PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PL Reşid, Kemal
248 'Abdülhakk Hamid - Süleyman
T396Z84 Nazif

4026
18/678

4026
Nāzım, Filōrīnalı
şā'ir-i a'zamımızı tebcil

فیلورینه‌لی

ناظم

شاعر اعظممزی تبجیل :

بر (حامد) ه یوزلرجه (عصر) که چسه قاووشماز ، دنیالری حیران ایده جك بارقه فرما ؛
سیارهٔ خلقتده‌کی سکان عدن ! تورکك ظفر شعرینی «حامد» له طانیندق !
هر کور (یه‌کی بر شعشعه) در ، هر دمی برباز ، آرتیق ده کیلز اوروپا عندنده (معما) ،
یوزلرجه (عصر) که‌چسه‌ده «حامد» اولامازدون» اقطاب تکامله‌ده بروارلیغنز آرتیق !

ف . ن

بیوك التفاتلر :

فیلورینه‌لی ناظم ، عشق حیاتیله فنافی‌الادبیات اولمش بر ذاتدر . اونك دینی شعریدر . شعرینك‌ده « پیغمبر » ی کندیسیدر .

سامی پاشا زاده

سزایی

*

ناظم بکك بیوك شاعر اولدیغنده اجماع امت واردر . «عبدالحق حامد» ك تصدیق واعلانی ایسه نصوص ادبیه و ادبیه‌دندر .

(سلیمان نظیف) مرحوم

« بو أثر ، آك بیوك شعر وادب استادلرمزدن سامی پاشا زاده سزایی ، جناب شهاب الدین وعبدالله جودت ملك افندیلرله توفیق فكرت و سلیمان نظیف مرحوملرك - شاعر داهیمزی تبجیل ایدن - علوی یازیلری و شاعر اعظممزك فیلورینه‌لی ناظمه - اون یدی سنه‌دن بری - یازدیقلری اك یوكسك تقدیرات والتفاتی مصور یكرمی‌یه یاقین - جهان قیمت - مكتوبلاریلا ناظم اثره ، مختلف زمانلاردا كی تاط فكار انحافلارینی ناطق برچوق فوطوغرافیلرینی و فیلورینه‌لی ناظمك استاد اعظممزی توقیرایدن متعدد شعرلرله مختلف موضوعاته دائر شایان اهمیت تحلیل وجواب ادبیلری وبعضی منتخب شعرلری ومباحث سائره‌یی احتوا ایتمكده‌در . »

شركت مرتبیه مطبعه‌سی
1928

PL
248
T396Z78

LIBRARY
SEP 28 1972
UNIVERSITY OF TORONTO

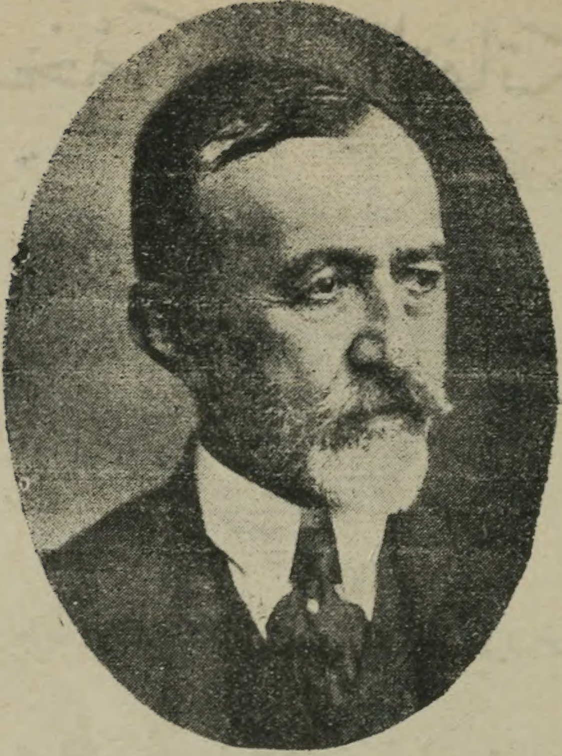

دنیانك اك بیوك و اك یوکسك (ادبی محفلی) صاییلان انکلتره‌ده‌کی بین الملل (پی، ئی، ئن) قلوبنه اعضادن قید و قبوللری صورتیله، نور کمال عرفانه ادبیه‌کی مدنیت رفیعه و علویت مشعشعه‌سنی اوروپایه طانیتان و شو (بیوك شرف ملی) یی تأمین و احرازده‌کی داهیانه قدرت و مظهریتلری اعتباریله ، نجیب ملتمزك حریم فکر و قلبنده — خاطرات عالیه‌سی الی الابد مشعشعدار قالاجق — بر حس فخر، حصوله مدار مستقل اولان — هر صورتله مستحق تبجیل — شاعر و استاد اعظممز عبدالحق حامد بك افندی حضرتلری .

— بر نسخهٔ کبرای التفاتکاری —

جانب جدیده ده پولیس مجموعه‌سی مدیری شاعر شهیر حضرتلرندن فلورینه‌لی ناظم بك افندی‌یه

عزیزم ناظم بك افندی

بوگونه‌دکی ادبیات صحیفه‌سی اعضاسندن قبا ایله ذکر اولونان ملتفتکزه

آلدم تشکر ایدرم بو مظهریتك بویوك بر شرف اولدیغی کیمسه تعقل و تخطر

ایده‌مز مکتوبکز سزه یالکز سز تقدیر ایدرك بنی بو ترجیحه اجتناب

لطف وحظوظ بولوندیکز بنجه بر مظهریت ایسه کرکده بر قیمتی در

بو پایان منت تشکرلری قبول ایتمکزی رجا ایدرم افندم

چهارشنبه ٥ ایلول ١٩٢٨ عبدالحق حامد

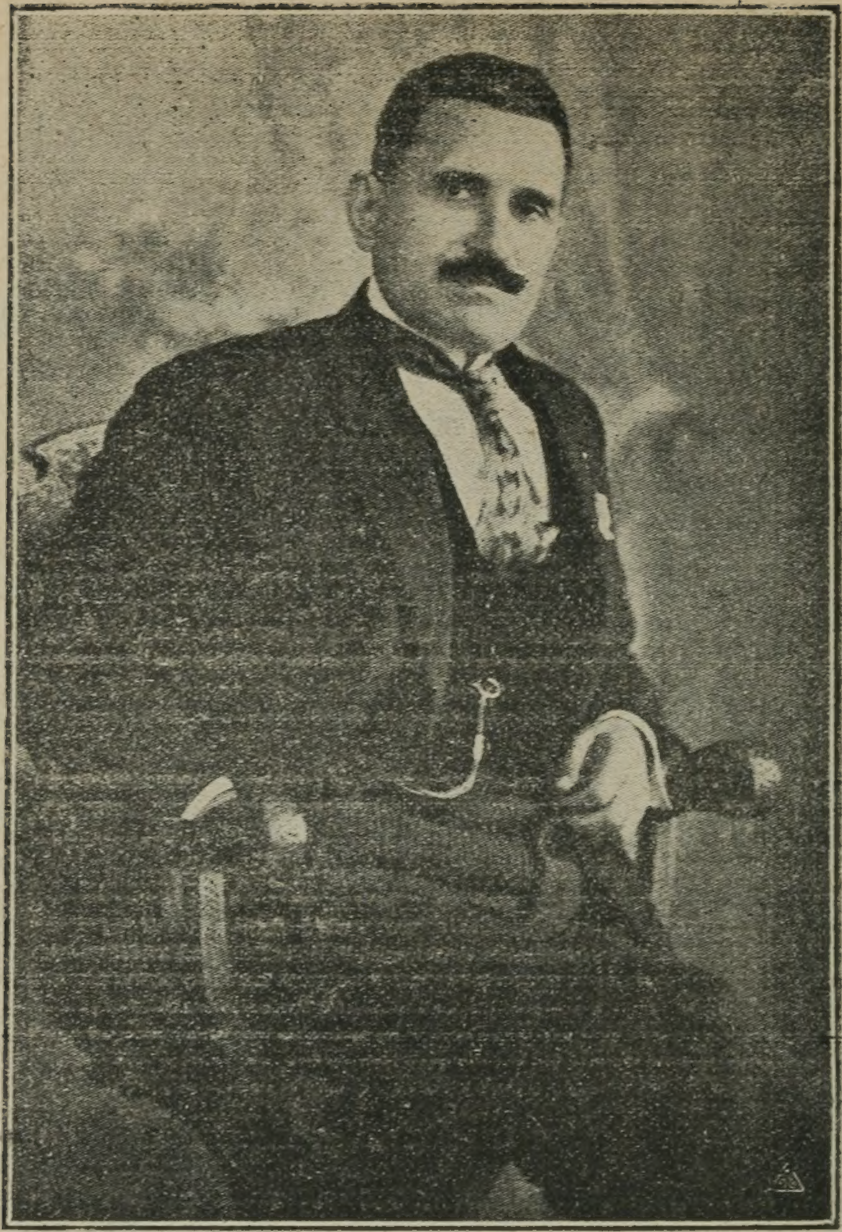

— معارضين أدبيه‌مه ! —

نور جوشه افزای طبعم ، صیغمایور دریالره !
فطرت فیاضه‌م ، استغنا ایدر دنیالره ..
شعشعات کائنات آرای اشعارمله بن ده ،
غبطه‌ افشاندر فروغم ، عالم بالالره !..

فیلورینه‌لی
ناظم

بویوك برشرف ملی خاطره‌سی:

ف . ىه

شاعر اعظم

دنیانك الڭ یوکسك محفلنه فخری اعضا قید ایدلدی .

«خبر آلدیغمزه کوره، شاعراعظم عبدالحق حامدبك انکلتره‌نك الڭ یوکسك ادبی محفلی اولان « PEN » « پی، ئی ئه‌ن » قلوبنه فخری اعضا قید ایدلمشدر .

عبدالحق حامد بك برقاچ هفته‌اول کیفیتدن خبردار ایدلمش وقبول ایتدیکنی‌ده بیلدیرمشدر .

«پی،ئی‌ئه‌ن» قلوبی انکلتره‌نك ودنیانك معروف ادباسنه مخصوص برقلوبدر . برقاچ سنه اول هند ادیبی ورابیندیرانات تاغور » ده بوقلوبه فخری اعضا انتخاب ایدیلمشدی . انکلیز ادباسندن جورج برنارد شو ، ﻫ . ج . وه‌لس وجون غالزوورزی کبی مؤلفلرده بوقلوبك اعضاسی میانده‌در . (ملیت) غزته‌سی : ۱۹ آغستوس ۹۲۸»

استانبولك اشغال اجانب آلتنده بولوندوغو سنه‌لرده، نجیب ملتمزی جان أوندن وورماق سیاستنی تعقیب ایده‌ن اعدای اجانب، تورکك مدنیت دنیاسیندآکی

واراولیغینی کلیاً سالب تظاهرات و بوکا منضم تذلیلات ایله جمله‌مزی، نه آغیر حقارتلره معروض بولوندوردوقلاری هنوز خاطرمزدان چیقمامشدر.

(بیوك غازیمز)ك رهنمای شهامت و نجات اولدوقلری تورکلك یوکسه‌لك عزمی تجلی ایتمه‌سه‌یدی، حالا ده هر معنای تأثر افزاسیله، اسارت- گران اجانبدن تخلیص گریبان ایله‌یه‌مه‌یه‌جه‌گیمیزی حق الانصاف (تیقن و اعتراف ایده‌نلر عزجه)؛ شیمدی عالم ادبیاتمزك الڭ بیوك بر شاعرینك، انكلتره‌نك و دنیانك الڭ معروف ادباسنه خاص بر قلوبه فخری اعضالقله قید و قبولی حادثهٔ مسعوده‌سنك؛ جهان مدنیتنده‌ده تورکو، پك بیوك بر موقع شعشعه‌دار ایله تابدار ایده‌جك وارلقلره، صاحب اولدوغوموزوك فعلاً تصدیق ایدلمه‌سی کبی حد ذاتنده غایت عالی بر مظهریت بولوندوغونو بو مظهریتك (بیوك بر شرف ملی) تشکیل ایتدیکی نظر تقدیره و مباهاته آلامق و شاعر و استاد اعظممز (عبدالحق حامد)ی نهایتسز شوق و افتخار دویغولاری آراسنده متحداً تبریك و تجلیله شتاب ایله‌مه‌مز ایجاب ایده‌ردی؛ فقط هر جهتله تکامل فکری و ادبیمزه دلالت ایله‌یه‌جك بو کبی مراسم تیقظکارینك ایفاسنه مسارعت، وجیبهٔ قیمتشناسانه‌سنی هر نه‌دنسه فعلاً اجرا لزومونو حس ایده‌نلر اولمامش، اولامامش و طالع، شو وادی مفخرتسازیده عاجز بنده‌لیکیمی یالکز بیراقشدر که بو جهتی - ایسته‌ر، ایسته‌مه‌ز- تأثرلرله یاد و قیدده مجبورم.

هله (اقدام)ده منتشر مسلکداش محترممز احمد هاشم بکك اون، اون بش سطرلی بر یازیسیندان باشقا، منسوبین مطبوعات و ادبیاتمزك قدرشناسلغنی تأیید ایده‌جك - توقیرکار تك بر سطر یازی‌یه بیله تصادف اولونامامسی نه قادار و نه قادار تأسفه شایان احوال بی‌قیدانه‌دن اولدوغونو بورادا اوزون بویلو ایضاحه حاجت یوق صانیرم. نه یازیق که، قیمتدانلقداکی حساسیتمزك سطحیت و عادتا محدودیتنی ایله‌ری سوره‌جك اره، مسلکداشان ادب و تحریرمزك بو غفلت. غیر منتظره‌سنی حسن تعبیر و که‌ندیلرینی بو ضعف ناروا و قدرناشناسیدن تنزیه ایچین دیه‌جك منطقی بر سوز بولامامقله‌یم، - بنی، پك عظیماً بو سیئلر ایچینده- بیراقشدر. ایشته هر صورتله موجب تأسف عد ایتدیکم بو حال اهمالی،

تعمیر و تلافی ایده‌جك نجابتکار تظاهرلری ، ـ استاد اعظمز آرزو ایتمه‌مه‌ده ـ محضا تربیهٔ ادبیه‌ده‌کی وارلیغمیزی کوسته‌رمش بولونماق اوزره محترم مطبوعات وادبیات استاد و آرقاداشلریمزدان ـ غایت صمیمانه وخیرخواهانه ـ حسیاته تبعاً امید وانتظار ایله تسلیتیاب اولماغا چالیشیرکه‌ن ، (نجیب ملتمزك مدنی وادبی وارلغنی) ، پك علوی «بر ظفر شعری» ـ ایله ـ اوروپایا طانیتان ـ شاعر داهیمزه بر (خاطرهٔ ابدیهٔ توقیرکاری) تشکیل وبوتون منوران وطنی ـ ، (تیقظ وانتباهه) دعوت أیله‌یه‌جك شو (ناچیز أثر) ی نشره مبادرعت ؛ باکثا حقیقةً تصویری محال ، برذوق عال العال وبرحس فخراشتمال بخش ایدییور !.. أثره ، استاد اعظم ادیبمزك (مناقب علویه) سنی ترنم ایده‌ن بر قاچ شعر وبرایکی مقالهٔ عاجزانه‌مك درجندن أول ، مشارالیهه عائد ـ اك عالی قلملرك احتساساتی ـ جامع اولان بعضی شعشعه‌دار یازیلری وأك نهایت داهیٔ اعظم شعریمزك اون یه‌دی سنه‌دن به‌ری بو نامیذ عاجزلرینه یازدقلری ـ جهان قیمت ، مکتوبلاری ـ علاوه ایله بر (جاذبهٔ مستثنای کمال) ویرمش اولویوروم .

ییلمز 23 — ایلول 928 فیلوریه‌لی

Nâzım

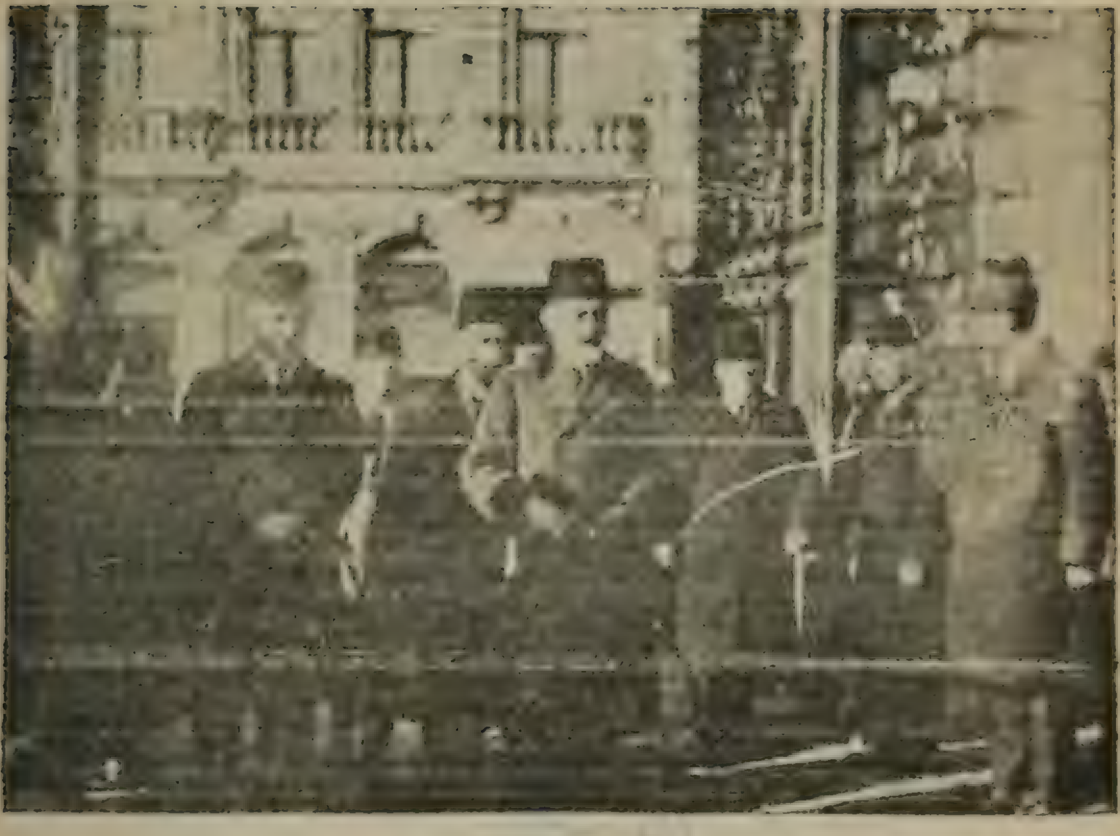

(حامد احتفالی) کونو ، شاعر و استاد اعظمز (عبدالحق حامد)
بك افندی حضرتلری ، - کندیلرینی تعقیب ایدن موکب علوی یه
پیشوا اولان ذوات ایله برابر - غلطه سرای لیسه سنه کیررکن..

توركك داهئ شعر و ادبنك احتفال كونو:

يالكز (اعصار سالفه) ده كيل، (قرون مستقبله) اعتباريله ده «توركك يكانه داهئ شعر و ادبی» موقع رفيعنی محافظه ايده جكنه، كمال قطعيتله قانع بولونديغمز استاد جليل القدرم، شاعر اعظم عبدالحق حامد بك افندی حضرتلرينك يه تمش بشنجی دور سنوئ حياتنه مصادف ٥ شباط سنه ٣٤٠ پنجشنبه كونو، - مشار اليهك شان عالئ ادبيسنه شايان مراسم ايله - تجليل ايدلمشدی.

بيوك داهئ ادبيامزك داها برچوق ييللر انشراح بخش حيات اولارق، - صميمی آرزولری خارجنده - [*] سنه دن سنه يه تجديدينی عن صميم تمنی ايتديكمز بو مراسم -

---

[*] «بيوك داهئ ادبيامزك صميمی آرزولری خارجنده» ديورز، چونكه استاد اعظم هر دور سنوئ حياتنده، كنديلرينه احتفال ياپيلماسنی صريحاً ايستهمه يورلر. حتی بو زمينده كی بعضی دوشونجه لرينه قارشی بو عاجز تلميذلرينه خطاباً و جواباً يازدقلری بر مكتوبده «كنديكزدن ايسته ديككز يولده بحث ايتمكده البته مختارسكز. فقط بنی اونوتمكز عزيزم و براقمكز معنوی و خفی توجهاتكزله اكتفا، و المدن، دلمدن كلديكی قدر سزه دعا ايدهيم.

سزك ايسته ديككز كبی تسعيدات، بشقه مملكتلرده اولور. فقط هر (يكرمی بش سنه ده) ده اولور. بيرام دكلدركه هر سنه اجرا و هر سنه تبريك ايدلسين» الخ.. ديه، بونی او كبی تشبثات و ملاحظاتدن تحذير و عادتا تكدير بويورمشلاردر.

یوم احتفالده، شاعر واستاد اعظممز کرسیٔ معلای تعظیم وبختیاریسنده ..

تجیلکاری به ایلك دفعه مملکتمزده ـ قطعات عسکریه‌مزك ده اشتراکی، شکران بی‌پایان ایله‌قیده سزا ، شعشعه‌زا تظاهرات قدرشناسانه‌دن صاییلابیلیر.

دها و عرفانی تمثیل ایدن بو سیمای معلانك شرفنه تشکل ایدن موکب.

باشقا گلینجه : استاد اعظمك امرلرینه اتباعی ضروری بولماقلا برابر، بوزمینده سربست وسرآزاد بر قیلمش اولسایدم ، مشارالیه اولان « افراط عشق تقدیسات » م مناسبتیله ، « حامد کونو احتفالی » نی هیچ ، داها مشعشع ومتعالی برصورتده تجدیدو تأییدنك آثارمتشبث وطرفداری بولونوردوم. لاکن اوشدید وموأخذه‌کار تحذیر قارشیسنده نه‌یاپابیلیرم ؟..

« معارضین أدبیه » م وضعیتنده گچینن بعضی کیمسه‌لر و حتی بنی حریم حسیاتمه قادار تدقیق وتجربه ایتمش وانك علوی وقیمتلی توجهلریله مباهی بولوندورموش برطاقم استادان ومحبانم بیله ، بو گبی احتفال موضوعلارینی قورجالاماقلغیم ، ـ توسیع دائرهٔ شهرتم ـ سودا ومقصدینا مستند اولدوغو ذهاب، ناصوابیندا بولونالری، أزهرجهت، شایان حیرتدر؛ زیرا تورکیه‌نك وسیع وفسیح محیطنده یاشایان اون‌دورت میلیون خلقك، ـ یه‌دی یاشیندان یتمش یاشینا قادار ـ اوقویوب یازما بیله‌نلری آراسنده هیچ برفرد تصور ایده‌مم که ـ عاجز شخصیتمی ـ طانیامش بولونسون .

ملکمزك الك هجرا نقطه‌لرینه قادار بایلان صیت شعشعه‌دارم، یه‌نی، ـ شهرت افقلرینه قارشی ـ حد منتهای استفاده بولوندورابیله‌جك بر « مظهریت مغبوطه » ایله هاله‌دار افتخار اتمشدر .

شو حالده، ـ بویوك أدبی شخصیتلریمزك طرفداران توقیراتی باشیندا اخذ موقع ایتمك ـ اشتیاقمه ، اوته‌دن بری جوهر موجودیتمده متجلی غایت حسی وانطفاناپذیر برآتش عشق تجلکاری دویغوسودان متولد وبوبولداکی هرتشبثم، مجرد بو آتشین حسك امروارامه تبعیت آرزوسونا مستند اولدوغونو ـ لزوم وارسا ـ آرتیق ـ بوتون دنیا ـ آکلامالیدر !...

نته کم تجددات أدبیه‌مزك ، فرمانفرمای انفرادوامتیازی اولدوغو زمانلرده گوره‌ك بالذات ، گوره‌ك تحریراً الك یوکسه‌ك علائق تودد وانك نمایش نثار سوائق تعبدکاری ایله « کرسیٔ معلای شاعریت » نده آلقیشلانان یه‌ك بویوك استاد أدبیمز وموقر دوستم « توفیق فکرت » مرحومك وفاتندان صوکرا

(حامد) احتفالی مناسبتیله، غلطه‌سراینده اجرا ایدیله‌ن مراسم
تبجیلکاری‌یه اشتراك بیورماق قدرشناسلیغینده بولونان
باش وکیل معالی شعاریمز (عصمت) و قول اوردو
قوماندانی (شکری نائلی) پاشالر حضراتی:

علوی ، اوكون؛ مشارالیهك (ماچقا پالاس)ده‌كی اقامتگاه عالیلرندن حركت و تقسیم طریقیله غلطه سرای مكتبنه مواصلت ایتدكدن صوكرا ، اورادە باش وكیل معالی شعاریمز عصمت وقول اوردو قوماندان شهامتكاری شكری

كه‌ندیسنك فضائل ممتازه‌سنی و تقدیر و توقیرا یتمك شویله دورسون، حتی معرز نامنی آغزه آلمایا تنزل ایتمه‌یه‌جك قادار انسانیت و دوستلق شیمه‌لریله تألیفی ممكن بولونمایان وفاسزلقلر، حقسزلقلر كوسته‌ره‌ن وحتی، حتی معنی مزارینی طاشلایان شخصیتلر اولدوغونو خاطرلادقچا ، تلهف نشان به‌نلیگیمده ، - فكرت - ك « سمای صاف حقیقت» قادار عالی و تابدار اولان معنویت متحیره و متأثره‌سینك شراره‌دار عكوس غضوبانه‌سیله زمان، زمان - مدهش تهییج طوفانلری - فوران ایتمكده وشوفنازار ناسوتدن دست مدافعهٔ مادیه‌سی ، كه‌سیله‌ن و أبدی اخرویتگاه سكونونا چه‌كیله‌ن، او، بی نظیر شاعرمزك بوسبوتون مجرانزدهٔ ملال و منزویٔ كمال روح بریتنی ، - محضا تطییب و تنشیط ایچین - مملكتمزده بوآنه ده‌گین بلكه سه‌وكیلی فكرمزدن بویوك عرفان سیمالرمزه یاپیلامایان منتظم ، محتشم احتفالرك ، - اون اوچ ییلا واران وفاتندان به‌ری - هرسنه ایفاسنی تأمین وانقطاعدن وقایه زمیننده أك مشكل الاقتحام موانع معارضین ایله چارپیشماقدا اولدیغیمدا كی ذوق علوی وعزم قطعیٔ حق پسندانه‌مه - آللرندن باشقا برشی كه‌له‌مه‌سی دولاییسله - وقت ، وقت - كم نظرله - باقاراق وایچین ، ایچین یاناراق سائقهٔ حسدكاری ایله - عجز مطلقك مذبوحانه چیرپینیشی قبیلندن - موتمه‌دعا ایده‌جك درجه‌ده كوچوكلك و چوجوقلق كوسته‌ره‌نلرك غافلانه حالارینی وصائلانه وكویا تزییفكارانه قیل وقالارینی چشم عبرت وسمع حیرتله كوردوكم وایشیتدیكم واقعدر ..

فقط شوبارد ونا روا صولتلر، حركتلر - غرانیتدن بر وارایغا به‌كزه‌یه‌ن موجودیتم مواجهه‌سنده - قیریلوب داغیلماقدا وبه‌نی شاهراه اعتلای خیركارانه‌مدن دوردورامامقلا به‌رابه‌ر، بالعكس فخرافزا وشعشعه‌زار وادیٔ جهاد واجتهادمده داها متین وداها آتشین خطوه‌لرله ایلرله‌مكلیكیمه خدمت ایتمكده‌در .

خلاصه ، بنم ساحهٔ حیاتدا كی خطوات قطعیهٔ مجاهداتم :

دونده قحبه‌ور میدانه رخشانه شهامتمده!..

مصراع مشعشعنك تضمنات جامعه ولامعه‌سنده مندرج ومندمجدر.

*
* *

[illegible]

[illegible] سامی پاشازاده

سزایی

«حامد احتفالی» کونی، خطاب افتتاحی بی مثالی ایراد و بر «عصرده حیات. شعر و عرفانی»، تقدیسه متوجه ـ شلالهٔ فیوض نثریه‌سیله بر بهار جاودانینك رونق صفا ـ افزای لاهوتیسنه استمداد بویوران ادیب اعظم، سامی پاشازاده سزایی بك افندی استادمز:

بر تلطيفنامهٔ مستثنى :

استاد معظم أدبم ، اديب اعظم سامى پاشا زاده سزايى بك أفه‌ندى حضرتله‌رينك ـ شخصيت أدبيه‌مه ـ ، مستثنى توجهات عاليه‌لرينى تبليغ و تصوير ئه‌ده‌ن په‌ك قيمتدار بر تلطيفنامهٔ قدرشناسى و تلميذنوازيله‌رى و شايان اهميت و مفخرت بر (يادكار تاريخى)له‌ريدر:

امنيت عموميه پوليس مجموعه‌سى مديرى شاعر عالى آثار فيلورينه‌لى ناظم بك افنديه

محب محترمم افندم

« احتفال هيئتى رياستى » صفتيله ذات عاليلرينك ، مجلس شعر وادبه دعوتى طبيعى اولدجغنى «هيئت منتخبه» يه تلفونله سويلدم. سزك أولدده دعوت اولونديغكزى جواباً بيلديرديلر ؛ بناء عليه ذات عاليكز (عبدالحق حامد) ك (75) نجى سنهٔ دوريه ولادتنى اجرايه يابيله‌جق احتفاله مدعوسكز افندم

3 شباط 1341

هيئت منتخبه رئيسى

سامى پاشا زاده

سزايى

نائلی پاشالرحضراتنکده اشتراك بویوردوقلری بومحفل عالی‌یه داخل، استانبول عالم تفکرینك، الك طانینمش سیمالری حضورنده اوچ بویوك شخصیت

حاضر صیراسی گه‌لیشکه‌ن؛ بو«عصر»دا وعلی‌الخصوص ـ حال‌حاضر ـ دا پك غریب «تلقی»له‌ری دعوت ئه‌ده‌بیله‌جه‌ك بعضی ـ جهت‌ـله‌ره عائدضعفلرم، باشقالاری طرفیندان موضوع انتقاد اولادان‌اول، بیر«سؤال مقدرومحوظ»ك جوابلارینی یینه، به‌ن وه‌ریرسه‌م فائده‌سیز بیرایضاح، فنا بیر احتیاط صاییلماز صانیریم.

1 — آثرله‌ریمده (تمدح شخصی) بولوندا بعضی (فخریه) له‌ریم گوزه چارپییور :

تورکك (دهای شعر) نی خامه‌مده گوره‌مه‌لی،
دریای ملهماتمی عالمده گوره‌مه‌لی :
هرموجی بیر ـ جهان معالی ـ یی گوسته‌ریر،
کویا، ـ جبال شارقه ـ ألماس اولوب أریر !

. . . .

به‌ن اغتراب ایده‌رسه‌م، (امین اول). شعر ـ باتار :
(شاعر) آرانسا تویله ـ علی‌العاده ـ بلکه چوق،
بیر (داهئ معظم شعر) م نظیری یوق !...

کیبی « فخریه » له‌ریم !...

ادبیاتیمزك پك ماضیده‌قالان صفحاتینده، بونوڭ، ـ عقل ومنطق وطبیعت ـ ڭ منطقهٔ معتدله‌سینده شایان پسند اولامایاجاق درجه‌ده ـ غیر ملایم وبالاپرواز. یوزله‌رجه «مثال»ینه تصادف ئه‌دیله‌کده بولوندوغونو وبووادئ تفاخرسازیده الك موفق وپارلاق (مدحیه) لریله انفراد ئه‌تمیش (نفعی) کبی غایت بویوك

جلوه‌زار بولنمسی مجموعه‌سی مدیر محترمی شاعر حضرتلری
فیلورینه‌لی ناظم بك افندیه

شاعر اعظم عبدالحق حامد بكك تمامه بشنجی سنهٔ دوریهٔ ولادتنه تصادف ایدن اشبو ۱۳۴۱ سنه‌سی شباطنك بشنجی پنجشنبه كونی غلطه سرای قونفرانس صالوننده اجراسی مقرر اولان مراسم تبجیلیه‌یی حضورلریله شرفیاب بیورملری استرحام اولونور.

هیئت تبجیلیه

مراسمه ساعت اوچده باشلانه‌جقدر. اشبو دعوتیه‌نك تشریفات مأمورلرینه ابرازی مرجودر

بالای نظر نوازی ، استاد بی‌نظیر لطیف ، مرحوم (سلیمان نظیف) بكك ال یازیلری ایله زینتدار اولان و (احتفال حامد)ه دعوت صورتیله فیلورینه‌لی (ناظم) ا ، اك بیوك و اك قدرشناسانه بر التفاتی تبلیغ و تصویر ایدن بو تاریخی ویك قیمتدار (یادگار ادبی) :

ادبیه‌مزك، فضائل بلند (حامد) ی توقیراً ایراد ئه‌تدیكلری نطقلاریك أك شایان-

بیر آهنك شاعرانه‌میز اولدوغو حالده بو ستایش نثار و مفخرتكاریازیلاریك ذره قادار (نفعی) نی گورمه‌دیگینی، منوران شعر و أدبیز آراسینده، بیله‌نله‌ر آز ده گیلدیر.

بو كون ایسه (فخریه) یازماق، آنجاق (وقارأدبی) ده‌ن نصیبه‌دار اولمایان خفتكارلاریك كاری عد اولونابیلیر. اویله یا! مثلا بیر آدام، یولدا كیده‌ركه‌ن راست گه‌لدیگی بعضی انسانلارا خطاباً: «سلام علیكم. آرقاداشلار! به‌نیم گونه‌ش یوزومه و بیلدیزلارا به‌گزه‌یه‌ن گوزله‌ریمه باقیكیز! الخ.» ده‌میش اولسا، غیرطبیعی گوروله‌جه‌ك بو سوزله‌ریندن دولایی، اونوك، عقل جنتنه حكم ئه‌ده‌جه‌ك بر وضعیتده قالاجاقلاری محققدیر.

حال بویله ایكه‌ن، كه‌ندیله اصلا معارضه‌سی اولمایان توجهكار بر ذات بیله‌قارشیا چیقسا و به‌نیم بو قاردا سویله‌دیگیم سوزله‌ره به‌گزه‌یه‌جه‌ك قادار سزاوار استعجاب صایلاجاق «فخریه» له‌ریمی كورسه و یاخود ایشیتسه باكا، اما ویا توجیه ویاخود - ایچینده‌ن اولسون - حس أیله‌یه‌جه‌كی ثوبله آجی و آغیر بر حكمی معقول و منطقی بیر صورتده برطرف ئه‌ده‌بیلمه‌ك ایچین نه‌وضعیت آلابیله‌جه‌گیمه‌ویا نه‌جواب ویره‌بیله‌جه‌گیمه، بالطبع مراق ئه‌ده‌نله‌ر بولونور.

بو حالك و بو سؤالك أك مصیب (جواب) ینی؛ محترم قارئله‌ریمیز، بو یوك بیر استاد أدبمیز و پك معزز دوستوموز ایزمیرلی توقادی زاده شكیب بك أفه‌ندینیك، وقتیله كه‌ندیله‌رینه تقدیم ئه‌تدیكیم بیر (أثر منتشر) م مناسبتیله، بو عاجزی تلطیفاً یازدیقلاری قیمتدار بیرمكتوبلارینك شو :

«دماغ متینكزه نفعینك، فكرتك روحندن اینن، دها دوغروسی یوكسلن تقدیر، شكران آوازه‌لرینی سامعهٔ خیالله شو آنده‌ده ایشیدییور، حضور فضائلكزده حرمتلرله ینه باش أگیورم.» (استغفرالله!).

ف . ن

«فخریه» لرك - اكثریتله عصیان ایتمش، جریحه‌دار اولمش یوكسك روحلرك الیم اضطرارلرندن وجوده كلدیكنی بیلمكله برابر بو آنه قدر تفاخری كوسترر بر مصراع بیله یازمادم، فقط (فخریهٔ زرخشان) كزی اوقودقدن صوكرا «حقك وار استاد! دیمكدن‌ده كندیمی آلامادم. توقادی زاده: شكیب»

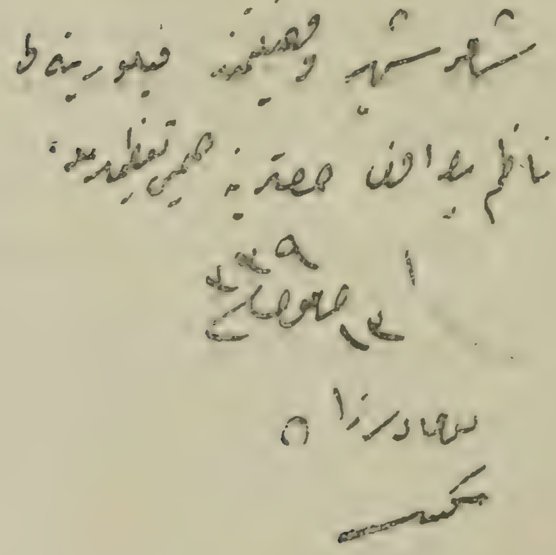

بويوك بير استاد شعر و أدبيمز :

اهمیت اقسامی (ثروت فنون)دن اقتباس وبر (خاطرهٔ فاخرهٔ تاریخیه) اولمق

سطرلاری آراسیندا بولابیلیرلەر . ومکتب شعر وأدبیمزك أك بویوك استادی اولان (عبدالحق حامد) لك هر دورلو ـ شائبهٔ طرفداری ـ دن عاری و غایت صمیمی « لسان استحسان » لاریلا ـ أشعاری چوق یوکسەك بیر نظر تقدیرله گورولەك اعتباری ایله ـ بو عاجزه ، (بویوك شاعر) دەنیلەسینی بیر تورلو چەکەمەیەن و بو قاهر تأثیرله ، کەندیلەرینی عادتا غائب ئەدەجەك درجەدە ـ تأثر وتحیر ـ لەرە دوشەن و بو کیدیشلریله قیامتە قادار ـ اسلوب احتشام شاعرینم ـ ایله متناسب بر صف امتیاز تحریرده بولونامایاجاقلارینی نومیدانە آ کلایوب عاجز و منکسر بر وضعیتدە قالان بعضی معارض لاریمك ، ـ خلق عندندە ـ بەنی ، گویا کوچوك دوشورمەك ـ غیرتکشلیکلەرینە صاپاراق تغییر حقیقتە قالقیشمالارینا مقابل ، ـ بحسب البشریه ـ ایگره نجلیك وتأسف دویان قلبیمك الیم اضطرارلاریلا ـ ، کەندیلەرینە أك مدهش ضربهٔ عقەبی ایندیرمەك اوزره ـ او کیبیلەری پایانسز صورتدە داغدار اکدار ئەدەجەك ـ (فخر المآل) (شعر)لەریمی ـ طبیعیتدەن باشقا (شی)لەرە التفات ئەتمەین ـ بو عصر سادکی وطبیعیدە بیلە ، ـ بیلە ، بیلەوایستەمەیە ، ایستەمەیە ـ یازمایا مجبور قالدیغیمی عزیز قارئلەریمیز ، اطلاع حاصل أیلەدیکدەن صوکرا ، ضروری بولونان او طرز ساحرسازانەمدن دولایی بەنی ، ـ نجابةً وانصافاً ـ معذور گورەبیلیرلەر .

توقادی زاده شکیب بك استادیمزك برقاچ سنه أول ، (حامد) ی تجیلاً یازاراق ازمیرده نشر ئەتدیکلەری وبا کادا بیر نسخەسینی گوندەرمەك (لطف) وندا بولوندوقلاری (علوی بر شعر)ی حاوی غازاتەیی ، دریای اوراق پریشانیم آراسیندا ـ اوزون بویلو ، آرایشیما رغماً ـ بیر تورلو بولاماق قابل اولامامیش واو شعر ـ بلیغك بو أثریمه زینت ویرمەسی شرفینی ـ طالعم ـ بەندەن ، عادتا قیصقانمیشدیر . نەیازیق !...

2 — (بویوك غازی) میزك ، گوزەل تورکجەمیزی هر کسك اوقویوب یازابیلەجەکی آچیق و ترکیبدەن عاری بر (طرز) افراغ أمر خیرکاریسیندەبەك شایان شکران تأثیرات وموفقیاتی تجلی أیلەدیکی شو صیرادا ، ـ عزیز قارئلەریمیز ـ «شاعر اعظممزی تجیل» عنوانی طاشییان بو أثریمك گەرەك «نثر» ، گەرەك

واستاد اعظممزه يوكسه‌ك و پارلاق بر «آبدهٔ تبجيل شاعريت» قالماق اوزره زيره نقل وقيد ايله جداً نشاطيايم:

فيلوره‌ينه‌لی ناظم

«نظم» پارچالارينده دقتلی نظرلاری جلب ئه‌ده‌جه‌ك درجه‌ده «واسع ومتسلسل تركيب» له‌ره تصادف ئه‌ديجه شاشوب قالاجاقلاردير. فی الحقيقه بو روش تحرير، زمانيميزك يازيش اسلوبونا اويغون برگيديش اولماسا گه‌ره‌ك !...

فقط اونوتماماليديركه بوأثريمی، تشكيل ئه‌ده‌ن «نظم» و «نثر» له‌رينك چوغو ماضينك محصولودر . وينه اونوتماماليديركه بوعاجز، آلتی يوزييلدان به‌ری - يه‌تيشه‌ن مقتدر، صلاحيتدار (قلم) له‌ريك نقوشوايله ايشله نه، ايشله نه صوك تكامل دوره‌سينه گيرمش أدبی براسلوبوك أك بويوك شاعری اولان (عبدالحق حامد) مكتب معلای شعرينه شدتله مربوط، منسوب ومجلوب: - به‌للی، باشلی برشخصيت اولماقليغيم اعتباريلا سه‌نه‌له‌رده‌ن به‌ری استيناس واختصاص ئه‌تديكيم مكلف، مشعشع برطرز تحريرأدبی يی، باخصوص (حامد) كيبی به‌ك يوكسه‌ك موضوعلاردا پروازئه‌ديجه قولای، قولای ترك أيله‌يه‌بيله‌جه‌ك بروضعيته گه‌چه‌كليگيم ايچين - هرحالده آز، چوق - برزمان گذارئه‌ته‌ك لازمدير. هرنه‌قادار (ملی وزن) عيزله‌ده - يوكسه‌ك وموفق - شعر - له‌ريازابيلمه‌ك، قابليت ممتازه‌سينده‌ن فطرت فياضه‌ميك محروم اولماديغينی - خيلی ييللاردان به‌ری - يازوب نشرئه‌يله‌ديگم منظومات ايله اثبات ئه‌تديگيم أك بويوك استادلاريميزك لسان تقديراتيلا معترف ومؤيد ايسه‌ده !...

ف . ن

خطاب افتتاحی

— عیناً وتماماً —

عبدالحق حامد بكی - قرق سنه اول - ایلك دفعه چاملیجه‌ده كورمشدم. ایلك دفعه مصادف اولدیغم بو سیمای دها، بكا مجهول دكلدی. بن اونی كورمه‌دن كورمشدم. فقط نره‌ده ؟... هانكی دورده ؟...

بورامی برسردی. یوقسه بن یارادیلیركن بریكیسی بولندیغندن بكا زمانیله یشامش، كورمش بر روحمی بخش ایتمشدی. زیرا اونك، بنم هیچ بیلمدیكم دورا دور خاطراتنی و سرائرآمیز تحسسات وتأثراتنی حس ایدییورم.

عجبا بو روح عبدالحق حامدی هانكی « كواكب » سیاره و ثابته‌ده طانیمشدی. چونكه كرهٔ ارضك چاملیجه قسمنده تصادف ایتدیكم بو سیمای دها، بنم أبدی دوستمدی. نامق كمال، رجائی زاده اكرم، عبدالحق حامده مصادف ومقارن اولان حیاتم، بو ناچیز تلمیذلری ایچون، عالی بر دورهٔ سعادت ایدی. وجودینی ملتنك استحصال حریتنه وقف ایتدیكی ایچون كندی دائما محبسده وموقوف، فكری لاتناهیده سائر اولان كمال، ماغوسه زندانندن، استانبولده كوچوك برفاصلهٔ حریت وبرمدت اقامتدن صوكره، مدیللی منفاسنه نقل اولنه‌رق:

« وجودك كیم خمیرمایه‌سی خاك وطندندر »

« نه غم راه وطنده خاك اولورسه جور ومحنتدن »

دییوردی. رجائی زاده اكرم، كندیسنی هر آن تضییق ایدن محدود ومستبد برمحیط ایچنده قانادلرینی آچمغه مساعد اولمیه‌جق قدر دار بر یره دوشمش شاهانه برقارتال كبی سمایه متحسر نظرلریله، وبویوك بروقار ایله استانبول زمیننده دولاشیوردی. عبدالحق حامد شهبندر اوله‌رق غلوسه كیتمشدی.

شاعر و استاد اعظممزك چوجوقلوق « رسم » لەری

— پارسده تحصیلده ایکەن —

ـ پدرلەری طهران سفیری ایکەن ـ شاعر واستاد اعظممزك
عجم قیافتیله ـ چوجوقلوق انطباع ـ لارندان:

بو شهبندر ، هنوز رفقای رسمیه‌سنی طانیمادن (اولمپ)ك قدیم الهه و آلهه‌لریله هم‌بزم اولدی . برابری بولندیغی معبوده‌لرك شواهق قدسیتندن اثرلری ، ـ اوزمان اضطراب و مشکلات ایله تنفس ایدن ـ وطنه ، الهی بر هوا کبی اسیبوردی .

عبدالحق حامدك کتابلری ، قرون اولی‌دنبری پایدار اولان و نوع بشری پایدار ایدن آثاردن ، انسانلغی یوکسلته‌رك « مافوق‌الانسان » هیجانلر ، انقلابلر ویرن عواملدندر .

عبدالحق حامدك محرم خصوصیتنده تصویری پك کوچ بر اینجه‌لك واردر . شفق باشلارکن خفیف سیسلر اوچوشدیغی کبی ، شعر حامد طلوع ایدرکن کلمه‌لر کوزدن نهان اولوب کیدر . شاعر ، شعرینی رنك و بودن برضیا کبی نسیم نوبهارك قنادلرینه تودیع ایده‌رك قلبلره ایصال ایلر . بلکه قلبلرده دولاشان عشق بودر .

غلوسدن کلن حامد ، وطننك و دیکر معشوقه‌سنك اندیشهٔ انجامی ایله مظلم و مغبر اوله‌رق بومبایه کیتمشدی . کندیسی هندستانده ایکن عمان دهاسنك امواج الهامنی ؛ بحر محیط هندی ، عظمت و مهابتله وطننك سواحلنه کریان و نالان اوله‌رق کتیرروردی . زمان ، کندی کبی ، ابدی اولان دهانك اطرافندن احترازو احترام ایله جریان ایدر . عبدالحق حامدك قدرت شعریه‌سندن (۳۵) یاشیله (۷۵) یاشی آره‌سنده فرق وارسه اعتلادر . عبدالحق حامد ابدی بر باشلانغجدر . ملی احتفالی کشاد ایدن بو برایکی کلمه ، ایکی بویوك ادیبك ایراد ایده‌جکی نطقلره مختصر بر مقدمه‌در .

حسن معماریدن محروم بر کوچوك قاپو ، نزی بدایع‌نما سرایلره ایصال ایتدیکی کبی بو خطابه‌ده افکار عالیه‌یه مدخل عد اولنملیدر .

قلبدن کلن بو سوزلرم ، بو نورانی و پرشوق اجتماعله برابر جبهه‌سنده حامدك سیماسنه محکوك بوتون بر عصری کشاد ایدیبور .

ثروت فنونیه — ۱۲ شباط ۱۳۴۰ سامی پاشا زاده

سزایی

سعادتلو محترمم شاعر نجیب [illegible] ناظم بك افندی یه

دائما مسرور اولکز [illegible]

جناب شهاب الدین

(حامد احتفالی) گونو شاعر و استاد اعظممزك فضائل دهیانه سنی کندیلرینه خاص بر لسان اعجاز ایله تصویر و حضاری تسخیر بیوران (استاد بلند شعر و أدب) یمیز جناب شهاب الدین بك افندی.

خطابهٔ جنابلن :

ـ قسماً ـ

بو بیوك مملكتك دماغنی، اللی سنه‌دن بری كوزللك و بیوكلك ضیالریله تنویر ایدن بردهائت كونشی مواجهه‌سنده‌یز .

عبدالحق حامد بیوك شاعرلرمزك اك بیوكیدر . یاریم عصردن بری جملهٔ ادبیه‌مزك شمس مركزیسی او ایدی . تورك تاریخ ذكاسنده او باشلی باشنه برصفحهٔ تكامل تشكیل ایدر .

ماضی اونك معمار هیكلی ، بوكون شو احتفال صمیمی بر مؤسس هیكلی واستقبال بر كرسیٔ هیكلیدر .

بو احتفاله صمیمی دییورم ؛ چونكه اونك جماعت ظاهره‌سی هیأت حاضره‌مز ، فقط جماعت حقیقیه‌سی سلاحی وقلمی ، صابانی ودستكاهی ، قلبی ودماغی ایله بتون برملتدر .

حامدك دهاسی كندیسی ایچون، مصراعلری وجمله‌لری اطرافنده‌كی روحلر ایچون ولوددر . هر اثری آتیده دوغاجق بر كتبخانهٔ ادبیاتی طاشیر .

*
* *

بوندن یتمش بش سنه اول قیش، استانبول افقندن چكیلمك اوزره ایدی . بر شباط صباحی كونش سیسلر آره‌سندن صیرله‌دن اول ببك ساحلنده حاضرلانان بهار مقدماتی ایله بیكده عبدالحق حامد طوغدی . كوزلری ارضك ایلك منظره‌سی اوله‌رق بوغاز ایچنك كوزللكنی كورمشدی . ببك قوینده‌كی طالغه‌جقلرله برابر آغلایان بو ببك، بر قاچ سنه صكره ذكاسنك كریه وترانه‌سنه بتون تورك آفاقنی صیغدیره‌جقدی . وطنك دكز وسماسی، بو ایكی صاف ونهایتسز ماویلك او نجیب چوجغك روحنده او یله ولود بر هدیهٔ خولیا ایله منعكس اولمشدی . . . قضا وقدرك سوقی ایله حامد دها بش آلتی یاشنده ایكن مملكتندن آیرلمغه مجبور اولدیغی حالده مملكتنك كوزل

شاعر و استاد اعظممز ، طورونلاريلا بير آرادا .

خیالنی کوزلرندن هیچ آیرمادی ، پارس ، لوندره ، بومبای طهران ، هر نره‌یه گیتدی ایسه قلبنك ایچنده مملکتنی و مملکتنك عشقنی برابر کوتوریوردی .

وبوواسنه متحسر قوش کبی هرطرفدن صدای دهائتی وطنی، چاغیردی. اوزون وقرانلق استبداد سنه‌لرنده کنج، منور ومضطرب تورك دماغلرینك اك مشفق تسلیتجیسی اونك صدای دهائتی ایدی . اسارتك مغموم سکوتی ایچنده قولاقلرمزی استجواب ایدنجه حامدك فرانسه‌دن ، انکلتره‌دن ، یاخود هندستاندن بزه یوللادیغی قوت سسلرینی بولوردق . مأیوس ایدن بیلدیزه قارشی عبدالحق حامد، امید وحیات ویرن بر یلدیزدی . اونك پرامید وپرحیات سسنی طویدقجه ایچمزدن : « خایر ، دییوردق ، بوقدر بیوك برآدام یتیشدیرن ملت، اوزون بر حیات محکومیت یاشایه‌ماز » و بر قدرتك یاقینده بزی قورتاره‌جغنه ایمانمز قوتلنیوردی .

آغلایان وطنی اوقشاماق ، امیدلندیرمك و کوز یاشلرینی سیلمك ایچون شعرك یاردیمنه احتیاج حس ایدلدکجه دائما امدادمزه آتیلان حامدك متجلد وآهنکدار صداسی اولدی . (۱۲۹۳)ده عثمانلی اضمحلالی اوستنه آتیله‌رق اك صمیمی آغلایان اودر . (۱۳۳۲) ده حرب غلغله‌سی ایچنده ینه اونك فریاد ذکاسنی طویدق .

قرق سنه‌دن بری هر عمومی وتاریخی هیجانمز اوستنده سماوی بر کوزیاشی لذتی ایله حامدك شعرینی بولورز . حیات ملیه‌مزده هر بیوك حادثه اونك مقید قافیه‌لریله نقطه‌لاندی . هانکی جهتدن کلیرسه کلسین دشمنك طوب سسلرینه قارشی تورك دماغی نامنه مقابله‌یی بیوك شاعرمز، هیچ بر زمان اهمال ایتمه‌مشدر . هرفاجعهٔ ملیه عبدالحق حامده واصل اولنجه روحنده بر فاجعهٔ صنعت اولور و ادبیاتمزه کلیر . دهائتی ایله حامد یالکز تاریخ بلاغتمزده دکل ، بتون تاریخ جمعیتمزده یاشیور : او ، هم بلبل قلم ، هم بلبل سلاح‌در .

*
* *

اسکی ویکی دیدیکمز ایکی ادبیاتمز آره‌سنده حامد بر (طاق ظفر)در. حامددن

عبدالحق حامددن محبت وخاطرانی

بیوك شاعر فخریه‌لی ناظم بك افندیه

١٤ [illegible] ١٩٢٤ عبدالحق حامد

اول ادبیاتمزی بش اون غزل عصری هیچ دکیشمک بیلمین بر قالب ایچنده اسکیتمش ، بیراتمش ، صوؤتمش ، ئولدیرمش برقدید حالنه کتیرمشدی . شعرمزده آرتق حیاتسز قافیه‌لرك قورو کمیکارینی کورویوردق . ادبیاتمزك دوام حیاتندن امید کسمك لازم کله‌جکدی: چونکه واضح انقراض نشانه‌لری بایرمشدی . ایشته بو صره‌ده عبدالحق حامدك « صحرا » سی نظممز ایچون بتون بر حیات مژده‌سیله اورته‌یه چیقدی . بو ولادت بزم تاریخ ادبیاتمزده الك بیوك جلوهٔ انقلابدر . فکرلرمز بر قاچ یوز ییلدنبری پامالانان بر زنجیر ایله آرتق قافیه‌لره باغلی دکلدی . ایلك دفعه اوله‌رق شاعرلرمزك دماغی الفاظك استبدادندن قورتولیوردی .

بوندن صوکره کلمه‌لر وقافیه‌لر برر کوایکه کبی انقیاد ایله شاعرك ذکاسنی تعقیب ایده‌جکاردی. بوحادثه شبهه یوق که ادبیاتك حیاته وحریته قاووشماسی ایدی. بواعتبار ایله حامد بك افندینك موقعی، (ذکای مملکتك بیوك منجیلری) آره‌سنده‌در .

حامد بکك جوشقون دهاسی، اسکی وطار چارچوه ایله اوزلاشامازدی. بوکون بالذات ابداع ایتدیکی شکل بیله یارین ذکاسنه مقسی کلیر . حریت ایچنده قوشمق و اوچمق ایچون یارادیلان او آیاقلر الماس کوستکله بیله یورومك ایسته‌میه‌جکدی . اونك ایچون دهاسنك ایلك اثر فعالیتی نظممزك عصردیده حدودلرینی ییقمق اولدی .

« صحرا » اوانقاض اوزرنده یوکسلن (ایلك تجدد آبده‌سی) درکه شعر حقنده ، شاعر حقنده ، حسن حقنده ، الحاصل ادبی وبدیعی بتون فکرلر حقنده استقامت نظرمزی دکیشدیردی . اجدادمزك کوزل شعرلرینه حرمت ومحبتده دوام ایتمکله برابر « کوزل شعر » نامنه بتون باشقه شیلر دوشونمك احتیاجنی طویدق . او صمیمی کوچك کتابك روحنده‌کی تأثیری، مثلا فرانسز ادبیاتنده « شاتوبریان» ك نفوذ آثارندن بیوکدر. ادبیاتمزك وجهه‌سنی شرقدن غربه او کتاب چویردی و او کتاب بزه « کونشه قارشی دکل ، کونشله برابر غربه طوغرو ! » دیدی .

اثرینك بومظهریتی قارشیسنده حکم ایده‌بیلیردك که (حامد برداهی)در . یالکز صحرا دکل ، اشبر ، نزر ، دیوانه‌لکارم، مقبر وجله کبی حامدك

هر كتابى ، ادبياتمزك بر صفحهٔ ترقيسى‌در .

(صحرا)ده طبيعتله قاوشديرديغى شعرمزى (ديوانه‌لكلرم) ده حيات ايله برلشديردى . حامدك حياتى دكيشدكجه صنعتى دكيشدى ؛ كنديسى كبى بلاغتى‌ده ياشار ، هر اثرنده موجوديتنك يكى بر صحيفه‌سنى كوروروز . مثلا « مقبر » كنديندن اولكى وصوكره‌كى آثار حامدك هيچ برينه بكزه‌مز : مقدمه‌سى ادبيات منثوره‌مزده ومتنى ادبيات منظومه‌مزده بر قرن جديدك مبدئى‌در . « مقبر » « قدر يوزلرجه مرثيه اوقودق . هيچ بر شاعرمز « مقبر » ده‌كى درين ، قلبى ومؤثر هيچقيرقلرله آغلامامشدى . اونى اوقوركن الـك صميمى صيق صيق روحكزى بورقار ؛ ناظمك كوكلنده‌كى آجى‌يى كوكسكزده صاپلانمش حس ايدرسكز ... حامدك شعرى روحنك يارەسنه اوزانداقجه كوزللشدى . آكلادق كه صنعتك داسوز وانجه تللرى روحنك قعرنده ايمش ...

صميميتى اعتباريله « مقبر » يالكز بزم ادبياتمزده دكل ، بلكه بتون ادبيات جهانده يكتادر .

« مقبر » ى تعقيب ايدن «بجله» اونك غريب بر همشيره‌سيدر . حامد بك « بجله » يه قويدق ايسته‌ديكى سرور قطره‌سنى «مقبر»ك كوز ياشى درياسنده بولمشدر . عينى نحسر برنده هيچقيريرو ايكلر ، اوته كنده ياشلى كوز ياشلريله كولومسر . وزن وآهنكك تغييرينه رغماً هر ايكيسنده‌ده عينى بحران قارانلغنى بولورز .

هر اثرنده هنوز هيچ كورمديككز وهيچ طويمديغكز رنك وآهنكى بولورسكز . تنوعى اعتباريله اونك صنعتى مكمل بر اوركستردر : ادبياتده تزيين ايتمديكى تل قالمادى . النده روح بخش صانكه انجه بر سازدى . پارماقلرى قاناجه‌يه قدر اونى سويلتدى ، ايكلتدى . حياتسز كلمه‌لر اونك سحر صنعتى ايله آلتون ، كل ، آتش ، قان ، كوز ياشى وترانه اولمشدر . حامد بكك صنعتى تقليدى اوله‌رق دكل ، فقط فطرى وجبلى اوله‌رق رومانتيكدر . هر رومانتيك شاعر كبى صنعتنك اك مهم ركننى « تضاد » تشكيل ايدر . «تضاد» اونك بلاغتنه هم خمير ، هم مايه اولمشدر .

على العموم رومانتيكلرده كوردلديكى اوزره حامد بكك‌ده محور افكارى

برمعتاد «مفهومات كليه» در . مثلا قوش ، آغاج ، چیچك ، بهار كلمه‌لرینه آثارنده پك صیق راست كلیرسكزده قیرلانفیچ ، میشه ، منكشه ، نیسان كبی بالنسبه جزئیت افاده ایدن كلمه‌لری نادر بولورسكز .

ممتاز ومحترم شخصیتنه كلنجه :

هكیم باشی عبدالحق منلانك طوروني ، مورخ ودیپلومات خیرالله افندینك اوغلو عبدالحق حامد بك ، بیوك برخاندان عرفانك بختیار وارثی‌در . فقط كندیسنی براز یاقیندن كوروئجه روحنی پدرندن زیاده والده‌سندن آلدیغنه حكم اولونه‌بیلیر . حامد بك افندیده مادةً ومعنیً تمیز ، مؤدب بر كنج قیز نظافت و محویتی واردر . اونك فضائلی آنجق ده ائتنك ارتفاعی ایله ئولچه‌بیلیرسكز .

اك بیوك مزیتی مزیتلرندن بی‌خبر اولماسی‌در . بیوكلكنی كندیسنه خبر ویردیككز زمان ، كوزلری حیرتله آچیلیر . كندی‌نفسی ایچون قلبنده‌اوقدر كوچك برموقع تخصیص ایتمش كه اورایه آنجق تواضع صیغه‌بیلیر . حامد بك یاشاركن كویا سنه‌لرك‌یالكز ایلك بهارینی طوپلایوردی : اونك ایچون طبیعتدن عیمزك استفام انحطاطنی آلیر كبی بر اصرار مظفرانه ایله دائما كنج قالدی . بلكه‌ده باشی ابدیته نامزد اولدیغی ایچون ایسنه صاچلری آغارمیه‌جق ...

حامد بكك حیاتی ، ندیمك دیوانه بكزه‌ر ؛ هرزمان كنج ، هر زمان كوزل ... [*] حامدك قلبی نهایتسز برشعر وشفقت خزینه‌سی‌در ، شعرینه باقیكز ، یاخود قلبنی سیر ایدكز : هپسنده كنج و صیجاق برشفقت كوره‌جكسكز ... شفقتی ایله كندی حیاتنی و شعری ایله حیات ادبیه‌مزی طولدوردی . كوزللكی چیچك ، قوش ، قادین ، طبیعت ، صنعت ، یاخود حمیت ، الحاصل هر شكل تجلیسنده سور . اونك ایچون وطنی و ملتی كبی بتون كوزللكلری‌ده چوق سومش و سومكه طویمامش‌در . الماس كبی ذی قیمت بر شاعر والماس كبی كوزللكلر آره‌سنده و یوكسكلرده پارلامق ایچون یارادلمش كوزل ویوكسك بر ذكا ... ایشته عبدالحق حامد !

ثروت فنونه : ۱۲ شباط ۱۳۴۰ جناب شهاب‌الدین

[*] بو وصف تابداره ، حیات مادیه وصنعتكارانه‌سینده‌كی شعشعهٔ پایدار ایله احرازلیاقت ئه‌دن بویوك وممتاز بر«سمای شعر»یمزده ، جناب شهاب‌الدین بك افه‌ندی استادیمزدیر . ف . ن

شاعر بی نظیر برادر محبتم قاسم
فیلسوف ناظم بدرا قزهیه
تحفهٔ توقیر ۱۷ مایس ۱۹۰۶

داهئ اعظم شعر و ادبمز (عبدالحق حامد) ك الك بويوك پرستشكار-
دها و عرفانی، و تورك ادبیاتینك الك محتشم - اسلوب،
قهرمان بیانی مرحوم (سلیمان نظیف) بك استادیمز..

خطابهٔ نظیفدن :

— قسماً —

(عبدالحق حامد) ی برکره‌ده بو محفل معظمده تبجیل ایتمك، هرفانی‌یه ابدی شرف، فقط بنم ایچون فضله اولارق جرأتدر. ذاتنه اون ایکی، آثارینه قرق ایکی سنه‌دنبری انتساب ایتمش اولمقله مباهی بولوندیغم استاده اولان محبتم «عشق» و حرمتم «ایمان» پایه‌سنه صعود ایتمه‌مش اولسه‌یدی، بوراده شق شفه ایتمکه نه متجاسر اولوردم، نه‌قادر. عبدالحق حامد دنیایه کلمه‌دن اول، بز ایران ادبیاتنك آرقاسنده، تام آلتی یوز سنه امکله‌دك، دوردق. ندیم کبی پك ملی و محلی برشاعرمز بیله بویاباجی ادبیاتك تأثیر و تحکمندن بوسبوتون قورتولامادی.

یتمش بش سنه اول عبدالحق حامد برانسان وبرکونش کبی دوغارکن ادبیاتمز وبالخاصه نظممز شو حالده ایدی: یعنی جذور والیافنه تماميله سریان ایده‌مه‌مش اولان نسغی بوسبوتون اورچمش برآغاچ وقوهٔ نامیه‌سی توکنمش بر طوپراق حالنده، - سامی پاشا زاده سزایی بك‌افندی استادمزك دیدیکی کبی - شاعرلرمز طبیعتدن دکل، بری برلرندن ملهم اولورلردی.

ادراکمزك افق تنکیسنی توسیع ایله، بزه اجانبك نفوذ و تحکمندن آزاده، شائبهٔ تقلیددن مصون، دوغرودن دوغرویه طبیعتدن مقتبس، ابداعی، ذی‌حیات و پرفیض و برکت برجهان بیان احضار ایدن و بوملك لك کوزل ومخلد مثاللرینی ویرن عبدالحق حامددر.

ایکی بویوك مجددادبمزك حیات جهادینی شو سکز کلمه ایله اجمال ایده‌بیلیرز:

(نامق کمال) وطن ایچون اولدی. (عبدالحق حامد) ادبیات ایچون یاشادی. برملتك ادبیاتی اونك شعور ملیسی، روحی، تاب دوامیدر. بونی توسیع و اکمال ایتمکه چالیشانلر، ملتنك فنادن مصونیتی وبقاسنی تأمین ایتمش اولورلر.

کوچوك بیر (شاعره) یه بویوك التفاتلار:

بهار گلدی چیچك آچدی
آلماس گونش نورلر صاچدی
گوزل بهار، چیچك بهار
نه سویملی گلمرك وار!

دییه ایلك شعرینی یدی، سکیز یاشینده یازان فیلورینه‌لی ناظم کریمه‌سی (ملیحه) خانم حقنده؛ ایکی (بویوك استاد) ڭ بزجه غایت قیمتدار وتشویقساز التفات وتمنیاتی :

سلیمان نظیف

مخدوم محترم فیلورینه‌لی ناظم بك افندینك کریمه‌لری
علیه ملیحه خانمك مسعود و مخدرات مثقفه‌دن
[illegible] اولماسنه عن صمیم القلب دعا ایدرم.
٢٦ آغستوس ١٩٢٥

٩

سلیمان نظیفك بو دعاسنه آمین دیمكله اكتفا
ایتمیرم. كندم ده جان و دلدن بو گوزل قیزك
عمر و عافیتنی و بو حالده [illegible] موفقیتنی ایچون دعا ایدرم

عبدالحق

(شاعر واستاد اعظممز) بكك، پك علوى وقيمتلى التفاتلارى ايله تشويق
وتلطيف بويورولان و ـ بش سنه‌دن برى ـ (فكرت احتفالى) نده كمال طلاقتله
اوقودوغو (شعر) لرله بويوك آلقيشلارا مظهر اولان فيلوربنه‌لى ناظم كريمه‌سى
« مليحه » خانم، «حامد» بكك مجموعهٔ أشعارينى، حرمتكارانه ألده طوتاركن ..

عبدالحق حامدی ایلك آكلایان وتقدیر ایدن نامق كمال ایله رجائی‌زاده استاد اكرمدر . مجددلرده ، طبق پیغمبرلر كبی ، نشئت ایتدكاری قومك افرادندن ، بدایت امرده ، طعن وتشنیع كورورلر . بو عمومی قاعده‌نك عنان هیچ استثناسی یوقدر. وعبدالحق حامدده اون سنه‌یی متجاوز برمدت (كهنه‌پرست) ویا (حسود) قلملرك تعرضاتنه دوچار اولوب قالدی.

بویوك شاعرلر، ایچلرندن یتیشدكاری ملتلرك بعضاً حوصلهٔ تملكنه صیغمایارق، بشری وجهانشمول اولورلر ؛ یونانیلرك اومیروسی ، لاتینلرك ویرژیلی ، عربلرك متنبیسی ، عجملرك فردوسی وسعدی‌سی ، ایتالیانلرك دانته‌سی ، انكلیزلرك شكسپیری ، آلمانلرك كوته‌سی ، فرانسزلرك ویقتورهوغوسی وبوكونكی هندلیلرك رابن درانات تاغوری كبی .

ایشته تورك‌لرك شاعراعظمی عبدالحق حامدده كندی نسلیله ابداع آثار ایتمش هم مسلكاری آره‌سنده دكل ، اسملرینی شیمدی صایدیغم صنادیدبیان آره‌سنده تصنیف ایدلمكه مستحق بر خلاق سخندر . حتی اومیروس وفردوسی كبی یالكز افسانه‌لر ترنم ایدن داستانی ویا متنبی كبی اناقیس آثارینی قصائد شكلنده ابداع ایدن برمدیحه‌سرا ویا دانته كبی یالكز برنوع شعره دهاسنی وقف ایتمش برنوع خرافه‌نویس ایله بزم عبدالحق حامدمزی مقایسه ایدیله‌مز. عبدالحق حامد دهاسنك قدرتی سعدی كبی، كوته و ویقتور هوغو كبی فلسفه‌دن غرامیاته و تاریخدن حماسیاته قدار هروادیده كوستریمش بویوك برشاعردر .

عبدالحق حامدك قلب‌ملتده نصل یاشادیغی كوسترن بر حادثه احتمال كه پك آز آدامك نظر دقتی جلب ایتمشدر : بیك اوچ یوز سنهٔ هجریه‌سندن اول تولد ایتمش اولانلر آراسنده (طارق) آدلی بر تورك نه حیاتده ، نه كتابلرده مصادف اولدم . (طارق) برچه یالكز تاریخده واندلس تاریخنده یاشار بر اسمدن باشقه برشی دكلدی . بوكون بیكلرجه اولادمز (طارق) اسمنی طاشیورلر . بو اسمه بیك ایكی یوز سنه صوكره واینـ زیاده یابانجی اولان بر عرق وملت ایچنده اعادهٔ حیات ایتدیرن و سرعت وكثرتله انتشار ایتمه‌سنه سبب اولان نه‌در ؟.. عبدالحق حامدك (طارق بن زیاد) آدلی كتابی .

(فیلورینه‌لی ناظم) ، استاد اعظمی حضوروندا ..

— بو رسم ، برقاچ سنه أول رسنه (فوطوغرافخانه)‌سنده چکیلمشدی —

ایشته برشاعر ، برکتاب ملتنك حیات وقلبنده بویله یاشار . (طارق بن زیاد) کتابندن متحسس اولان بابالر، آنالر دوغاجق اوغللرینه بواسمی برخیال ، بر ایده آل کبی وجدانلرنده صاقلامشلر .

بزده جمهوریتی ایلك ایستهین وترنم ایدن ده (عبدالحق حامد) در . هم نه وقت !.. تام قرق بش سنه اول . اوت ، قرق بش سنه اول ، الك مفرط وانقلابجو احرارك بیله سلطنت وخلافته اسناد ایدلمش قدسیت سماویه یی قلبیله تصدیق ودیلیله اقرار ایتدیکی بر دورده ، عبدالحق حامد، استانبولده چیقان (خزینهٔ اوراق) مجموعهٔ موقوته سیله ([برسافلك تسلیسی) عنوانلی اوزون برنشیده نشر ایتدی . بومنظومه سنده شاعر ،

ای انجم واجرامده آرام سورنلر ،
بزده داها مرفوع ومعلومیسکز سز ؟
احکام برحکومت مولامیسکز سز ؟
سزلرده دخی وارمی یا احکام سورنلر .
بر زمره یه بر فردمی قیلمقده حکومت ؟..
سزلرده ده جاریمی او احکام خبیثه .

دییور .

(بر فردك بر زمره یه حکومت قیلمامی) احکام خبیثه دن و بلکه اخس احکام اولدیغنی اعلان ایدن بومنظومه ، ٢٥ ایلول ١٢٩٧ تاریخنده وشاعرك شهبندرلکله بولوندیغی روسیه نك (پوتی) قصبه سنده یازلمش ، بنه اوسنه تأسیس ایدلمش اولان (خزینهٔ اوراق) ك ٢٧ نجی جزئیله ، براز اول دیدیکم کبی، استانبولده طبع ونشر اولونمشدر .

ایشته بویله : شاعر اعظم الی سنه دن بری کرك (ادبیات) ده ، کرك (سیاست فکریه) ده دائما زمانك اوکنه دوشدی . بوکونکی اوچ ربع عصرلق حیاتی بیله متوالیاً بکیلکلر کوستروب دورویور . تجدد قانایان بردهای کرتك ،

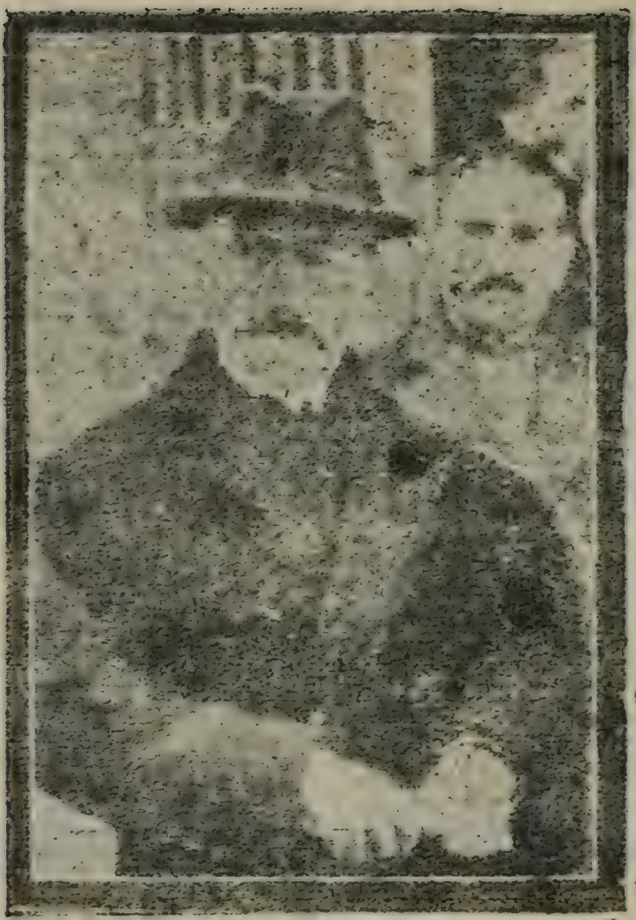

افول أبديسی ، تورك ادبیاتی ایچین تلافی قبول ئه‌ته‌ز بر ضایعه‌ٔ تأثر افزا اولان پك بویوك بیر استاد بدایع نگار وطلاقتکاریمیز (سلیمان نظیف) مرحومك نعش علویسنی أبدیته تشییع کونو، شاعر واستاد اعظممزك ، ـ یکانه شاگردله‌ری ـ فیلورینه‌لی (ناظم)لا بیر آرادا ، چه کیله‌ن) رسمله‌رینك حزین بر کولگه‌سی ..

ـــ بو رسم ، آقشام غازه‌ته‌سی ایچین چکیلمشدی . ـــ

بابالرمزی تحیره وتقلیده سوق واجبار ایتمش اولان اثرلری، بوکون بزه واوغللرمزه عینی قوتله پیشوا و بدرقه اولمقده‌در . کندی حسابمه اعتراف ایدرم که، استاددن سناً دخی پك کوچوك اولدیغم حالده، اونك فکر وآثارنده‌کی جیادت وتازه‌لکه قارشی کندیمی پك اختیار بولیورم .

عبدالحق حامد کبی بیوك شاعرلر نادر قوملرده ونادراً یتیشیر. عبدالحق حامد تورك عرقنك جانلی بر دلیل قابلیتی‌در . اونك نامی واثرلری بشرك تاریخ عرفاننه قید اولونمقله آرامزدن چیقمش اولماز . اولاد و احفادمزك دوداقلرینی (عبدالحق حامد)ك اسمی ، حافظه‌لرینی عبدالحق حامدك اثرلری و وجدانلرینی عبدالحق حامدك محبتی دنیانك صوك کوننه ، بشریتك صوك نفسنه قادار تزیین ایده‌جکدر .

ثروت فنونده : ۱۲ شباط ۱۳٤۰ (سلیمان نظیف)

⁂

شاعر واستاد اعظممزك ، احتفالده بولونمان ذواته ـ شکرانی مقامنده ـ اولارق ، پك قیمتلی وقدرتلی بر سمای تحریریمز اسماعیل مشتاق بك افندی طرفندن اوقونان (خطابهٔ علویه)لرینده داهی ادیبمز بوتون موفقیات عالیهٔ شعریه‌لرینی تتویج ایدن ایکی مظهریتدن بحث ایدیورلاردی . و دیورلاردی که :

« اعتراف ایدرم که بنده شو ایکی مظهریت وار : صباحت قریحه ، ثبات دائمی . تحصیل و یا تأثیر محیط ایله موهوب و یا مکتسب ! ایشته بنم منسوب اولدیغم ومندرجات ومنجذباتمده فیض آلدیغم کتاب ایله مکتب .

عرقم ، ملتم ایچنده سجده‌لرله حمد وثنا ! او ، بنم دائمی عبادتمدر . بو محیطه کلمش بولوندیغمده بر طالعه رحمت !

یاشاسون وطنده ملت !

هیئت محترمه‌یه ؛ منتدارانه تشکراتمی تکرار ایدرم . ادیب ونجیب هم مسلکلرمك پیشوای مجلیسی اولدقلری بو نمایشه بر نوازشه بنم ایچون شو صوڭ دم حیاتمده [*] زوال ناپذیر بر یادگار اولاجقدر . »

عبدالحق حامد

*
* *

استانبول دیون عمومیه‌سی مدیران قیمتشناسانندن کامل بکڭ « شاعر اعظمه تاریخ احتفال » سرلوحه‌سیله نظم وتودیع ایله‌دیکی بلیغ وتبجیلکار قطعه‌دیر :

یادی ملت ، بر (معظم احتفال) ایله
کوستروب اجلال استقبالنی ؛ ....
درت طرفدن کلدیلر توقیر ایچون
(حامد) ك تمهید بشنجی سالنی !.

١٣٤٣ کامل

[*] انشاءالله اویله ده کیلدر . استاد اعظمیمز ، هرایکی معناسیله داها پك چوق سنه‌لر ، حیاتدار اعتلا اولاجقلاردیر .

فیلورینه‌لی ناظم

بویوك شاعر فیوریه‌لی ناظم بك افندیه

[illegible]

آتینا ۱۰ / ۲۷ کانون ثانی ۱۳۲۷ [illegible]

حامد

آچیق برجبهه ، مونس بر نظر ، برفطرت محرم ...
فضای بی تناهیسیله ، ابحار وجبالیله .
فروغ شوخ أسحاریله ، ظلمای لیالیله .
بوتون وولقانلریله ، برق ورعد پرجلالیله ،
شئون رنکرنك انشراح وانفعالیله ،
اوفطرت پرغرائب برتجلیکاه ، بر عالم .

*

طبیعتدن بویوك برعالم کلیت اضداد :
اوچار بال خیال آچمش حقیقتلر سماسنده ،
اوقور أشعارعلوی بر لب ساکت هواسنده ؛
طورر برمبهمیت أثر جلی ظلمت لقاسنده ،
کزر طیف مقابر ، روحلر ظل رداسنده ؛
چکر هنکامه‌لر مسعود و مظلم ، شاطر وناشاد .

*

معلا بر دهانك شعر حامد، شعر وجدآور ...

دهاء ، ای نیر أسراری فسحتزار الهامك ،

سنك پیشانیٔ حامدمیدر أورنك آرامك ؟..

گولر، أی داهیٔ اعظم ، سرك فوقنده أجرامك ؛

اولور مشهود فكرم یازه كلدجه بویوك نامك :

درین بر جو لاهوتی، كنیش بر ضربهٔ شهپر.

رباب شكسته : 22 حزیران ، 1315 توفیق فكرت

ـ حزین بر احتفال خاطره‌سی ـ

اخروی سکونکاهینده انزوای انشراحه دالان (توفیق فکرت) مرحومك (روح علوی) سینه، ـ یاد رحمت وسیله‌سی اولماق اوزره ـ آتیده‌کی (سطر) لار، (جمهوریت) (غازه‌ته) سینیك 20 آغستوس 926 تاریخلی ـ نسخه‌سی ـ ندن عیناً نقل ودرج اولونور :

(توفیق فکرت) ـ اون اوچییل اول ـ آرامزدن آیریلمشدی.

دون بویوك شاعرك قبرنده حزین وساکن بر احتفال یاپیلدی

دون بویوك شاعر (فکرت) مرحومك ابدیه‌کی اخروی سکونکاهی، وفاتنك (اون اوچنجی ییلدونومی) مناسبتیله مختلف صنفلره منسوب منورلر طرفندن زیارت ایدلمشدر. ساعت بشده فیلوریه‌لی ناظم بکك تکلیفی اوزرینه، بویوك شاعرك استراحت روحی ایچون ـ بردقیقه ـ سکوت ایدلمشدر. بوندن صوکرا ناظم بك اوزون خطابه‌سنی اوقومشدر. شاعراعظم عبدالحق حامد وسامی پاشازاده سزایی وجناب شهاب الدین بکلرك؛ فکرتك فضائلنه عائد سویله‌دکلری بلیغ سوزلری محتوی بولونان خطابه‌سنك صوکنده بالخاصه فکرت ایچون آشیانه‌ء ابدیسنه یاپیلان احتفالی، قیمتلی حضورلریله شرفلندیره‌ن بویوك غازیمزك عالی قدرشناسلقلرینی شکرانله یاد ایلمشدر. ناظم بك، بوکونکی علاقه‌یی اشارتله، فکرتك حیاتنده هیچ برزمان ادراك ایتمدیکی اك یوکسك حظوظی

واخروی مكافاتی، روح فكرتك طوبدیغنی سویله‌مش وحضارك قدرشناسانه تظاهراتنه. قارشی روح فكرت نامنه ـ مهیج تشكراتی تكرار ایتدكدن صوكرا فكرتك فضائلنه دائر الك یكی بازدیغی (الّی بیته یاقین) برشعرینی اوقومشدر. ناظم بكك شعرینك بالخاصه شو قطعه‌لری كوزه‌لدر :

كلسه‌ك یكیدن جهانه (فكرت)!
مقبرلری تار مار ایده‌ردم ،
كلشنلری لمه‌زار ایده‌ردم ،
محشرلری زار زار ایده‌ردم ،
« ویرسه‌یدی او اقتداری ، قدرت!.. »

*

أی وارلیغی شعله ، شعله ذرات!
ظالك كبی كوكده ارتسام ایت ،
طیفك كبی كوزده ابتسام ایت ،
عقباده‌ده عرض احتشام ایت،
أی شاعر لایزال دارات !..

ناظم بك ـ متعاقباً قیزی ملیحه خانمه ـ ترك موقع ایتمشدر. بو كوچوك خانم قیز ؛ جداً شایان تقدیر بر وضوح وسلاستله 14 قطعه‌لك بر شعری جانلی اوضاع ایله انشاد ایتمش و تقدیس فكرتله جریان یوزلرجه قلبی، علوی ولاهوتی بر مرتبه‌یه اصعاد ایتمشدر. ناظم بكك تكرار عرض تشكراتی آراسنده حاضرون آغیر خطوه‌لرله بو سحار محیطه عرض وداع ایتمشدر.

احتفالده مدیرلری قائممقام حلمی بك خالیجی اوغلی عسكری ودارالشفقه لیسه‌لری طلبه‌سی وفكرتك پرستشكارلرندن مهم برزمره بولنمشدر. عسكری لیسه طلبه موزیقه‌سی‌ده حزنلی هوالر چالق صورتیله احتفاله اشتراك ایتمشدر.»

(فكرت احتفالی)نی ، ـ اون اوچ بیلدان بری ـ انقطاعه اوغراتماقدا كی حرمكارلیغیمیك ، ـ بویوك معنای اهمیتی اولدوغونو ـ سوز كوتورمه‌ز بر قطعیتله اثبات وا عاظم ادب وعره‌ء یزدان، ـ دریای غفران الهی‌یه انتقال ئه‌ده‌ن ـ

ذوات ممتازه حقینداکی نعمت شناسانه و توقیرکارانه حرکاتیم ایله بوتون گنجلیگی قیمتدارانه تظاهراته حاضر لاماق امر خیرسازیسینده کی حسی غیرت‌کشلیك وفداکارلیقلاریله ـ چاراقطار جهانه قارشی ـ بیرکره داها اعلان مباهات ایله‌مش اولماق اوزره شوجهتی ، کمال جدیتله محترم قارئله‌ریمك نظر دقت و تقدیرینه عرض ئه‌دیورم که (تورك) وك ، بو کونکو فیضلی انقلابنه اونوتولماز خاطره‌لاری قاریشان و عالم ابدیته انتقالنده ـ شیمدی‌یه قادار ـ بلکه هیچ بیر بویوك ادب وعرفان آدامیمیزا یاپیلمادیق تجیلکار تظاهرات ایفا ئه‌دیله‌ن (ضیا کوك آلپ) ك ارتحالی، هنوز آنجاق ـ دوردونجو ییل دونومونو ـ اکمال ایده‌رکه‌ن، ـ یوم اول ـ و، حتی منسوبین مطبوعات وادبیاتیمیز آراسینداییله، ـ اوأسکی پارلاق تظاهرات ایله قابل تألیف اولمایاجاق صورتده ـ اونوتقانلیقلار حصوله گه‌تیردیکی؛ ـ داها که‌چه‌ن کون گزیده شاعرله‌ریمیزدن‌دا. سیفی بك برادریمیزه‌یك (ملیت) ده منتشر وقیمت‌شناسلیقلارینی مصور (ستون مخصوص) لارینده، کمال انصافله واقع اعترافات ایله ـ میداندادیر .

(فکرت) مرحوموك وفاتی‌نیك ـ اون اوچونجو ییل دونومو ـ مناسبتیله بوسنه (مزار) یندا اجرا ئه‌تدیکیمیز احتفالده اثبات وجود ایله‌یه‌نله‌رایسه، اوقادار متکاثف وواسع بیر موجودیت واو درجه‌ده علوی، صمیمی و محتشم بیر هیئت تشکیل ئه‌تمیشدی که صرف تشبثات تجیلسازانه‌م تأثیراتی ایله بومرتبهٔ حشمت ومکملیته واران جماعت قدرشناساتی جمع وتجسیمده‌کی موفقیت عاجزانه‌مه ؛ ـ مفتون فضائل ـ فکرت بیرچوق ذواتیك عالیجنابانه اشتراکاری ایله به‌رابه‌ر ، بیرر تمنیکار تذکره‌مده مندرج عالی مقصدی بالاطراف تقدیر بویوران قله‌لی لیسه‌سی مدیر ـ قدرشناسی میرآلای طلعت بك أفه‌ندی‌نیك مذکور لیسه‌دن ـ یوز قادار طلبه ـ کونده‌رمه‌ك نجابتنده بولونموش و خالیجی اوغلو لیسه‌سی مدیر لطفکاری قائمقام حلمی بکك هیئت تعلیمیه‌دن بعضی ضابطان ایله ـ بالذات احتفاله اشتراك ایله ـ به‌رابه‌ر طلبه‌دن یوز أفه‌ندی‌یی حاضر بولوندورموش و بونلارا منضم اولارق‌دا، هر ییل فکرت احتفالنی جانلاناجاق باشلیجا بیرعامل اولماق اوزره دارالشفقه طلبه‌سیندن ـ یوزه قریب أفه‌ندی‌یی ، مزار فکرته کونده‌رمه‌ك صورتیله مستثنی (فضیلت) له‌ر کوسته‌ره‌ن دارالشفقه مدیر اکملی علی کامی بك أفه‌ندی استادیمیزك بوسنه‌دخی عینی نجابت قدردانی‌یی ابراز بویورموش اولمالاری

پەك‌مهم و پەك‌مشكور بیرعامل مفخر تمدار تشكیل ئەتدیكینی نهایتسز شكرانلاریملا ـ صورت مخصوصەده ـ عرض و یاد أیلەریم .

(توفیق فكرت) مرحومڭ ـاون اوچونجو دورسنوی وفاتی نا مصادف 19 آغستوس 928 تاریخنده اجرا ئەدیلەن پارلاق ومشعشع احتفال مناسبتیله مرحوم مشارالیهڭ (مزار) ینداء ـجمهوریت‌فوطوغراف مخابر صنعتكاری ـ نامق بك برادریمز طرفیندان چەكیلەرەك آنی بە صیرا ایلە قویدوغوموز اوچ عدد فوطوغرافی‌نڭ بیرەر قوپیەسی أثریمزە اهدا بویوروناق صورتیله كوستەریلەن لطفكارلیغا قارشی مومی الیهە خاصةً عرض شكران ئەدەریم .

*
* *

ـ بعضی ذواتڭ، حقیرانه‌كی توجهلری وفقط بیر آز غریب دوشونجەلری ـ

صنعت وادبیات ساحەلاریندا بیرەر ممتاز شاهقەاولان (قوجامعمارسنان) (ندیم)،(نامق كمال)،(رجائی‌زادەأكرم) (توفیق فكرت) ، (ضیا كوك آلپ) ، (سلیمان نظیف) گیبی عالی‌قیمت بیرچوق ذواتڭ ـزمان و زمین دوشوردوكچە ـ تقدیس كمالات و تعزیز خاطراتی ایچین ، شیمدی یە قادار مملكتمزدە هیچ بیر (فردمقتدر) لڭ علاقەدار اولمادیغی، اولا ـ مادیغی درجەدە بو كسەلڭ وحسی بیرعشق صمیمیت ایلە ـاظهار ئەدە‌گەلدیكیم آثار نعمت شناسانەواستحسانكارانەیڭ (معنوی مكافاتی) ، ارتحالدن صوكرا ـ تقدیركار فضائل، خیر ساز ـ انسانیت ، حق پرور، نجیب وعلوی دویغولو بیر ـ گەنجلیك

قافلهٔ مبجله‌سی- طرفیندان باکٔادا - احتفالله‌ر ترتیبیله - مواجههٔ کائناتده تجلی وتعالی ئه‌تدیریله‌جه‌گی محقق بولوندوغونو زمین تلطیف واعزازدا سویله‌یه‌ن خاطرنواز- شخصیت-له‌ر وار ! .

بەن، (نسل آتی) میزده‌ن بویله‌بیر لطفکارلیق به‌کله‌مه‌گی خاطریمدان بیله گه‌چیرمیش ده‌گیلیم، فقط - آشیان اخروی-مه چه‌کیلدیکدن صوکرا، شاید - باکٔا قارشی - دا ، بویولدا خیرکارلیقلارا قاتلاناجاق (سیما) لار اولورسا ، او، کرمکار ناصیه‌له‌ره، (روح) ومولك الئحار ومفخرتمدار حسیاتی ایله شیمدیده‌ن یوزله‌رجه شکران وامتنان بوسه‌له‌رینی، - نفخات اخلاص - یملا ، - آوازهٔ أبدیت - مقامیندا ایثارواعلان افتخار ئه‌تمه‌کلیگیمی، -هردورلو غرض وعوضدان عاری-افکار انسانیه اصحابی اولسون، غریب گورمه‌زصانیریم!

بەنی، چکه‌مه‌یه‌نله‌ریك بوواديده‌سویله‌یه‌جه‌کله‌ری (مالایعنیات) ه‌ایسه، - قیل قادار قیمت واهمیت وه‌رمه‌یه‌جه‌گیمی ، اوکیبی نقیصه‌جویان و یاوه‌گویان - اصلا خاطردان جیقارماماليدر !...

بیلدیز : 5 تشرین ثانی 928 فیلورینه‌لی

ناظم

شاعر لایزال‌شهرت ، (توفیق فکرت) مرحومك 13 نجی دوره سنه‌ی ارتحالنه مصادف 19 آغستوس 1928 تاریخنده ابوبه‌کی (مزار)ینده ، – عادتا محشری بیر (قادرشناس محتشم و صمیمیه) نیك جانبنده اشتراك تجلیاتی ایله – اجرا ادیلن – بك پارلاق احتفال – مناسبتیله ، (فیلوربنلی ناظم) ، (فکرت) یك جهانه غبطه‌لر ده‌ره‌جه‌ك بویوکسه‌ك (مظهریت ادبیه) سی قارشیسنده ، حقیقتا بختیارانه وجدا متشکرانه و مباهاتکارانه (ایراد خطابه) ده ده‌ر کن..

بوسنه‌کی (فکرت احتفالی)ندن باحث (اقدام) غازه‌ته‌سی‌نیك 20 آغستوس 1928 تاریخلی نسخه‌سیندان :

« .. فکرت احتفالنه – باشده: مکتبلیلر اولمق اوزره – بیوك برخلق کتله‌سی اشتراك ایتمشدر. – اقدام – »

بوسنه‌كی فكرت احتفالنده :

« ناظم بك — متعاقباً قیزی (حلیمه) خانیمه‌ـ نك موقع ایتمشدر.
بو كوچوك خانیم قیز، جداً شایان تقدیر بیر وضوح وسلاستله 14
قطعه‌لو بیر شعری ـ جانلی اوضاع ایله ـ انشاد ایتمه‌و (تقدیس فكرنه
چارپانه یوزلرجه قلبی)ـ علوی ولاهوتی بیر صدیرـ یه اصعاد ایتمشدر.
(جمهوریت) غزته‌سی : 20 آغستوس 928»

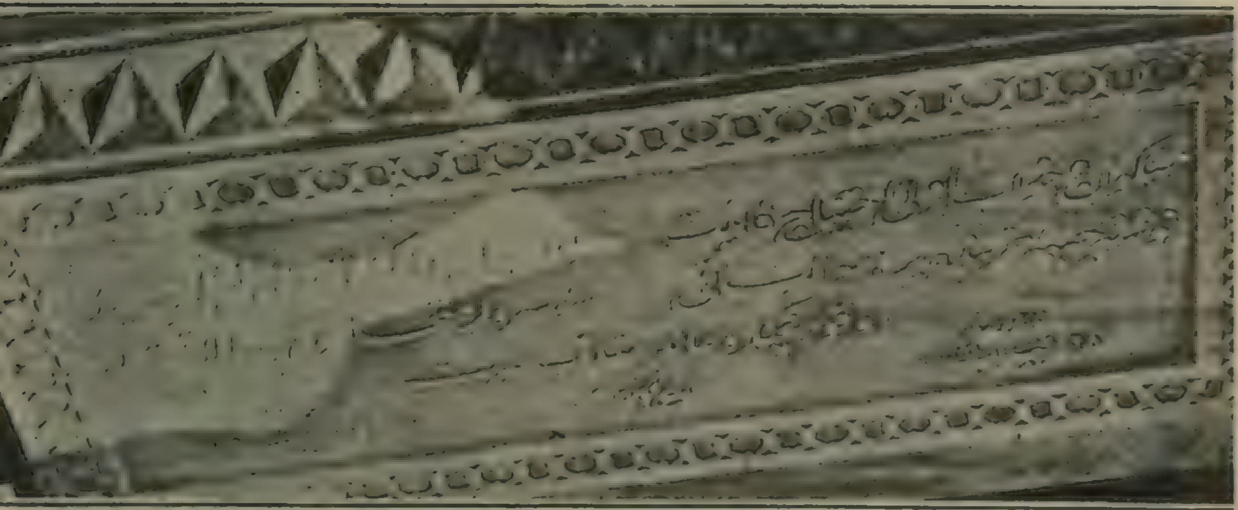

شاعر علوی قدرت، (توفیق فکرت) مرحومك، سکونگاه ابدیسی اوزه‌رینده‌کی (صندوقهٔ دلارا) یه نقش اولونان پك قیمتدار بیر بدیعهٔ تحسساتی واهضای حیاتی:

«مزار و صندوقهٔ فکرت»!

(نور سحر) اورمشدا بوخا که، مه‌رمه‌ر گبی دونوش اوزه‌رینده!

«روح فکرت» ه!

(سه‌س) وه‌ر بیزه (آوازهٔ روح) وك، بیر (شعر الهی) گبی آقسین!

*

آهنك معلای ـ رباب ـ ك، بیر (ساز دلارای تجسس)!

هر (شعر) یلك اولور قلب شبابك: ـ آینهٔ تقدیسنه ـ بیر (سوس)!..

ف. ن

بويوك شاعريمز (توفيق فكرت) مرحومك ، وفاتنك يدنجى ييل دونومونه مصادف 19 آغستوس 338 تاريخنده مرحوم مشاراليهك (روم ايلى حصار) يداكى (آشيان) لارنده اجرا اولونان احتفال انطباعاتندن :

نه زمان (آشيان) ه يه‌ن كه‌ليريم ، (روح فكرت)له صانكه يوكسه‌ليريم !
ـ آشناى قديمى ـ يم : بو ـ يه‌ر ـ يك . صانكه كه‌چميش (نديم)ى يم بو ـ يه‌ر ـ يك !

فيلوربنالى ناظم

فلورینه‌لی شاعر عثمان ناظم بکه
برادرمه

عبدالله جودت

ABDULHAK HAMID BEY

A E. G. W. Gibb Esq.

Une éclipse fleurit dans les yeux de sa Muse:
Un Deuil blanc en son sein dompte mal ses sanglots;
Après une Ombre, ému, court, trébuche et s'accuse:
Récite son Amour aux flores, aux bouleaux.

Cette Ombre douce et chère indique le chemin
Où gisent les cœurs fous des amours pantelantes;
Il devient demi-dieu: sa lyre étincelante
Improvise un air grave, exquis et surhumain.

Son âme se nourrit des douleurs éternelles;
Une immense espérance embrase ses prunelles,
Fait revivre en son coeur un monde anéanti.

L'Iran à mille éclats, les Indes pittoresques,
L'Arabie en feu, les *Alpes* chevaleresques,
Tout, vit et vibre en lui et se sent ressenti.

2/XI|1901. Wien. « Abdullah Djevdet »

(عبدالحق حامد بك)

ادیب حکیم، عبدالله جودت بك استادیمزك، فرانسزجه (مجموعهٔ
أشعار) بندانه (شاعر اعظم) یمزه عائد نقل ایتدیکمز (بالا) داکی

پارلاوه شعرلرینك، - شاعر ابداعاتی - قلمیله تورکجه‌یه ترجمه‌سینی ناظمه سطور کزیده :

پری الهامنك کوزلرنده بر کسوف چیچکله‌نیر. بیاض بر ماتم، کوکسنده ، شهقه‌لرینی کوچ ضبط ایدر؛ بر سایه‌نك آرقه‌سندن متهیج قوشار ، دوشر و کندیسنی اتهام ایدر : چیچکلره ، هوش آغاجلرینه عشقنی حکایه ایدر .

بو دلبر و عزیز سایه، مختلج محبتلرك مجنون کوکلرینك مدفون اولدیغی طریقی کوسته‌ریر . نیم آله اولور و، شراره صاچان عود-شاعریتی ارتجالاً انفس، مهیب وفوق‌البشر، بر مقام ترنم ایدر. روحی أبدی ألملرله بسله‌نیر ، معظم بر امید کوز ببکلرینی طوتوشدورور . قلبنده منقرض بر عالمی احیا ایدر . بیك شعشعه‌لی ایران ، وحشی کوزللکله کوزل هندستان، بر آتش عربستان ، شووالیه شعار آلب طاغلری .. بونلرك جمله‌سی اونده یاشار، اهتزاز ایدر و شدتله حس اولوندیغنی دویار .

ویانه 1901 　　　　　　　　　　　　 عبدالله جودت

— فیلورینه‌لی ناظم، تقریباً اون سنه اول، امنیت عمومیه (دوردونجو شعبه مدیریتینه) تعیین ئه‌دیلدیکی زمان، چه‌کیله‌ن بیر فوطوغرافیسی —

أویله بیر - بحر محیط کهریم، (شعر) یله :
موج أشعاریمه، بیر قطره ده‌گیل: (شلاله) !
مزهر حسمه أنوار شفقدیر هاله ،
فکر عیلك شعله سیدیر (بارقهٔ سیاله) !... .

فیلورینه‌لی ناظم

(بويوك غازيمز)ك سنه‌يولو ايكنجى تشريفلرينه مصادف (١) حزيران 928
صالى كونى شهريمزده اجرا ايديله‌جك پارلاق استقبال مراسمنه اشتراك ايده‌ن
اسكدار (22) نجى ايلك مكتب معلمين و متعلمينى آراسنده (جمهوريت تبريزى)
قيافتيله احتمالقم ابله‌سى مكتب مذكور منتهى صنف طلبه‌سندن فيلورينه‌لى
ناظم كريمه‌سى (مليحه) خانم.

— قیمتدار بیر مقالهٔ ادبیه —

عجزنما بەنلیگیمە، (یوجەشاعر) توجیه التفاتکاریسیله خطاب و پەك قیمتلی دوستلوق خاطرنوازلیقلاریله بوعاجزی دائما باهاتیاب ئەدەن بویوك استاد شاعرلەریمیزیك أك آتشین و تنور ـ مدار سیماسی، حکیم بدایع فرما (عبدالله جودت) بك أفەندیلك (حامد)له بیر ملاقاتی صفحات ینی تصویر أیلەیەن مقالهٔ گزیدەیی (اجتهاد) یك 1 ایلول 1927 تاریخلی نسخەسیندان عیناً اقتباس و نقل ئەدیوروم :

ف . به

رجال فکریەمز نزدلرنده :

عبدالحق حامد بك

کندیسیله ملاقات ایتمك ایچون تلفونله تعیین ایتدیکی ساعتده (ماچقه پالاس)ك دوردنجی قاپوسندن کیردك ؛ برنجی قاتده ٦ نومرولو قاپینك زیلنه باصنجه تمیز و منتظم قیافتلی برخدمتچی قیزقاپی یی آچدی ؛ بکله نیلن برمسافره سویله نیلن

قیمتلی محترم خاطره‌لی ناظم ملت اوغلنه

یادگار روشنی در

طوله باغچه ۲۲ کانون ثانی ۳۳۶

محمد علی

طرزده کولر یوزله وکیم اولدیغمزی صورمایه حاجت کورمه‌یه‌رك همان بیورك دیدی . بمله برابر استاده عرض تعظیمات ایتمك اوزره کان ماجدبك ومحسن بك اسمنده کریدلی ایکی کنج واردی . محسن بك، لوزان دارالفنوننـدن مأذون حقوق دوقتوری ایمش . خدمتجی قیز بزی بیوك وفرح بر صالونه کوتوردی ، بك افندی کلیورلر دیدی . بنجـه ملاقات خدمتجی قیزك بزه قاپی آچماسی وایچه‌ری‌یه آلماسی دقیقه‌سندن اعتباراً باشلامشدی. قوریدورك تمیزلکی و ساده کوزللکی ئه‌وده‌کی عجیب روح حقنده بزه قصیده اوقومایه باشلامشدی ؛ صالونك تفریشی ، صالونك دیوارلرنده‌کی رسملر ، ئه‌تاژه‌رلر اوزه‌رنده‌کی بعضی ظریف بیبلولر، (بیوك برآهنك وحس آشنالق) آیتلری اولارق کورولیوردی .

Montre-moi où tu te loges
Je te dirai qui tu es .

یعنی « مسکننکی کوستر ، سنك نه‌قیراطده آدام اولدیغنکی سویله‌رم » وجیزه‌سی نه‌قادار حقلی‌در . برآلمان ضرب مثلی‌ده شودر : برزائر برئه‌وده برقاچ دقیقه طورور، فقط بوأثناده چوق اوزاق زمانلری کورور» بونلرك هرایکیسی‌ده روح آشنالق کوسته‌ریر . ذوق سلیم و حس سالم صاحبلری (برقولوبه‌یه بیله) روحلرینك داغالرینی باصارلر. بعضی دوستلرم واردر، که اونلرك مسکنلرینـه کیردیکم زمان خارج ازمملکت بر یرده بولونور کبی اولورم ، فرانسه‌ده ، انکلتره‌ده ، آلمانیاده ممتاز رجال فکریه‌دن برینك بر ویللاسنده بولونور کبی اولورم. کچه‌جی زاده عزت‌فؤاد پاشانك، جناب شهاب‌الدین بکك، عشاقی زاده خالد ضیا بکك ، مرحوم ساح فوأد ، رشاد فوأد وتوفیق‌فکرت بکلرك الخ مسکنلری بنده دائما بوحسی اویاندیرمشدر.

حامد بکك صالونـه داخل اولدقدن ایکی دقیقه صوکره حامد بك صالون قاپیسندن کیردی ، قاپی‌نك اوکنده بولونان برپارداونك آرقاسندن، اونورانی وتمش‌بش‌سنه‌نك ابداع ایتدیکی بیاض تاجیله کوروندی . دهانك‌اوزه‌رینه سنه‌لر تخریبکار تأثیرینی یاپامیور . عبدالحق حامد بك ، کونش دوغیور کبی صالونه کیردی، ایلك تأثیر بودر، حامد بکك اوکون بانا یاپدیغی‌انطباع بر (طلوع انطباعی) اولدی . آرقه‌سندن برکنج کیردی. دیکربراوطه‌ده

شاعر ستوده شیم محمد فلورینه‌لی ناظم بكه اتحفیه

عبد الحق حامد

(شاعر و استاد اعظم) مزك ٧٥ نجی دور سنوی حیاتی مناسبتیله، غلطه سرای ا
۲ شباط 341 تاریخنه مصادف کونده اجرا ایدیلن پارلاق احتفال انطباعات عالیه‌
سنده بر خاطره لطیفه‌لری اولماق اوزره (یکانه شاکردلری) فیلورینه‌لی
ناظم - اهدا و اسرا بو بوردقلری و فقط زیرینه تاریخ وضعی هر
ناصیله‌سا - سهل بر اقدام اولدیلری بیر (رسم قبرستان) :

بوکنج بکله اشتغالده ایمشلر . بوکنج حامد بکك شعرلرینی جمع وطبع ایتمك ایسته‌یورمش . (خزینهٔ اوراق) عنوانلی اسکی بر مجموعه صاحبنك اوغلو اولدیغنی حامد بك بزه اوکرتدی . استادی زیارته کلیرکن دوشونیوردم وکندی کندیمه : حامد بکك منتظم برکلیاتی بایپلسه دییوردم . حامد بکك آپارتماننده عینی مقصدله اشتغاله تصادف ایدنجه متحیر وممنون اولدم . بنمله برابر کلن ماجد بك ، استادك بویوك مأثرینی ذکر ایدەرك « ألکزی اوبەدن آولسه‌یدم کوزم آچیق کیدردم » دیدی . استاد ، معتاد تواضعکارلغیله بنی کوسترەرك ، بنی بویوك کوسترن بودوقتورله سلیمان نظیف‌در . نظیفه آه چوق یازیق اولدی » دیدی . بن ، ئەوت بزکونشك بویوك اولدیغنی سویله‌مش وادعا ایتمش اولابیلیرز . فقط بوفائده‌سز ولزومسز اشتغال دکلیدر ؟ فیض ونعمتی بیلینمك ایچون ، حقنده قصیده‌لر یازیلمایه کونش محتاجمیدر ؛ کونشك حیات ویریجی نور وحرارتنك بلاغتی هانکی قصیده‌ده بولونابیلیر !

کندیسنك اولمایان اثرلر ایچون استادك حافظه‌سی چوق قوتلی قالمالقده‌در ؛ کندی اثرلری ایچون ایش بو مرکزده دکل : بز کلمه‌دن اول ، بو کنجله برابر (فنا) عنوانلی منظومه‌یی نره‌ده بولابیله‌جکارینی دوشونیورلرمش . (فنا) منظومه‌سنی اوقویایم دیدم و اوقودم ازبرمده ایدی ؛ منظومه‌نك انشادی ، بوندن یکیرمی اوچ سنه اول لوندره سفارتخانه‌مزده کندیسیله بومنظومه وسائره حقنده ، مکالمه‌مزك خاطراتنی استادده احیا ایتدی :

« خاطرلایورم . بومنظومه‌یی ، سفارتخانه‌ده‌کی اوطه‌مده عینی‌شوق ووجد ایله اوقومشدیکز .

پربرف چمن آچماده آغوش فراقك
مظلم کیجه‌لر ماتم زلفك قیلار اقرار .

بیتنی الك زیاده بکندیککزی سویله‌مشدیکز . بن‌ده سزه حق ویرمشدم . بن‌ده سزه (قهربات) ده الك بکندیکم بر شعریکزی اوقومشدم « اون دوقوزنجی عصره » عنوانلی برقطعه ایدی . باقك اوده بنم ازبرمده‌در :

اون دوقوزنجی عصر ؛
برآخرت هیچیٔ تام ایتدی تشکل
مجرای سیولکده رسوبات غمکدن ؛

عبدالحق حامددن محب انتقا قارئی فلورینه لی ناظم بك افندیه
تقدیمی تقدیر و تشكر ایدر

٢٧ / ١ / عثمانی ١٩٢٢

شاعرلرك ايلر ابدى يأسى ترنم :
فريادلر اى عصر، بو محرق نغمكدن!

علاوه ايتدى :

« فنا » منظومه‌سنده‌كى

ايام بهار اولدى چيچكلر بتون آچدى
قالسينمى بنم غنچه‌فم حسرت كفتار ؟

بيتى ، (شيخ سعدى) نك ، مرثيه‌سندن

ايام بهارست كل ولاله ونسرين »
ازخاك برآيند تودر خاك چرايى ؟
چون ابر بهاران بروم زاربكريم
برخاك توچندان كه توازخاك برآيى .

سطرلرينى آكدريبور ديمشديكز . » ديدى . صوكره سوز خواجه تحسين ايچون يازمش اولديغى مرثيه‌يه انتقال ايتدى . اوايلك دفعه (هفته) مجموعه‌سنده شمس‌الدين سامى بك مرحوم طرفندن نشر اولوندى . سانسور بر قاچ بيتنى چيقارمشدى . عينى اكسيك حاليله (رسملى كتاب) ده چيقدى . قرق سنه اول سانسور طرفندن طى ايديلن بيتلرى علاوه ايديله‌رك اكمال ايديلن شكل تاميله‌ده (اجتهاد) ده انتشار ايتدى . ديدى و أشعارينى جمع ونشر ايتمك ايسته‌ين كنجه ، خواجه تحسين منظومه‌سنى تام اولاراق 153 نومرولو (اجتهاد) ده بولاجاغنى سويله‌دى .

شعرلرينى ، اثرلرينى هانكى وضعيت روحيه‌ده يازديغنى سؤال ايتدم ، بن بيليرمى‌يم؟» ديدى بوجواب بنم ايچون بالغاً مابلغ كافى دكلدى : استاد ، بنم سوأله جواباً يوز صحيفه دولدوراجاق ايضاحاتده بولونسه‌يدى اوكرنمك ايسته‌ديكمى ، بو قادار تام برصورتده ينه اوكرنمش اولمازدى . حامد بك هر دها آداى كيبى «غير شعورى بريكون ارثيت»ى تمثيل ايدر . عبدالحق حامد Lord Byron, Ch. Baudelaire, De Quincey, Paul Verlaine الخ كيبى برشاعردر . عرفى شيرازى كيبى ،

آفتاب آمد ودرزيرسرم بالين شد ،
چون بخواب عدم از حسرت جانان رفتم .

ادیب نجیب فاورینلی ناظم بك افندیه

۱۹ مور ۱۹۱۲ عبد الحق حامد

و

عاشق همم ازاسلام خرابست هم‌از کفر :
پروانه چراغ حرم ودیرنداند .

و

بچشم معرفت بنکر مصاف نظم هستی‌را
که هرخاری درآن‌وادی درفش کاویان بینی .

و

دل موج خیز کریه ، جبین‌صاف ازملال :
دریای اضطرام وکوه تحملم .

الخ دیبه بیلمش اولان معظم شاعر عرفیٔ شیرازی ، (ایران) ك و بتون شرقك اك بیوك لیریك شاعری عرفیٔ شیرازی کبی بر شاعردر . اکر عبدالحق حامد بك ناصیل شعر یازدیغنی بیلسه‌یدی کوچوك برآرتیست، برناظم اولوردی. بیوك شاعرلروعلی‌العموم دهالربتون برقومك‌وجد واستغراقلرینك اوزون عصرلرجه متراکم یکون‌معظمنه لسان‌اولورلر .

برحدیث‌قدسی«اللهك سمواتنده خزینه‌لر واردر، که بونلرك آناختارلری شاعرلرك لسانیدر » ،ألنده‌در . کچن کون « شاعر » ، شوقطعه ایله‌خطاب واونی شو صورتله توصیف ایتمشدم ؛

شاعر

سویله‌تن وجدانلرك سنسین نیاز رازینی :
عطر رقصان خیال ، الحان معنادر آدك ؛
سن بوحسرت باغنك آهنك ورنك وبوینی
برسماوی کلستانك کللرندن طوپلادك .

شاعرلك غیرشعوری‌لك‌در. اونك روحنده‌کی زنبرکارك عقل ومنطقله علاقه‌لری یوقدر. عقل ومنطق حال ایله انطباقده فعال اولور . شاعری تحریك ایدن قوت چوق اوزاق برماضی‌دن کلیر وچوق اوزاق برآتی‌یه کیدر .

عزت خودبشکن وعزت شمار
زمزمهٔ امتی ازوی برآر .

و

کفرنه ، اسلامنه ، اسلام کفر آمیزنه :

حکمت ایزد ندانم چیست‌در ایجادمن .

دیین (عرفی).. هرمزپرست (ایران)ك، عربجه‌دن ماعدا هیچ بر لسان بیلمه‌ین و هرکسه عربجه خطاب ایدن ذوالانتقام ، شدیدالعقاب برعربستان اللهیله مصادمه‌سنك تأثیر مستمری آلتنده‌در . (فردوسی) و (خیام) دخی ایران بنیهٔ روحیه‌سنك عرب بنیهٔ روحیه‌سیله مصادمه‌سنك صارصینتیسنی عصرلردن صوکره وغیرشعوری اولارق دیله کتیرمشلردر .

بانا کچن کون « ینه شعرله اشتغال ایدییورمیسکز ؟ » دییه بر سؤال ایراد ایدن بر دوستمه ؛

شعرله اشتغال اولونماز ، شعرله اشتعال اولونور دیمشدم .

عبدالحق حامد بك اشتعال ایتمکده دوام ایتمکده‌در ، بعضاً فورانیله جوارنده‌کی حیاتلری احیا ایدن « وه‌زو » یانار طاغی کبی دکل ، او هم کورن ، هم ایشیدن، هم ایصیتان بر کونش کبی اشتعال ایتمکده‌در. نورانی بروارلغك اوکنده محبت وحرمتله اکیله‌رك آیریلیرکن انسان روحنی نه‌قادار یوکسلك ویوکسلمش حس ایدییور !

۲۸ تموز ۱۹۲۷ یقه‌جیق   دوقتور: عبدالله جودت

شاعر اعظمیمزی تبجیل: [*]

اعصار معالی‌یه مطاف أبدیت ،
تشکیل ایده‌ن ای ناصیهٔ برتر شعری !
آهنك معلای سنوحات ایله غشی ایت ،
دوران سماوی‌یه دالان ماه ایله مهری !

*

الهامکڭ أنوار جهانتابنه قارشی ،
منظومهٔ شمسیه‌یی میال حجاب ایت !
بیك شاهقه فوقنده‌کی بیرخارقه عرشی ،
پردبده أورنك بقادر سا گَما ، ألبت !..

*

بیر (حامد)ه یوزله‌رجه (عصر) گه‌چسه قاووشماز،
سیارهٔ خلقتده‌کی سکان تمدن !
هر کون، (یه‌کی بیرشعشعه) در، هردمی بیریاز ..
یوزله‌رجه (عصر) گه‌چسه‌ده (حامد) اولاماز دون!

*

[*] بعضی قیمت شناس ذواتجا : (سلیمانیه) جامعمزك بدایع علویهٔ معماریه‌سی درجه‌سنده ، ـ ثروت احتشام ـ ایله علاقه‌دارحیات وپیرایه‌دار ـ صنعت عد ایدیلن بیر (نظمبارهٔ تحسسات) یم.. ف . ل

ألحان دهاسنده‌کی اعجاز مؤبد ،
أدواری‌ده پامال زوال ایتمه‌یه کافی !
دیداری‌ده ، أشعاری‌ده علویته معبد ،
انجم که‌سیلیر افق زهورنده قوافی !..

*

برچاغلایانك ولولهٔ شوقنه بکزه‌ر ،
هرمصرعنك نغمهٔ سیالهٔ شعری !
ألماس مذاب اوستونه به‌ن سیر ایده‌مه‌م زر ،
(رخشان بدایع) که‌ن او ، شلالهٔ شعری!..

*

الهام فضا - وسعتنك بالنی طاقمش ،
جبریل تحسس آشیوز أوج سمایی !
سوز کونلکنك سرعتی حیرتده بیراقمش ،
شاهینلری ، کورمشمی فلك بویله همایی؟!..

*

بیرحشمت بالاتر سحّار بیانی ،
تاریخ ادب ، نقش خیالیله قازاندی !

حسنده کی طوفان تهییج غلیانی ،
(فوارهٔ دنیا) کبی أفلاکه اوزاندی !..

*

أفکارینك اعماقنه کوکلر متحیر ،
یارب ، اونه فسحتگه أسرارضیادر !
علویت شعریه‌سی اولماز متغیر ،
هر دورك او ، فوقنده شفقساز دهادر !..[*]

*

[*] یعنی دەمەك ایستەیوروم کە اسلوب تصویر، هر (دور) دە تغیرە اوغرایابیلیر؛ آنجاق أدوارك تعاقب و تسلسلیلە قیامتە قادار دە کیشمەیەجك و سونمەیەجك اولان شی، (کوهر شعریت) دە دیکیمیز عظمت و علویت حسیە و خیالیەنك شعشعاتیدر. ناصیل کە طبیعتك تجلیات سلطنتی بولونان «شفق» و «سحر»ك ضیا و رونقی، دنیا دوردقچا زائل اولامایاجقسا ..

« ایشتە استاد اعظمم (عبدالحق حامد)ك أشعار عالیەسندەکی روح تجسس. وجوهر تخیلك دە هیچ بیر (دور) دە زوال قبول ئەتمەز شعشعە ایلە پایدار. حیات اولدوغو و اولاجاغی محققدر . بو جملهٔ علویەدن اولمق اوزرە، ادیب. اعظم سامی پاشا زادە سزایی بك أفەندی استادیمزك بدیعهٔ ادبیەلرندن (اجلال) کبی أبدیتە، سینە گەرەن۔ أهرام احتشام۔ طرز معلاسندەکی آثار تابدار و پایدار۔ شعریمزك موجودیت عالیەسی حضور مشعشعندە؛ قیمتشناس، بدایع استیناس انسال استقبالمز دخی، ۔ کمال حضوع و خشوع ایلە ۔ حیران ، حیران طواف۔ اجالدە بولوناجاقلارینی، جوهر عرفان و ایقان ایلە علاقەدار، ۔ گەنج و اختیار۔ بوتون ذوق سلیم اربابنك تسلیم و تقدیر ایتمەمەسی ممکنمیدر ؟ !. »

شو حالدە زمانك جریاننە اتباعاً سادکی بەدوغرو کیدەن (اسلوب) و موزونك عصری

(لیلای لیال) لك یوزو، تابیله گولومسه‌ر..
(عنقای خیال) لك فری، شعریله دوبالا !
هرلمعه‌سی: بیك رنك لطافت آچان أفسر،
قونموش سرتابانه بر (خاور مولی)!...

*

انکشافینی، که‌ندیله‌ری ایهنده بولان و بو مظهریتك فیضنه استناد واعتراز ئه‌ده‌ره‌ك، تصویر ایله دیکله‌ری موضوعلاردا کی -شعریتك آزلیغینی و جیلیزلغی- اصلادوشونه‌یه‌ن بعضی که‌نجله‌ریمیزك آباء معظمۀ أدبیه‌میزك مجرد، -سایۀ جهاد قلمیه سیله متجلی اولان- بوفیص علوینك باعث اصلیله‌رینی تخطره لزوم کورمه کسیزین -ذوق أدبیله‌رینیك آمر اجراسی بولوندوغو هروادیده وساده و محتشم هر طرزده اجالۀ قلمه صلاحیتدار اولان -او بویوك استادلاریمیزك اسالیب نظم و نثرینه سونوك و ناملایم نظرلا باقدقلارینك، - حق بیلمك و نعمت شناسلق -نقاطندن دوغری و اهمیته شایان بر تلقی اولادیغینی بورادا بالمناسبه خاطره که‌تیرمه کلیگیم، بیلمه‌م که که‌ندیله‌رینه -خالصانه بیر ایقاظ- مقامنه که‌چه‌بیله‌جکمیدیر؟ چونکو (داهی)-له‌ریك، نامزد حیات اولدوقلاری -ساحۀ رفعت، تختکاه أبدیتدیر. استاد- اعظمیمیز، بیر مقالۀ عالیه‌له‌رینده بیان بویوردقلاری وجه ایله «أبدیتده یکیلك، أسکیلك یوقدر، تسلسل واردر. ودهایه بیر تسلسل دیه‌بیلیرز. داهیلر عصرلرله به‌رابه‌ر یورورلر !... »

بیرده ینه (استاد وشاعر دهاکار) یمیزك په‌ك کوزه‌ل تصویر أیله‌دیکله‌ری اوزره، « بابیرسز تپه‌لر اولامیه‌جنی کبی، قصورسز دهالرده اولاماز. فقط دها شاهقه‌لرینه یالکز قارتاللر قونه‌بیلملی‌درلر.»

« ... تاجداران أدب، بربرلرینی موأخذه ایده‌بیلیرلر. چونکه اونلر هپ برسویه‌ده بولونیورلر. اونلرك سربرمقامنده آبده‌لری اولدینی کبی آثرلری‌ده غلطاتدن، یاخود هیا کل أدبیاتدن عد اولونور. »

« اوخلع ایدیله‌مه‌یه‌ن شهریاران، أولدکدن صوکره‌ده قائم و استقبالك حیات أدبیه‌سنه حاکمدرلر. »
ف . ن

أنكيزله‌ری قوینونده طوتان بحروسیعك ،
— (عالم) له‌ری صارمیش — موجاتیله خروشان !..
هرموج دلاراسی او عمان بدیعك ،
بیر سلطنت واسعهٔ شعر ایله رخشان !

*

دنیالاری حیران ایده‌جك شعشعه فرما،
«تورکلك ظفر شعری» ، (حامد) له طانیندیق !
آرتیق ده گیلیز اوروپا عندنده (معما) ،
اقطاب تکامل‌ده‌ده بیر وارلیغیز آرتیق !..

*

ملی و بویوك ، غبطه‌یه شایان بوشرفدن
پرفخر اولاجاق ، (حامد) ی آلقیشلایاجقدیق !..
بیز، حال بوکه طاشلار کیبی جامد دورویورکن ،
بیلمه‌م نه‌خجالتله او یوکسه‌ك یوزه باقدیق ؟..

*

شاعر ومحررله‌ریمیز اویقویا دالمش ،
حیرت وتأثر : شو ده‌رین خواب سکوته !

شاعر و محررلەریمیز هپ طوکا قالمش ،
حیرت سینییور بلکەدە جوملکوته !..

*

توقیر أعاظمده و تقدیر شرفده
یکتای زمان اولمالی هرفرد منور !
ترك أنەبەلیم بیز کورونەن (در)ی ، صدفده ..
تجیل ایدەلیم شاعر داهیمیزی دائی وەرە !..

*

آلقیش سا کا ، حرمت سا کا ای (شاعر دوران)!
طاشلار بیله (علوی ظفر) کدن متحسس !..
(اعماق صمیمیهٔ روح) ومداکی (شکران)
آوازه‌سی، بیر (شانلی ترانه)لك کیبی عاکس !..

بیلەرن . 27 ایلول 928 فیلوربەلی ناظم

نجيب ملتيميزك شاعر داهيسى ايچين [*]

ـ شاعر اعظمك بويوك تبجيلكارلرندن أديب كزين محمد على توفيق بك أفه نديه ـ

دهاء شعر وادب ، شمس پر نوافشانك ،
شو انقلابى ياپانلرده شاهد شانك !
مجاهدين وطن ، بارقات فكر كمدن :
آچوب مشاعل حريت ، اولدو تاب افكن ؟
دونر باشيكده فلكلر كه دائم قمردر ،
قرار ايدوب دور افتاده ، هپسى مهد فكردر !
سما ، جهانى صارانده يلكوده بير ايوانك !..
ويا صحيفهٔ عالى ـ فضاى ديوانك !
نجوم زاهره ، كويا : نقاط اشعارك ..
كه لمعه لمعه بدايع نثار افكارك !
او شعشعات دهادن دوغان بيمه تاجك :
قمر ، سپهرده معلق دوران زربه تاجك :
سحابلر ، اوچوشان ظل نور الهامك !

[*] شاعر و استاد اعظميمزك ، خاطراتينى (اقدام) ده نشر ايتمه كده ايكن ، اولا (اقدام) ده وبالآخره (ترنملر ، تأملر) نامينداكى اثرنده مندرج بو شعرى ، داهى استاديه ، دولما باغچه سراينده مقيم بولوندوقلارى و يمه‌ك يمه كده اولدوقلارى صيراده اوقومشدوم . مشاراليه ، وقتيله كنديلرى وصفنده (توفيق فكرت) مرحومك يازديغى «حامد» عنوانلى الك موفق و پارلاق شعردن زياده بالاداكى نشيده‌يى بگنمش و خوشلانمشلر ايدى .

ف . ن

ایدر ، افقلری تابانه ، ظهور الهامك !
سنر ، اولوج معلای کوهربنکدر ،
جهانه ، جلوهٔ افکار بذربنکدر !
شعوره ، او صفحهٔ کلزار فکره دهشکدر :
که دالغا ، دالغا تجلیکه محاسندر !..
دوشونه ، زواهره سنك ، نغمه رقصنده !
تحسسانکه کردابلرده حیرتلرده !..
منابر شعر فکرده شواهقه اجلال ،
اولور خطابکه حیرانه ، سماده نجم وهلول !
ریاح صرصره بکزر ندای وجدانك ،
مقابر اُبدیت ، دهانه هجرانك !
اُنین قلب حزینك : او کردباد خزانه ،
دونوبجا صوره کی (صوربقا) اولور لرزانه !
قیام حشر اُموات ایچین بونر نفخه‌ك ،
قاصیرغالر قوپاریرسك : زمانه ، زمانه ، دوماً !
جریحه‌دار قضاسك که خایقیرسك سنده ،
قیامت عظمتنده نشانه دیرلر ، خطبه‌ك !..
بونوره هر واصف یاسك ، جوشوب دایر حقه ..
تظلمات مهیبه کله ، یالواریر حقه !
جروح روحکه معکس ، جزائر یاقوت ..

او « مقبر » ك أبدی بر (تشیدهٔ ملكوت) !
نصیب سرمد عمر كیمدر سنك فریاد ؟
یازیق، یازیق قالاجاقسك الی الابد ناشاد ! .
(جهاد اعظم فسكركله)سنده، یاریم عصرك
یكانه مرشدیسك، ملتك بوكونه دیاریدر :
ضیای نجدت شعركله بوكسه‌لوب راسا،
او(خاطرات معالی) كی دوره‌ ای یاز : بیزه (سنده)!

۲۹ كانون ثانی ۱۳۴۰

فیلورینه‌لی
ناظم

— تاریخ أدبیاتیمز ایچین —

(قیمتلی بر خاطره)!

(فكرت) مرحومك - حیات و خاطراتینا دائر - نشر و - تاریخ ادبیات - ه یادكارنه‌ ته‌ك ایسته‌دیكیم (معظم اثرأدبی)- نیك‌كه طبعی آشاغی ، یوقاری بیر قاچ بیك لیرانیك صرفینا توقف ئه‌دییور - (حیات) یعدا انتشاری تیسر أیله‌مه‌زسه ، (ادبیات تاریخیمیز) ك ، تلافی قبول ئه‌تمه‌ز بیر - منبع استفاده‌وتنور - ده‌ن الی نهایه محروم قالاجاغی محققدیر .

(فكرت) يك صوك ياشاديغى ييللاردا . اك صميمى دوستلارينك - حتى غبطه‌لرينى دعوت ايله‌يه‌بيله‌جك . جدا بيوك - بر مظهريتله محاط توجه والتفاتى اولان ، « أولوم » دن صوكرا دا ، - يكانه نور چشم حياتى ومدار مباهاتى - قيمتلى وسه‌وكيلى (خلوق) يك قارده‌شيمزيك بيله كوروب تدقيق واستناره ايتمه‌كه زمان وامكان بولامادیغى - سرائر حيات شاعرانه - سينه قادار بوتون - اوراق متروكه - سينه ؛ عالى قدرت (فكرت) يميزيك ، اك خصوصيتدار وحرمتكار بر محبى اولدوغومو ، ياقيندن بيله‌ن و طانييان محترم رفيقه‌لرى (ناظمه) خانم أفندينيك لطف تسهيلات وانسانيتى سايه‌سينده اتخاذ نظر اختيار ايتديغى ادراك ايله‌مه‌كله‌يكم اعتبار يله ، وكرتيك ، - تاريخ ادبيات - بزيم ايچين مبهم ، مجهول ويا منسى قالان خطرات ودارات - كمالاتى ، (يه‌كى ومستقبل أنسال أدبيه) مزه - قولايلقلا - طانيتابيله‌جه‌ك وسائط ومعلومات مالكيت نقطه‌ٔ مهمه‌سينده - موجوديتى ، تورك منوران عرفانى آراسيندا (بيوك بر معناى اهميتى) و - ايسته‌ر ، ايسته‌مه‌ز - (منفرد بر قيمتى) حائز اولان بو عاجز ، او (اثر معظم) ى نشره موفق اولامادان (عالم فانى) يه كوز يومارسه‌م ، سوزله‌ريم ، هر حالده مقدر حقيقت . ارباب جديت وفضيلت نزدينده اولسون ، - فخر وغروره حمل ايديله‌ميه‌رك - عن صميم تقدير وحكم اولونابيليركه - عرفان دنيامز نامنه - بو حادثه يالكز باشينا ، پك بيوك بر ضرر تشكيل ايله‌يه‌جه‌كدر ! . .

كه‌چه‌ن سنه ، او (مهم أثر) ى جهان كتابخانه‌سى صاحبى مهران أفندى باصديرماق آرزوسونده ايكه‌ن ، انجق بر خسته‌لقلا ييقيلديشيم واعادهٔ عافيت وفوت ايتديجه‌يه قادار چوق . اما پك چوق زحمت چه‌كيشم بو عالى امر خيريك ايفاسينى ضرورى بر سكته‌يه اوغراتدى .

شو أزيجى وأوزوجو ، وزون انتظار يوزونده‌ن ، مهران افنديك ، او - معظم أثر - ى ، كسوهٔ انطباعه قوشماق اشتياقى آرتديقجا ، آرالدى . كه‌نديسى شاهد ، بو واديده او أسكى حرارت وجديت همتكاريسينى به‌كيده‌ن

اظهار ئه‌ته‌زسه، معارف حسابينا باصيلان بير چوق ـ مفيد كتاب ـلار كيبى بو أثراهميتداريك‌دا، تأمين انتشارى ايچين معارف وكالت جليله‌سينك عنايت‌قيمت شناسانه‌سينه مراجعت أيله‌مه‌ك دوشونجه‌سينده‌يم.

نسل معلاى (حامد) ده‌ن صوكرا ، تورك اساتذهٔ شعراسى آراسيندا غايت علوى بير سيماى تجددفرما بولونان (توفيق فكرت) مرحوم حقيندا نهايتسيز مساعى صرفى ، واسع تتبعات و اقتطافات اجراسى صورتيله آنجاق بير ـ مجلهٔ جليلهٔ أدبيه ـ حالنه كه‌تيره بيله‌ديكيم بومستثنى أثره ، اكر بوكون بير ـ شكل مطبوعيت وجامعيت ـ وه‌ريله‌مه‌زسه ، بوندن فرضا بير ـ عصر ـ صوكرا بويله امثالسيز بير (مخلده) بى ألده ئه‌ته‌ك عشق فضائلكاريسيله ، ـ اصحاب ثروت واستطاعتدن، قيمت شناس شعر وأدب ـ بر ذات چيقوب‌دا بو اوغورده بيكله‌رجه ، اون بيكله‌رجه ليرا فدا كارلينى كوزه آلسابيله ، كه‌نديسنى بو مشكور و عالى مقصدينيك حصولونه ايصال ئه‌ده‌جك طريق ـ موفقيتى بولامايا جاغينى ـ صورت مطلقه ـ ده ادعا ايله‌يه‌بيليريم.

صدق مدعامى تأييد واثبات ايچين ، (حيات وخاطرات فكرتى) حاوى ـ أثر دورادور ـ ومدان ئه‌ك بيرانطباع قيمتدارى، محترم قارئله‌ريميك نظركاه ـ اشتياقنه عرض ئه‌ديبوزوم .

بو ـ انطباع مشعشع ـ 29 سنه‌يى متجاوز زمان أول اعجاز ـ بيان شاعريمز ـ توفيق فكرت ـ يك، (حامد) ناميله ابداع ايله‌ديكى يوكسه‌ك بير شعرى تقديراً ـ (شاعرواستاد اعظميميز) ـ يك ـ فكرت ـ ه (شكران) والتفات مقامينده يازديقلارى ـ جهان بها بير التفاتنامه ـ دركه صورتى، عيناً آتى‌يه نقل ودرج اولونان بو ـ خاطرهٔ ادبيه ـ بى وقتيله يازيلديغى تاريخده‌كى شكل وهيئتى ايله ـ احياى ماضى ـ قبيلندن ، تصرف وتوديه‌، حتى مبدع ـ اعظمى (عبدالحق حامد) بيله قدرتياب اولاماز . چونكو ، يازيليشى اوتوز سنه‌يه ياقلاشاز بير (علوى التفاتنامه) نيك عينى، شاعر داهيمزده‌ده بولونامايا جاغى يوزده يوز قطعيتله آشكاردر . بوكون، بونوك‌يه كيمسنى يازماغا مشاراليه قالقيشسادا هر حالده حرفى حرفينه أسكى شكلينى نه تخطر ، نه‌ده تحرير ئه‌ده‌بيليرله‌ر .

أویله دكلمی ؟ !

ایشته (توفیق فكرت) یك شخصیت ادبیه‌سنه عائد جمع و تدوین ایله‌دیكیم – معظم أثر – یك قیمت تاریخیه‌سی ، – بو نقطهٔ نظردان – اعظام ئه‌دیله‌بیله‌جه‌كی قادار بویوكدور والسلام ! .

ف . ته

یوقاریدا بحث اولونان (تاریخی التفاتنامه) نك
عیناً شودور :

توفیق فكرته !

« برادر عزیز و محترم افندم .

(ثروت فنون) ده كوردیكم اثر التفاتكزی ایچون كندمی بختیار عد ایده‌رم .

سزمه توفیق اولنان بو تصویرلر بیانه ، حال و استقبال ادبیمزدن بكله‌دیكم اك بیوك مكافاتدر . جان و دلدن منتدار كیزم .

شعرلریكزی غایت بكنمش اولان مشترك دوستمزه ، او حقیقی دوستمزه یازدیغم وجهله ، وفاسز محبوبه‌لرینی ، كوزل سوزلرده ، موافق حقیقت اولمسه بیله خوشه كیدیور . شو محوتی تواضعی براقه‌یم‌ده سزه آداب جاریه‌یه مخالف بر تسلیمیتده بولنه‌یم؛ مشتركیه

اویله یازان حامد ، کندیسنه شویله دیور :

— ایشته سنی اکاایی اکلایان برادیب نجیب: (توفیق فکرت) !—
اوت ، بنی موجودیتمدن خبردار ایتدیکز .

توفیق فکرت، او کنج استادك دلالتیله عالم ادبیاتده اعادهٔ حیات ایدییورم .

الله شاهددرکه حسیات شکرانیه‌م بومرکزده‌در .

احسان ـ احمد احسان ـ بکك کوزلرندن اوپرم . رسممك حسن قبولندن طولایی [بو طولایی تعبیر زائدینی ، هیچ سومم] تشکرلر ایدرم .

یقینده ینه فنتندن برطاقم صحائف تقدیم اولنور .

استاد اکرمی البت کوریرسکز . انك ده اللرندن اوپرم . مسلك معیشتده بنی غایت اجنبی و غریب کورمك ایستین بو ذاتك مسلك ادبده مظهر التفاتی اولدیغمی بیلیورم . باقی اخوت ومحبت .»

11 تموز 1899 — مفتون ومنتدارکز

عبدالحق حامد

شاعر اعظم

باشی هر شاهقه فوقنده معلا بیر سر،
شمس تابان دها، رأسنکه قونمش أفسر !

❁

رونق برترشعریسنه انجم حیران،
روحی کوکدن کوکه حشمتله اولور هپ پران !

❁

شخصی تمثال معالیٔ أدبدر یکتا ،
اونی فوق البشر عد ایتمه‌مك البته خطا !

❁

کوهر خلقتی ألماس جهانتاب زهور،
سجده ایلر اوکا بیك شوق تهیجله دهور !..

❁

رقص أشواق ایله پارلاتمه‌ده سیاره‌لری ،
مهر الهام ایله جذب ایتمه‌ده مهپاره‌لری !

❁

قدرت بارعهٔ شعری که روح ایجاز ،
هر تجلیکهی رشك آورطور اعجاز !

یوز سورەر بحر سنوحاتنه آهنك صبا ،
نور سیال سماواته دونر رنك صبا !

❀

کوك، معلا کورونن بیرسحری مرأتی !
صانکه هربارقه، بیرلمعهٔ حسیاتی!..

❀

کهکشان ، زهرەلرك مظهر استقبالی !
أبدیتدر اونك تختکه اقبالی ! [*]

❀

(دانته) لردن،(هوغو) لردن‌ده معظمدراو ،
غبطه‌بخشای جهان، (شاعر اعظم)در او !

چاملیجا 27 تموز صالی. 926

فیلورینه‌لی
ناظم

---

[*] بوشعر،(بویوك‌غازەته)دەنشر اولونمشدور.

چاملیجا [*]

(چاملیجا) نیك بدایع بهشتیسینی عالی ـ أدا قلمله رینیك تصاویر ـ جاذبه دار وشعشعه کاریسی ایله حد منتهای لطافته اعلا ئه ده ن ـ داهی استادلاریم عبدالحق حامد وسزایی بك افه ندیله ره ـ

أی چاملیجا، أی (قطعهٔ کوهر) !
أی جنت خاکیٔ مزهر !..
أی مزهر پران طبیعت ،
أی مطلع حوران طبیعت ،
هر نقطهٔ نورنك که سماوی ،
مهرولره سیرانکه علوی !
أشواق ایله بی تاب ترنم ،
بلبللره [**] محراب ترنم !..
پر وجد مقامات الهی ،
بلبللر اولور نامتناهی :

[*] بو شعر پارهٔ تحسساتی، چاملیجاده بیر کون، بیر (جهان حیات) قدار واسع بیر انشراح ایله ایکی بویوك استادیمك حضوروندا ـ تماشای بدایع ـ تلقیٔ تقدیرات نامتناهی ـ ئه تدیکده ن صوکرا، داها اوکونوك آقشامیندا صفحهٔ نظمه آلمیشدیم .　　　ف ن

[**] هر ایکی معناسیله ..

الهام دلارا ایله دمساز ..
دالدن داله اوچدقجه آچار راز !
کویا بو حضارتکه واسع ،
باقدقجه اولور هپ متوسع !..
بر ذیلنی أمواته [*] اوزاتمش ،
چاملرله سماواته قول آتمش !
هجرانلری انطافه مساعد ،
آهنك هزاران ایله صاعد :
کافملره مجلای تأید ،
عاشقلره مأوای تعبد !
شاعرلره اقطاب زواهر ،
هر نقطه‌سی پرتاب زواهر !
دنیاده کوزه‌للك آرایانلر ،
کزمزسه بو جنتده نه آکلار ؟
حسرتلی کوکلرکه ملاقی ،
سکاننه بر (عدن تلاقی) !
انوار قزحدار ایله رخشان ،
مهتابنه ، دلداده سروشان ! .
یارب ، بو نه بر منظر لاهوت !
کیم باقسه اولور شوق ایله مبهوت !...
فردوس بهار أبدیدر ،
لیلاده نهار أبدیدر !
اطلس کبی رنکین أتکنده ،
آقشاملری انجم کبی خنده :
اتمکده ایشیقلر تمادی ..

[*] « قاراجا احمد » مزارلیغیندا کی أولولره .

ـ كچمش ييللره عائد بر انطباع ـــ

بنه، فخر افزا - بر (قطعه) :

بدقدرتله قورولمش (أزلى كاشانه) :

ـ قابا ـ لار .. صرصر أعصار ـه كرهكن سينه ؛

صانكه ـ تمثال وقار ـ يم كورونور شاهانه ،

ـ بدرأشعار ـ يه (ييلديز)لار اولور (پروانه)!..

فيلورينه‌لى

ناظم

ییلدیزلی سما، صانکه کبودی
بر رنك ایله خاکنده هویدا !
بیك جاذبهٔ حسن ایله پیدا :
ـ آغوش لطیفنده ـ پریلر !..
قوشلر کبی الحان ایله سویلر
أشعار صفازای غرامی :
نازنده أدالرله خرامی :
تنشیط نگاه ایتمه‌ده یکسر ،
یاقوت بدایعله کولومسر :
فوقنده شفقلر متجلی !
حیرت ، او نه تابنده تجلی! . .
أی ظل ملائکه مطرا ،
أی چاملیجا ، أی (خطهٔ غرا)!
أی شاهقهٔ شعر طبیعی ،
صارمش سنی دارات ربیعی !.
أی مشرق رؤیای تخیل ،
روحم سکا ایتمزمی تمایل ؟
(حامد) له (سزایی) کبی انطاق :
ایتدك بنی .. قلباً سکا مشتاق،
مسحورمؤبد کورونورکن . .
طلسملی سمالر کبی کولکه‌ك :
أسرار بدایعله بزه‌نمش !
کوندوز ، کیجه هپ شعشعه زنمش !..
أی مرمره مرآتنه برسوس ،
أی طور معلای تحسس !.

أی چاملیجا ، أی شمس مسائر ،
أی کوکاره بر (کوکب طائر) !..
أی معبد أزهار لطافت ،
مستغرق أنوار لطافت !
أی حشمت ألوان غروبی ،
پرتاب ایدەن انظار وقلوبی !
قارشیکده ـ که سرمست نشاطم ـ ،
آرتار سا کا باقدقجا حیاتم !..

چاملیجا : صالی 27 تموز 926

فیلورینەلی

ناظم

- جانیمیزك (لوح تصویر) ده اکسی ، مشترك بر کوزلکسی قارشیسنده

قیزیم (ملیحه) یا !

(روح) مولك ، کلشن خاقنده کولومسه‌ر : چیچکی !

- وضع نازان - ینا ، حیران ئه‌دیورسوك ملکی !

- قوش - لاریك نغمهٔ سحاری سه‌سیندن دویولور ،

یاراشیر رقص تعالی‌یه گه‌تیرسه‌ك فلکی !

5 مارت 341

فیلورینه‌لی

ناظم

داهی استاد معظمه اتحاف: [٭]

بر باقیشده یوبوك خوجوق . بر باقیشده داهیسك ..
کوکلرده (حامد) دییه یوکسه‌لن (الٓهی) سك !
عظمتلی بر عالمسك ایدیش ، یوقوشلرك وار !
کونشلره غبطه ویرن پارلاق دوغوشلرك وار !
کورول ، کوزول سسلر ویرن ، دڭیز کبی چالقانان
دهشتلی بر آهنك ایله شعرکده‌کی هر دالغاك :
داغلر قادار معظمدر ، طوفان کبی طاشقیندر !
بو ولوله محشرنده ، قصیرغالر شاشقیندر !...
بعضاً مبهم أشعارکله طلسملی بر کیجه‌سك ،
روحی واسع ، حلی مشکل پك جانلی بیلمجه‌سك !
« کره » لردن یوکسك دوران (مقبر)کله یاشارسك ،
شمشك کبی ضیالرله سمازی آشارسك !
نه مدهش بر (شاهقه) سك أبدیت یولنده ،

[٭] بو شعرم استاد اعظممزك یه‌تمیش یه‌دنجی دوز سنوی ولادتلرینه مصادف 5 شباط 928 تاریخنده (جمهوریت) غزته‌سنه شو سطرلرله درج ایدیلمشدی :

شاعر اعظم عبدالحق حامدك ، بوکون ۷۷نجی دوز سنوی

باش دوندیرن احتشامك، برق اورور صاغ، صولنده !
عمانلری قاپلامشسك .. طانیمازسك علم وفن ،
جهانلره میدان اوقور یکیلمه‌ین (فلسفه) ك !.
(قاعده)لر بوینی بوکوك اویونجاقدر الکده ،
(منطق)لری پارچالایان قلبیج ، قالقان بلکده !
أنکینلره دالار ، دالار ؛ بالالره چیقارسك ..
غرابتدن قلعه‌لری بر ضربه‌ده ییقارسك !..
بو ، دهاك ظفریدر .. خارقه‌لر یاریشی !
شهپریکك هر حمله‌سی بارقه‌لر یاریشی !
تضاد ایچون یاراتیلمش ، غرابته عاشقسك ..

تولدینی ادراك ایدییور . بو مناسبتله پرستشكارلری ، داهئ شعر مزی (ماچقه پالاس) ده‌كی آپارتماننده زیارت ایده‌رك بیان تبریكات ایده‌جكلردر . دهاشكار اثرلری ایله تورك عرفاننك ابد پایدار بر كونشی كبی پارلایاجق اولان عبدالحق حامده اوزون ومسعود بر عمر تمنی ایده‌رز.»

شاعر اعظمك ۷۷ نجی سال حیاتنی كیرماسنی تجیلاً فیلورینه‌لی ناظم بكك یازدیغی وداهئ استاده اتحاف ایتدیكی (حقیقة كوزه‌ل) منظومه‌یی برجه زیرده درج ایدییورز : »

شرقی ، غربی قوجاقلایان نه علوی بر وارلقسك !

✱

یتمش یدی عصر ایچنده کورولمه‌ین بر سیما ،
(داهی حامد) صورتنده پك مشعشع بر سما :
هیئتیله قارشیه‌زده کولومسه‌ر ! ..
جوشغون بر شوق ایچنده ، بز سراسر :
چالقانسه‌ق‌ده حقمز وار ، أی داهی !
قلبم سنی تقدیس ایله مباهی !

فیلورینه‌لی
ناظم

(جمهوریت) یلك 6 شباط 928 تاریخلی نسخه‌سینده ایسه عیناً شو سطرلار منتشردی :

بویوك حامد

« دون یالکز برقاچ دوستی طرفندن تبریك ایدلدی

شاعر اعظم عبدالحق حامد بك دون یتمش بدنجی سال حیاته کیرمشدر. فقط بو سنه‌ده ، بوندن ایکی سنه اول اولدیغی کبی بویوك مراسم یاپیلمامش واستادی بعضی دوستلری یالکز (ماچقه پالاس) دکی دائره‌سنده زیارت و صورت خصوصیه‌ده بیان تبریکات ایله اکتفا ایتمشلردر . بونلر میاننده سامی پاشا زاده سزائی ، وثیق عالی ، ارغنی مبعوثی احسان حامد بکلرله (فیلورینالی ناظم) بکی‌ده قید ایده‌بیلیرز.

تورك ادبیاتنك اك بویوك شخصیتی اولان عبدالحق حامدك بو یتمش بدنجی سنهٔ دوریهٔ تولدینی تبریکه مع الاسف کنج شاعرلرمزك کنج شاعرلرندن کیمسه کیتمه‌مشدر . بونی تأثرله قید ایدرکن داهی شعرمزك ، داها اوزون سنه‌لر معمر اولماسنی تمنی ایده‌رز . »

بويوك حامدى

و

حامد كونى تبجيل [٭]

- استاد اعظم دهاكاريمه !.. -

أى جهانتاب أدب ، نيريكتاى كمال !
شعريكك زينتيدر شعشعهٔ (ذات جمال) !.
سلطنتزار خيالك كه معالى افشان ،
خاور شوق الٓهى كبى هر دم رخشان !..

[٭] بوشعريم، (اقدام) غازه‌ته‌سينك 5 شباط 927 تاريخلى نسخه‌سينده نشر اولونموشدو .   ف. ن.

(حامد)، (فكرت) احتفالله‌رينه عائد تبجيلكار تظاهرات وسانحاتيمى، هرنه‌ده‌نسه - كه‌نديله‌رينه (داغ درون) تلقى ئه‌ده‌ن- بعضى‌دار دوشونجه‌لى، حسود كيمسه‌له‌ريك حقيمدا طاقينديقلارى بوش و ناخوش وضعيتله‌رى ، هيچ بير معقول سبب يوق ايكه‌ن تقليده به‌لته‌ئه‌ك صورتيله قيصا عقللر نجا كويا، بيرايش كوردوكله‌ريله‌رينى نوهم أيله‌يه‌ن وبونو ، - زوكورت تسليسى- قبيلنده‌ن عادتا بير ظفر صايان بيرطاقيم يينسيزله‌ريك جداً ايكره‌نج و حقيقةً كولونج حاللريله اوقادار علاقه‌دار ده‌كيليم . يالكز تأسف ئه‌ده‌ريم كه‌منور كه‌چينه‌ن وشخصيمى اصلاطانيمايان بير -مطبوعات خادمى- نيك كه‌چه‌ن سنه تصادفاً به‌نيمله قيصا بيرملاقاتينى متعاقب، زورلا حق ئه‌تديكى شديد و الزامكار سوزله‌ريمى قدموجوديت وحد-

سن که یتمش یدی بیل أولدی ،
کوکب طالع دنیا اولدك !
او زماندن شرفك یوکسه‌لدی ،
کوکده ، مغبوط ثریا اولدك !..

بوغازك جنته رشك أفزا ، بر
نقطهٔ شارقه‌سندن دوغدك !
بیکلك ، نور سمادن زاهر :
لمعهٔ خارقه‌سندن دوغدك ! .

اهمیتی دوقینده کوروتجه، چاره‌چار مجبور سکوت اولوش و بوندان کیتمشدی. حالبوکه بر آز صوکرا باشقا بر محلده حقیمده غیاباً فصل بوه سزانه ایله مشغول قیل وقال ایکن قضا بر تصادف اولاراق بوندان کچه‌یه نه می؟ ایشیتدیکم چرپیق سوزلرینی، تعیبکار و تأثر شار بر صورتده یوزونه چارپماق اضطرارندن بر تورلو کندیمی آلامادیم.

دیرکن: شاعر جناب، شهامتسز بر عتاب بیچنده‌ما بوندان آیریلان اوذات، قصور وخطاسینی، بالاخره حقیق اولاراق ادراک ایله دیکینه دلالت ایده‌جک (ترضیه‌کار) بر یازی ایله، سایهٔ حقدا هیچ بر تصدی و تأثره قارشی به کیتمه‌یه‌ن حالی بر حقیقی توقیر ایله‌مک رجوع و جدانی و عرفانیسی کوسترردی و بالطبع بو طرز حرکتیله، انسانلغینک و انصافینک دائرهٔ ممدوحه‌سینه عودت کبی شایان تقدیر بر وضعیت نجابت ارائه ایله‌میش اولدو. تقدیر و تشکر اولونور!

اوذات محترم، 13 شباط 927 تاریخلی غازه‌ته سینده :

خیر الخلف شاعر اعظم فیلورینالی ناظم بك افندی

باشلانغیجی ایله، بالاده حکایه ایله‌دیکم ناروا ماجرادن اوزون اوزادی بحث ایتدیکدن صوکرا شو سوزلریله بو ناخوش بحثی حسن صورتده افراغ ایده بیلدی:

« فیلورینالی استادیمز ، چکیلدی کیتدی » .

ناظم بکله ایلك ملاقاتمزك بو ایله هیچ آرزو ایدیله‌جك بر نتیجه‌یه

شعر خلقتده‌كی آهنك لطيف ،
سكا كهوارهٔ تهزيز اولدی !
سنی أزهار بهاری ، تلطيف
ايديیوركن .. نظرك نور دولدی !..

❖

حسن لاهوتی آچان قبكدن ،
رنك رنك لمعات ، آقدی حيات !..
فيض جوشان فروغ زنده‌ك ،
نيجه عمانلره موج دارات

چارپاسی ، بنی بالطبع معناً چوق مضطرب ايتدی . ناظم بك ، فی الحقيقه ناظمدر .

اونك اك تبجيل ايديله‌جك بويوك ، مستثنا بر خصلتی واردر كه ايلكه عاشقدر ، بويوكلريمزه قارشی اونك ايچنده دائما طوتوشان بر محبت واردر . معظم حامديمزك 77 نجی ياشنی ادراك ايتديكی كون كه ، بوتون تورك ملتنك اك بويوك بايراملرندن بريدر . كنديلرينی زيارت ايده‌نلر آراسنده بر قاچ اسكی دوستيله ناظم بكدن ماعدا ، بالخاصه كنج شاعرلريمزدن بردانه‌سنی بيله كورمه‌ديكمز ايچون دەرين تأثرلرله دولدق . شو حالده غزته‌لرده بويوك حامدمز حقنده تقديسكار دويغولرينی منظومه‌لريله افاده ايده‌ن و هر بويوكلك احتفالنده ايلك صفه كچن ناظم بكی تقدير ايتمك بير وجدان و عرفان بورجی ده كيل ميدر ؟..

ناظم بك ، قلم صاحبلريمز آراسنده جداً بويوك بير شهرت قازانان ، أشسز بير سيمادر .

شو سطرلر ، « بويوك غزته » اداره أوی ئونونده‌كی ماجرا ايچون بير « ترضيه » در .
ط . ق . ا

احتشامات بدایعله محاط ،
بر محیط اوستنه شهبال آچدك !
چیقدك أفلاکه قوندك بالذات ..
شمس قدرت کبی پرتو صاچدك ! . .

أدبیات عزك چهره‌سنی ،
نه زواهرله دوناتدك یکسر !..
او بویوك وارلغكك خاره‌سنی ،
نجم صنعتله بزه‌تدك أکثر !

حشمت واسعهٔ فکرکله ،
« فلك آرای » تعالیسك هپ !
کوش فخرکله مؤبد دیکله ،
قدسیان دیر : سا کا، عالیسك هپ !..

زمزماتك ، أبدیت سسنی
نقل ایدەر سامعهٔ وجدانه !
روحکك تل ، تل اولان شعله‌سنی :
نقش ایدەر جور فیع شانه !

طرز علوئ دها کارکده ،
(هانکی شاعر) با کا یاقلاشمشدر؟
أویله بر کوهرم انظارکده ،
ـ قهر خصم أیله‌یه‌زك ـ آشمشدر :

شعشعاتم ، طبقات سخری !
اوتعارضلره حقمده سبب ،
منفرد جوهر شعرمدر هب !
نه شفقلر آچیور باق ، شرری !...

❖

أی شاعر اعظم کهرساز ،
أی ملهم روح شیوهٔ راز !
أی طائر آسمان اعجاز ،
افلاکی آشان نه‌در او پرواز ؟

❖

بر شعشعهٔ جهان بهاسک ،
ظلمتلری چاك ایده‌ن دهاسك !
مشعلکش فجر کبریاسك ؛
(شعر) أوجنه تاج اعتلاسك !..

❖

عرش اوستنه شعرك آچدی رایت ،
نقش أبدیسیدر بو آیت :
(حامد) که ضیای شاعریت ،
بر عالم نور بی نهایت !..

❖

أی مشرق فخر تاب الهام ،
أی مطلع آفتاب الهام !
(شعر) ك : نه‌برین کتاب الهام ،
(صیحه) ك : نه‌ده‌رین خطاب الهام !

دهشتلی ندای حشمتك وار،
روحاً نه بویوك شهامتك وار ! ..
اعجاز بیانده قدرتك وار ،
پیغمبراولورسالتك ، امتك وار ! ...

عمان کبیسك تموجکده ،
طوفان کبیسك تهیجکده !
دوران کبیسك تتوجکده ،
آفاق وقاریکك اوکنده !

اتمکده سك أی بهارنوار ،
کشتری موج موج أنوار !
ایوانکه یوز سوره رکن أدوار ،
یادکله دونه ر بو چرخ دوار ! ..

طاوس خیالکك (پر)نده ،
جالفاغاده بیك شماع زنده !
ایکلەر کبی حسلرك دەرینده .
فریادبلند (مقبر) کده ! ...

(حامد کونی) بزجه صبح امید ،
(حامد کونی) آنلی ، شانلی برعید !
بیلمەلك نەشرف ! بو روزی تمجید ،
واراول، یاشا أی لقای جاوید ! ...

قوزغنجق : 5 شباط 927 تلیذ یکانهٔ عظیمکارك

نیلورینه لی

ناظمم

تقديس دويغولارى [٭]

- داهى استادم شاعر اعظمه ! -

كوكلرك يرده ، نورك يوجه (قبه) ده
بكزيبورسك سماوى بر (معبد) ه !
ايشيقلرك بيلديزلردر رنكا رنك ،
لمعه لمعه نه محتشم بر آهنك :
تشكيل ايدەر ، دالغالانير ، كه يشلر ؛
كوك سقفنك اطلسنه فر ايشلەر !
بو الٓهى احتشامه حيرانم ،
روحمله بەن ، يوكسه كلره پرانم :

[٭] شاعر واستاد اعظميميزيك 77 نجى دور سنوى ولادتلەرينى ، لايق اولدوغو (شعشعهٔ تقديسات) ايله آلقيشلاماق حس مباهات افزاسينى اكمال ئەتيش اولاق اوزره (جمهوريت) و (اقدام) غازەتەلرينده بيرى ملى وزنده ، ديكرى (شاعر اعظم) اسلوبوندا نشر أيلەديكيم ايكى شعره ضميمهٔ بالاداكى (تقديس دويغولارى) عنوانلى منظومه‌مى ده ، (مليت) و (وقت) غازەتەلرينده جاى انتشار بولور اميديله مذكور غازەتەلر ادارەخانه‌لەرينه كوندەرميشيديم - مع الاسف - هر نەدەنسە او شعريميك نشرى جهتينه كيدلمه‌دى . آحى بير اعتراف اولاقلا بەرابەر بير حقيقتك انكشافنه خدمت ئەدەن بو انشاآتيدن ، نحث ئەيلەديكيم (نظمپاره) مى نشرده علاقەدار اعمال اولان ذواتيك اصلا كوجه نەمەنەرى و مملكتيميزيك الك بويوك بيرشعر وادب استاديميك تجليلنه عائد بير سانحهٔ تقديسكارى بى مهمل الانتشار بيراقالارى ـ قدرشناسيقلا ـ هيچ ده قابل ـ تأليف كورونه‌مه‌يه‌جه كينى منصفانه نظر تقديره آلالارى لازم كه ابرظنينده يم .

جذبه دویان بر کبوتر حالنده ؛
سحرلری پرتاب ایدەن پرخنده :
— کائنانه مستهزی بر نظرك !.. —
افول ایدەن بر کونشه ، سن یارین
دونه‌جکسك دیه‌نلەردە کیمدر ، کیم؟
هم بوکونه ، هم یارینه سن حاکم
بر داهیسك خارقەلر یاراتمش !
تورك روحنی انواریله دوناتمش

یکانه (داهیٔ شعر وأدبیمز) ك 77 نجی سنهٔ دوریه‌سی مناسبتیله تحسسلەرینی قید وضبط ئەتمەك اوزره (ملیت) غازه‌ته‌سی نامنه مشارالیه نزدینه کیدەن بیر محرر ، (ملیت) ك 6 شباط 927 تاریخلی نسخه‌سیندا حتساسانیندان بحث ئەدەرکەن، شو سوزلەری‌ده ضمیمهٔ تحریر ئەدیوردو .
ماصه‌نك اوستنه قویولان «ماتم» اشارتلی بیر ظرفی ، یاقیندن کورمك ایچین تك کوزلکنی کوزینه یرلشدیردی .
— ها ... باق ، بق آوستریا سفیری کوندرمش قانٔ والده‌سی وفات ایتمشدی‌ده ، ظرفك سیاهلنی اوندن ...
آراده اوزون بیر سکوت فاصله‌سی . .
«آه، فیلورینه‌لی، آه !..»
سوزه ینه استاد اعظم باشلیور .
— شیمدی بونلرك هپسنه آیری ، آیری جواب یتشدیرمك لازم ...
آه ، فلورینه‌لی ناظم ... بیلمه‌م‌که ، نه‌دییه‌یم سکا ... »
شاعر اعظمیمزك بو سوزلەری ، مضبوط بیر بختیارلیغا مظهریتلەرینیك خطی باباینی ظاهراً وبالالتزام بردهٔ مبهمیتده کیزله‌مەك - ضرورت وانجه‌لیکینی دویان بیر - صورتیده - نیك عارفانه بیر تجاهل اختیاری ایله، کویا مؤاخذه‌کار

شوقی سونمز بر (حامد) وار اورتەدە
قالاجقلر وارسە شاید : (ورطە) دە ؛
حیاتی ثابت ، پارلاق ایزلرلە
استقبالە نقش ایدەجك مشعلە
ایقادندن عاجز طوران فانیلر ؛
(حامد) ایچون (سفسطە) لر کیم دیکلر ؟..
یتمش یدی ییللق عالی عمریکك
اشواقیلە کونشلر صاچ ، و کورون

مقاماتی افشا ئەئەسینە بەکزەر. وحدذاتیندا یەك بویوك بیر شخصیتە - دە آنجاق بویلە بیر محویت یاراشیر . ف . ن]

« بنم باشمە ایش آچدك . »

دوغوم کونلرینك خاطرلاتیلماسنی ایستەمەین استاد ، بو ایشدە یکانە مسئول [یعنی حامد کونونوك تقدیس خاطراتی وظیفۀشرف بخشا ومستثناسیندامنحصر آمدخول ف.ن]اولارق فیلورینەلی یی کوربیوردی. فقط اونوتیوردی کە ، (عبدالحق حامد) ، فلورینەلی ناظمك دکل، ملتك مالیدر .

وتورك ملتك مفاخرندن معدوددر . فلورینەلی خاطرلاماسەدە اونی بز محقق خاطرلایاجق وهرسنە اونك نامنی حرمتلە آکاجغز ..»

(شاعر اعظمیمیز)ملك، فیلورینەلی ناظمك دکل، ملتك مالی وتورك ملتنك مفاخرندەن اولدوغو حقیندا (ملیت) غازەتەسی محرر محترمینینك یازدیغی سوزلەر، پەك دوغرودر. وبویلە نشانلی کوملەرندە (داهی اعظم) یمیزی، بو عاجز خاطرلاماسا بیلە، مشارالیهی منسوبین مبجلۀ مطبوعاتیمیزك تخطر وهرسنە نامینی حرمتلە یادوتذکیر أیلەمەلری پەك شایان شکران بیر قدرشناسلیقدیر. آنجاق فیلورینەلی ناظمك عالم ابدیتە

قارشیمزده مسعودانه ای داهی !
سه‌ونجمز قبول ایتمز تناهی
بزلر ایچین بر عید اولان بو گونده ؛
او دهاکار ابداعاتی دوشونده
شهیانه بر نفس آل درینده‌ن !
دنیا سنی اونوتاماز یرنده‌ن !..

فیلورینه‌لی ۵ شباط ۹۲۷

ناظم

گیده‌جه‌گی قدار — وخیم و أليم خاصه‌لیقلار — گچیردیگی زمانه تصادف ایده‌ن شاعر داهیمزك 76 نجی دوره‌سوی حیاتی بر استقبال [illegible] تبریك هر نه‌ده [illegible] بر منظر بر سکوت [illegible] اولدقلاری و بو حالت [illegible] آرقداشلاریمز ایچین [illegible] گوزه [illegible] أبله دیکینی [illegible] بك او محترم محرری مجبا خاطر [illegible] که ترجمه دیگی که استاد اعظمیمزك نامی [illegible] حرمته آکاجالاری [illegible] ؟ بونو، بیلمه‌ك ایسته‌یوردوم.

هر نه قدار — داهی استادیم، بو یولداکی استیضاحاتیا متعلق یازیلاری اوقورکه‌ن، ([illegible] وباد) [illegible] اصلا [illegible] [illegible] [illegible]

ف . نه

داهی استادیمه ! [*]

کونه‌شلر، دها که انجذاب ایده‌ر . .
ییلدیزلر، شعریمک الماسپاره‌سی !
الهامك یوکسه‌لوب بالایه کیده‌ر ،
دویغولك سمادر پارلاق خاره‌سی !. .

فیلورینه‌لی
ناظم

---

[*] ارتجالاً سویله‌دیکی شو قطعه، جمهوریت غزته‌سینیك 8 مارت 928 تاریخلی نسخه‌سینده شو سطرلارلا نشر ئه‌دیلمشدی :

« تزر » ك تمثیلی و فیلورینه‌لی

شاعر شیرین ادا فیلورینه‌لی ناظم بك اوزون زماندن بری کلخانه خسته‌خانه‌سنده تحت تداویده‌در .

دون بر محررمز کندیسنی خسته‌خانه‌نك قوریدورنده کورمش، عبدالحق حمد بکك « تزر » ینی کورمکه کیتمك امکانی بولاماملغندن متولد تأثرلرینی دیکله‌مشدر .

ناظم بك خسته‌خانه‌دن چیقمانك قابل اولامادیغنی تأسفرله سویله‌دکدن صوکرا ، تزر ایچون ارتجالاً شو قطعه‌یی سویله‌مشدر.»

نثر قسمی :

شاعر اعظم عبدالحق حامد بك أفندی و ترجمهٔ حاللری [*]

بو یوکلکنده تردد ایدلمز اول قومك
که برادیب ادب آفرینی (حامد) در!
حسین دانش

أك درین فکرك ، أك برین حسك
سنده کردابی وار ، شواهقی وار
قائق عالی

فکرت — خالد ضیا نسل أدبیسنه تقدم ایدن - دور کمال ـ ك یلك بویوك استادلرندن اولان (عبدالحق حامد)ك دهای مستثنای شاعرانه سی ، مشارالیهی، تجددات شعریه مزك أك بلند عامل شانی موقع غبطه دارینه اعلا ایلمشدر .

دنیانك أك بویوك شاعرلریله دوش بر دوش اعتلا ونهایت بر شاهقهٔ بالا کورون حامد ، تورك ادبیاتنده باشلی باشنه بر ـ عصر دی حیات ـ ، منفرد بر دهای صنعتدر !

وقتیله نامق کمال کبی ولولهٔ شهرتی آفاقکیر اعتلا اولان الك معظم بر ادیبمزك « حامد ، سکا خطاب ایچون نامکدن بویوك کلمه بولهمیورم » ندای التفاتنه احراز لیاقت ایلهین شاعر داهیمزی ، قیمت ومزیت علویهٔ ادبیه لرینه لائق بر ادای بلیغ ایله تصویر ایدنلر آره سنده الك زیاده اصابت کوسترنلر ،

[*] بو مقاله، بیرقاچ سنه اول ، (سوس) غازه ته سینده نشر اولونمشدو.

ف . ن

فکر عاجزانه مجه ، . نثر - ده استاد بدایعپرور سامی پاشا زاده سزایی ، - نظم - ده مرحوم توفیق فکرت بکار اولمشدر .

فی الحقیقه سزایی بك أفندی استادمزك ، سماوی شاعرمز (حامد) دن بحث ایدرکن :

« یره ایندیکی زمانلرده بیله محشرده کی أموات کبی قوللرینی سمایه رفع ایدر ! » دیه‌لری ، حامد کبی خیال بالاپروازیله فضای بی انتهای شاعریته یوکسلن بر بختیار ادب و عرفانه یاقیشه‌جق ، نه علوی و نه قادار وجیه بر توجیهدر .

طبیعتدن بویوك بر عالم کلیت اضداد

دیه‌ن (فکرت) مرحوم ده (حامد) ك الك یوکسك بر مظهریت شعریه‌سنه تماس ایتمش ، شاعر اعظمی ، غایت عالی بر وصف اعجاز ایله توصیفه موفق اولمشدر !

چهرهٔ ادبیاتمزی ، طبع بلندینك پك بدیع ، علوی و نازنین محصول الهاماتی اولان أشعار آبدارله سـ - وساله‌ین حامدی ، - تصویری محال بر انجذاب پرستشکاری ایله - بنم کبی پك یاقیندن طانیمق شرفنه مظهر اولانلر ، مشارالیهك نه محرم بر فطرت وشعاره ، نه مونس بر نظره ، نه آچیق بر جبههٔ صباحتداره مالك بولندیغنی تقدیر واعترافده تردد ایتمز و بو اعتبار ایله :

آچیق بر جبهه ، مونس بر نظر ، برفطرت محرم

مصراع برکزیده‌سنك احتوا ایلدیکی حقایق تصویراتك تضمنات صائبه‌سنی آلقیشلامقدن منع نفس ایده‌مز . باشقه‌لرینك نه فکر و تلقیده بولندقلرینی بیله‌مم ؛ آنجق بن کندی حسابمه ، سن وسالی حالاً - اوچ ربع عصره - یاقلاشان وادبیاتمزه - یاریم عصردن بری - حقیقی ، هردم بهار بدیعیت وحیات ویرن استاد - معظمك پروانهٔ حضور نوری اولدقجه ، پك اوزاق بر ماضئ صفوتمی ، دورهٔ صباوتمی تخطر ایدییور وکویا هنوز شباب حیاتنی تمثیل ایدن غایت مونس ، روح انیس ، لطیف بر سیما ، بر چهرهٔ نجابت نما قارشیسنده کندیمی انشراحیاب التفات اولمش صانیورم .

(حامد) ده او قادار جاذب ، سه‌وعلی برحال ، او درجه مستثنی برطراوت - زندکی وکمال کورییورم .

رقت وعلوتدن تشکل ایتمش بر - جهان تابان - اولان (حامد) ك زمین موجودیتی

سمای معالی‌یی حیرتمره دوشوره‌جك قادار خوشنکار . ادای ظرافتی . بوتون رمز آشنایان رقتی مسحور ایده‌جك درجه‌ده جاذبه‌داردر .

آوروپا حیات کبارانه‌سیله استیناس ایدن مشارالیه کوزل کیینیر . هرکسه ملتفت کورونور . ملك کورلتیلی دولاشیر . اصیل ، کبار طبعه مالك بی نظیر بر ذاتدر .

سجیهٔ عالیهٔ شعریه وانسانیه‌سی وصفنده :

« بزه بر عالم خوارق کشف ایتمشدر که اوده کندی وجدانیدر . انسان اوله‌رق غایت صاف وشفاف بر کوکل صاحبیدر . فقط ملك دکلدر ، دییه‌نلر حامدی ، الك علوی معناسیله ، الك طوغری بر حالده ، الك ایی آکلایانلر والك موجز وممجز صورتده تصویره موفق اولانلردر .

(حامد)ك ، الك بویوك پرستشکارلرندن سلیمان نظیف بك استادمزك « هر سلطنته بر زوال مقدردر . استثناناپذیر اولان بو قاعدهٔ حاکمه ، قهر حکمنی یالکز عبدالحق حامد بك کبی دهاة عالیه‌نك قلمرو حکومتنده اجرا ایده‌مز » مطالعه‌سنده‌ده تزلزل قبول ایتمز بر حقیقت ، بر حقیقت ابدپیرا واردر .

کائنات شعره ، حامدك وجدافزا جاذبهٔ ادبیه‌سیله انجذاب ایدن موجودیتم ، بدایع طبیعت قادار فسونکار بر ذوق حس ایتمش ایسه ، وحظ معنوی وعلوی‌یی آنجق وآنجق شاعر داهیمزك أشعارندن آله بیلمشدر .

قریحهٔ بلند حامد ، فکر محجه ، طاشقین بر ضیای شاعریتله موران ایدن شلالهٔ غیرالمتحوله بکزه‌رکه لمعات فیاضانه‌سی ، کائنات محاسننه محض حیات اولور . سینهٔ أبدیت ، او شلالهٔ فیضافیض شاعریتك حیران جریان صفوت وعلویتیدر !

شاعراعظم ، ادبیاته صورت انتسابنی ، ـ شخص غائب صیغه‌سیله ـ کندی لساندن ، کندی قیمتدار قلمیله یازلمش و ـ بو عاجزه (أبدی بر ودیعهٔ بدیعه) شکلنده انتقال ایتمش ترجمهٔ حالنده ـ شوسطرلرله ایضاح ایدییور :

« چوجقلغنده میل وصراقی عسکرلکه ایکن فرانسه وآوستریا محاربه‌سنك ختامنده آوستریانك مغلوبیتنه دائر ایمپراطور فرانسوا ژوزفك بیاننامه‌سی شناسینك ترجمه‌سیله (تصویر افکار)ده کوردکدن صکره کندیسنه فجأة بر (ادبیات هوسی) کلمش ودینیله بیلیرکه حیات ادبیه‌سی او کوندن باشلامشدر . »

علی اکرم بك استادمز ، شخصیت حامدی تدقیق وتحلیل ایدرکن شو مطالعاتی یوروتمشلردی :

«عبدالحق حامدك شعره میل کوسترمش اولمسندن دولایی کندیمزی بختیار عد ایتملییزکه عسکرلریمز واردی . شاعرلریمز اندر ایدی . هله حامد کبی بر (شاعر داهی) دور تجددك ظهورندن بری یتشمه‌مش ایدی . ایشته (بومیلان شعر وادبك انکشافی) بزه (اشبر) ، (مقبر) کبی آثار مخلده یازان شاعر داهیمزی قازاندیرمش اولدی . »

حامدك نه فکر ومزاجده اولدیغنی برده کندیسنك اساندن دیکله‌یه‌لم :

« حامد امور جدیده‌ده غایت صبور واحتیاطکار ایسه‌ده امور عادیه‌ده عجول وبی پروا بر طبیعته و آنی نا کهانی تأثراتیله برابر اکثریت اوزره محجوب وملایم بر خلقته مالکدر . دوستلرینی‌ده ، دشمنلرینی‌ده سومك وهرکسك قصورندن زیاده کمالنی کورمك و قابل اصلاح اولمایانلری اصلاح ایتمکه چالیشمق و کندی شخصیده داخل اولدیغی حالده بتون مخلوقاته کاه بر استهزای نهانی ایله کولمك کبی غرائب احوالی واردر . »

(فکرت) مرحومله پك صبقی و صمیمی کوروشدیکم اوچ یوز یکرمی بدی ، اوچ یوز یکرمی سکز سنه‌لرنده ایدی . اکثریتله آقشام اوزرلری (آشیان)ی اوکنده ساعتلرجه مباحثاته دالدیغمز صیره‌لرده بحث ، (حامد)ه انتقال ایدنجه شاعرداهیمزی تجلیل و تقدیر زمیننده مرحوم مشارالیه ، شوسوزلری سویله‌یوب دوریوردی :

« حامد ، طبعاً هزار التماع بر دریایه بکزه‌ر ، حامد ، أدبیاتمزده یتیشیلمز بر شاهقه‌در . »

(عبدالحق حامد)ك تجدد أدبیمزده‌کی تأثیرات عالیه‌سنی ایضاحدن اول ترجمهٔ حالنی کوزدن کچیره‌لم :

(عبدالحق حامد بك) حکیم باشی عبدالحق ملا زاده فضلای نامدن مورخ مرحوم خیرالله افندینك مخدومیدر . بیك ایکی یوز آلتمش سکز سنه‌سنده (بیك)ده دنیایه کلمشدر . (5 شباط 1852) . بش یاشنده ایکن ـ بیك مکتبنه ـ و برمدتده ـ روم ایلی حصاری رشدیه‌سنه ـ دوام ایتدی . بعده أوده تحصیله باشلادی . مشهور خواجه تحسین افندی مرحومله متعدد خواجه‌لردن وأزجمله نافعه قلملرینك بریسنده ممیز ایکن کچنده وفات ایدن

بهاءالدين افنديدن علوم ابتدائيه يي تدريس ايلدی . بو صره ده بكده كی روبرت قولله ژه ده كيتدی. اون ياشنده ايكن - حالا مرحوم - برادری نصوحی بكله برابر پارسه كيده رك اوراده بر سنه قدر مكتبده بولندی . بعده ، پارسه كلن پدريله برابر استانبوله عودت ايدرك ينه روبرت قولله ژه كيردی.

(اون اوچ ياشلرنده) ايكن - باب عالی ترجمه اوطه سنه - مأمور ايدلدی. بر سنه صوكرا ، او زمان طهران سفيری بولنان پدريله وخواجه سی ايله برلكده ايرانه كيتدی

طهرانده ايكی سنه اقامتی متعاقب سفارت سنيه مأموريتنه تعيين اولندی. بو صره ده بهاءالدين افنديدن عربی درسلرينی آلقله برابر سفارت سنيه منشيسی - ميرزا حسن شوكتدن - فارسی يی تعليم ايتدی. ١٢٨٣ ده پدرينك طهرانده وقوع وفاتيله درسعادته عودت مجبوريتنده قالدی .

بو اثناده بر طرفدن فرانسزجه يی بر معلمدن تحصيله ، ديكر جهتدن (اون سكز يكرمی ياشلرينه قادار) - ماليه مكتوبی - و - شورای دولت - قلملرينه وبالاخره - صدارت مكتوبی - قلمنه دوام ايلدی.

نهايت يكرمی بش ياشنده ايكن پارس سفارت سنيه سی ايكنجی كتابتنه مأمور ايدلدی وبو مأموريتده ايكی بچوق سنه قالدقدن صوكره مأذوناً استانبوله كلدی . مرحوم صفوت پاشانك سفارتله پارسه كيده جكی صره ده مأموريتی لغو ايدلمه رك - ايكی سنه - آچيقده قالدی . بعده بلغراد و برلين سفارتلری كتابتلرينه تعيين ايدلمشسه ده اوراره كيده مدی . مؤخراً ابتدا شهبندرلكله و صوكره باش شهبندرلكله غلوسه و دها صوكره ينه باش شهبندرلكله بومبايه كيتدی . بو اوچ شهبندرلكده كی مأموريتلری درت سنه يی تجاوز ايتمه مشدر . نهايت (اوتوز بش ياشنده) ايكن - لوندره سفارتی باش كتابتنه - واوچ سنه صوكره تكرار انفصالی وقوع بولمش ايسه ده ايكی آی صوكره تكرار كتابت مذكوره يه تعيين اولندی .

بعده مستشار ثانی ومتعاقباً سفير معاونی اولدی و فقط بو مأموريتلرده چوق طوره مديغی ايچون - سفيرلكله لاهی يه - كوندرلدی. اوراده - ايكی بچوق سنه - قالدقدن صوكره مستشارلقله و اورته ايلچی معاشيله تكرار لوندره سفارتنه اعاده ايدلدی و اون سنه بو مأموريتده بولندی . لوندره ده اوچ دفعه

مصلحتگذارلق ایتدکدن صوکره مادرید سفارتنه مأمور ایدلمش ایسه‌ده کیده‌مدی ومأذوناً استانبولده بولندیغی صره‌ده بیوك ایلچی معاشیله وفقط ینه اورته ایلچیلکله مأموریت حاضره‌سنه ، یعنی بروکسل سفارتنه تعیین ایدلدی . آنجق محل مأموریتنه کیتمه‌دن اول ، مشروطیت اعلان اولنمسی اوزرینه « کندی تعبیرلری وجهله » تنسیقات معلومه نتایجندن اوله‌رق معاشندن اون بیك غروش قطع و باشقه‌لرینه ضم اولونمق صورتیله اجرای عدالت بیورلمشدر . طهرانده‌کی مأموریتی پك کنجلکنه تصادف ایتدیکندن نظر اعتباره آلنه‌ماز ایسه‌ده صدارت مکتوبی قلمنه مواظبتی‌ده استثناا ولندقدن صوکره یالکز پارس سفارتی معیتنه منصوبیتندن اعتباراً دنیله‌بیلیرکه عبدالحق حامد بکك اوتوز بش قرق سنه‌یی متجاوز خدماتی ممالك اجنبیه‌ده کچدی . مشروطیتدن صوکره کامل پاشانك زمان صدارتنده کندیسنه معارف ناظرلغی تکلیف ایدلمش ایسه‌ده اسباب اهلیه وعائله‌دن دولایی عدم قبوله مجبور اولدی . بروکسله مواصلتندن صوکره تکلیف اولونان طهران سفیرلکنی‌ده قبولدن امتناع ایتدی . واوراده درت سنه قالدقدن صوکره اعیانه تعیین ایدلمك اوزرینه درسعادته دعوت ایدلدیکی صیره‌ده بر مدت ویانه‌ده قالدی . کامل پاشا قابینه‌سنك سقوطی اوزرینه استانبوله کله‌رك تقریباً بر سنه صوکره اعیان اعضالغنه وبالآخره اعیان ریاست ثانیه‌سنه تعیین اولندی . اعیان اعضالغنك عموم صره‌سنده الغاسندن صوکره آچیقده قاله‌رق مدید مدت معاش آلمغه موفق اوله‌میان مشار الیه ، نهایت اداره‌سنه ناکافی برمعاشله تقاعد ایدلدی . آنجق اخیراً ، حامده (خدمات وطنیه) ترتیبندن معاش اعطاسی تشبثاتنده بولنان تورکیه جمهوریتی ملت مجلسنك قدرشناسانه معاملاتی، پك بیوك شاعری تنشیط وترفیهه مدار اولان تظاهرات عالیجنابانه‌دندر . (1)

[*] بیوك ملت مجلسی ، - بیر قاچ سنه أول - داهئ اعظم شعر و أدبیمیزه ، - قید حیات - شرطیله (خدمات وطنیه) ترتیبندن شهری - اون بیك غوروش - تخصیص ئه‌تمه‌ك نجابت علویه و مشکوره‌سنده بولونو-شدورکه - ضمیاتیله به‌رابه‌ر 15 بیك غوروش طوتویور .

حامدك تجدد ادبیمزده‌کی مستثنی تأثیراتنه کلنجه :

قدمای شعرامز ، کل ، بلبل ، می ومحبوب کبی محدود موضوعلری ، قافیه‌لری یلك نسق ، مقید ، زنجیر بند اسکی بر شکل نظم ایله ترنم ایتدکاری غزل وقصیده واديلرندن خارجه بر درلو چیقه‌میورلردی .

حامد « دیوانه‌لکلرم » ، « صحرا » ، « بونلر اودر » کبی آثار بدیعهٔ منظومه‌سیله او قیود محدودهٔ قدیمه‌یی زیروزبر ایتمش وحیات وکائناتی تصویره قابلیتدار یکی اشکال نظم وجوده کتیره‌رك تجدد اشعاریمزده بحق پیشوا اولمشدر . حامدك بو تجدد وادیسنده کوستردیکی حیرت‌فزا موفقیت ادبیه ، عصرلرجه مساعی ایله الده ایدیله‌میه‌جك قدر واسع تأثیراتی حائز بر خارقهٔ انقلابدر !

حامدك شعر وصنعت عالمنده‌کی بویوکلکنه هیچ شبهه یوق که ابدیت موعوددر .

- استانبول شهر امینی محترم محی الدین بك افندی - نیك تکلیفی اوزه‌رینه جمعیت عمومیهٔ بلدیه‌جه - ده شاعرداهیمیزه اقامتکاه بدلی نامیله شهری 130 لیرا تخصیص ئه‌دیلمیشدیر . آنجاق قدرشناسلیغینك بو ، یه‌ك شایان شکران تظاهراتیندا بیر - اثر کمال - ابرازیله بیر قات داها اعتلا ئه‌دیله‌ك ایچین ، (حامد) له به‌رابه‌ر همان ، همان بیر - عصر عرفان ادبیمیز - ی جانلی و شانلی صورتده تمثیل ئه‌ده‌ن یکانه شخصیت اولوب - حیات وادبیات ساحه‌لارندا ، عینی صف امتیازدا بوروبه‌ن و اوچ ، دورت ییل مقدم بویوك ملت مجلسی اعضای کرامنه ، - ادبیات نامنه بیر استرحام - سرلوحه‌سیله یازدیغم ، سطرلاردا مندرج محق تمنیاتیمك اصابتینه ، - ملت مجلسی - نیك عالی کرسیسی - نده طلاقت سحادانه‌سیله ترجمان تابان اولان - حمدالله صبحی بك أفه‌ندینك تکلیفله‌ری اوزه‌رینه بویوك ملت مجلسنجه شاعر اعظمیمزا مخصص درجه‌ده - خدمات وطنیه - ده‌ن که‌ندیسنه‌ده معاش تخصیص اولونان أدیب اعظم (سامی پاشازاده سزائی) بك أفه‌ندی استاد بی نظیریمزه داخی ، بیر - جمیلهٔ قیمتدانی - اولاق اوزره -

أنسال آتیه ، بو شاعرداهیه‌مزی نسل حاضرمزدن دها پك چوق زیاده تقدیر و توقیر ایده‌جکدر . کوپریلی زاده فؤاد بکك حامد حقنده سویلدیکی شو سوزلرك اصابتنی بوتون قناعت فکریه‌مله تأیید ایدنلردنم :

« دهانك ، نه غریب برمظهریتی ! فکرت نسلنك بر چوق اثرلری بو کون آرتق اختیارلادیغی ، آرتق اوقونامیاجق بر درجه‌یه کلدیکی حالده حامدك کیلر حالا یکیلیکنی ، بکارتنی محافظه ایدییور و ایده‌جك ! »

حامد حیاتنده اوچ دفعه أولنمش و ایلك ازدواج ایتدیکی محبوبهٔ قلب و وجدانی فاطمه خانمك متورماً بیروتده وفاتی، ادبیاتمز ایچون فریاد وماتمدن مصنوع « مقبر » کبی الی‌الابد پایدار اوله‌جق پك یوکسك بربدیعهٔ تألمکارینك باعث ابداعی اولمشدر .

ایکینجی رفیقهٔ حیاتی اولان انکلیز « نیلی » خانمله یکرمی برکسور سنه پك مسعود بر زمان کچیرمش و نهایت بونکده ، ورمك پنجهٔ قهرندن تخلیص

(استانبول شهرامانت علیه‌سی) ایله (جمعیت عمومیهٔ بلدیه) جه ، معلا - حامد - عزه مخصص (اقامتگاه بدلی) نیك تشمیلی پك مصیب اولاجاغی ، از هر جهت ، سزاوار قید و اشارتدر .

چونکه - تورك اعاظم ادباسی آراسیندا - کوزه‌ل استانبولوموزوك جهانه - داستان استحسان - اولان - بدایع طبیعیه - سنی أنامیك حافظهٔ حیرتینده یاشانابیله‌جك بیرطرز جذاب علویتکاری وشعشعه‌داریده ایلك اوکجه تصویرده مستثنی بیرقدرت کوسته‌ره‌ن و بوصورتله شهریمزك شرف مغبوط لطافتنی اقصای درجانه اصعادئه‌ده‌ن آنجاق ایکی - داهئ معظم شعر ونثریمز واردیرکه اونلاردا بیری (عبدالحق حامد) ، دیکری (سامی پاشا زاده سزایی) بك أفه‌ندیله‌ردیر . شوحالده اساساً فضل تقدمی حائز بیریسی حقینده دریغ اولونمایان بیر جمیله کارلیغی دیکرینده‌ن عادتاً اسیرکه‌رکیبی لاقید - مجاملهٔ مکارمسازی قالماق - فکر عاجزانه‌مجه - دوغرو وشایان آرزو اولامایاجاغینی، صلاحیتدار و لطفکار مرجعلری ألبته بیزده‌ن زیاده دوشونور و تقدیر ئه‌ده‌ر و بو واده فضله سوز سویله‌مه‌کلیکیمزه امکان بیراقماز صانیرم .

ف . ن

كريان ايده‌مه‌مسى ، حامده « طيفلر كچيدى » طرزنده « مدفن » ناميله ديكر بر مرثيهٔ دورادور تأثركارى يازديرمه باشلامش ايسه‌ده وقت مرهوننه تعليقاً بو اثر الهام ، هنوز نا تمام قالمشدر .

اوچنجى زوجهٔ سابقه‌لرى اولان قونتس لوسيه‌ن صورانزونك ذكا و عرفاندن حامد بك افندى پك چوق استفاده ايتديكنى زمين ستايشده سويله‌يورلر حتى بو مناسبتله‌ده « طيفلر كچيدى » نامنده‌كى اثر كريملرنده بو خصوصه شو :

وار اول لوسيه‌ن ، طواف ايت اى نور !
اى آخر عمريمك بهارى !
سندن بو كتابهٔ اكابر
بر تازه حيات صنعت آلسون !
سايه‌كده تنور ايتدى چشمم ،
چشمم قاپانجه نورى قالسون !

« طرخان » عنوانلى اثرلرنده‌ده شو : « لوسيه‌ن خانمك قلبنه و عرفانه اتحافنده بولنمشلردى قونتس لوسيه‌ن صورانزو وشاعر اعظمك مشاغل ادبيه‌سنك بدرقه‌سى و بر چوق يازيلرينك مشوقهٔ انتشاريدر .

شاعر داهيمزك خزينهٔ ادبيانزه سرمايهٔ فيوضات ومباهات اولان منثور و منظوم آثارندن مطبوع اولانلرى شونلردن عبارتدر !

ماجراى عشق ، صبر و ثبات ، بچلى قيز ، دختر هندو ، وظيفه ، عبدالله الصغير ، نسترن ، صحرا ، طارق ، تزر ، اشبر (تمثيل قطعى) ، بلده مقبر - أولو (تمثيل قطعى) ، جله ، بونلر اودر ، بر سفيله‌نك حسبحالى ، بالادن برسس ، زينب ، فيتن ، غرام ، ليبرته ، (تورك يوردى مجموعه‌سنده تفرقه اوله‌رق) ساردانابال ، والده‌م ، ايلخان ، طرخان ، الهام وطن ، طيفلر كچيدى ، روحلر ، مكتوبلر (ايكى جلد) ، ابن موسى ، يادكار حرب ،

دردست طبع بولنانلرى‌ده شونلردر :

هپ ، ياخود هيچ

ارضیلر [روحلرك مابعدی و متممی]
جنون عشق [پارمق حسابیله]
یباںجی دوستلر [صافی تورکجه بر تجربهٔ قلم]

شعرلرمزده دەرین ویوکسك دوشونمك لزوم بدیعیسنی ، مقبر و اشبر کبی مجلد اثرلریله کنجلکه الك اول تلقین و افهام ایدن بویوك استادمز حامدك بالادەکی آثار قیمتدارندن ماعدا بزچوق شعرلری وقتیله خزینهٔ اوراق ، ثروت فنون کبی رسائل مختلفهٔ ادبیەمزده انتشار ایتمش و شاعر داهیمزك فضائل عالیهٔ شعریەسی حقنده ممتاز ارباب قلممز طرفندن بر چوق ستایشکار مقالات یازلمشدر . (*)

فیلورینەلی :

ناظم

(*)بو مقالەنك نشرندن صوکرا استاد اعظممزك (یاباںجی دوستلر) نامیله یازدیقلاری(بدیعهٔ ادبیه)لەری کتاب شکلنده چیقمشدیر.

* بومقالەنك انتشارندان صوکرا ، شاعر و استاد اعظمیمزك - غرام - و - ارضیلر نامنده ایکی مجموعهٔ اشعاری خلق کتابخانەسی صاحبی عزیز بك طرفندن طبع ئەتدیرلمش و ساحهٔ نشریاتمیزی تزیین أیلەمشدیر . خلق کتابخانەسی صاحبی شاعر داهیمیزك - غرام - عنوانی آلتندا اولجه (شهبال) ده تفرقه صورتیله باصیلان شعرلەرینی استنساخ صورتیله کتاب شکلینه وضع ئەتمشدی .

بونلاردن باشقا دهانکار و بدیعەکار استادیمیزك (وقت) غازەتەسینه تفرقه حالنده قونولان و هنوز کتاب هیئتنه کیرمەیەن (جنون عشق آدلی اوزون و ابداع نمون بیر سانحهٔ نظمیەلری واردیرکه شاعر و استاد اعظمیمیزك پك خوشلارینا کیدەن بو سانحهٔ عالیەلرینك قیمت لایقەسنی جولاریمز ایچنده عادتا کیمسه تقدیر أیلەمەمیشدیر دەنیلەبیلیر .

ف.ن

« یابانجی دوستلر » ك کوزەللكلری آرەسندە : [*]

داهی استادم ، شاعر اعظم عبدالحق حامد بك افندینك دهای عالم آراسندن ـ کونش کبی ـ پارلایان یکی بر اثر کزین ، کتابخانهٔ ادبیاتمزی تزیین ایتدی: « یابانجی دوستلر » !

دها ـ که قدرتك ، یوکسك دماغلره شعشعه حالنده منعکس لمعات علویه‌سندن عبارتدر.

اك مغبوط ، اك پارلاق و اك محیرالعقول آثارینی نشریات حامدده کوستریور ...

دها ، حقیقةً او خاصهٔ فیاض ایله متجلی بر ضیای مستثادرکه جهانی تسخیر ایدن سحر تأثیری ، زمان و مکان کبی حدود و قیودك چوق فوقنده تأثیرات عالیه‌سیله فرمانفرما اولور .

سمای ادبیاتمزك أزلی و أبدی اکابل افتخاری صایلان سمی معلای حامد ، بومدعای تأیید و اثبات ایدەن اك جانلی و اك شانلی بر شاهددر .

استاد اعظممز ، نه بختیار و نه فادار کامکار بر خارقهٔ موجودیتدرکه عالی وارلغی ، بهار الهاماتنك لایزال طراوت و علویتیله علاقه‌دار ابدیت اولدوغی هرکون باشقا فسونکار بر ادای بیانله انظار حیرت و حرمتمزا وکده

[*] بومقاله (توحید افکار) ك 30 حزیران 340 تاریخلی نسخه‌سینده انتشار ئه‌تمشدیر .
ف.ن.

تصویر و بزی تنویر ایدیورلر . سماوات الهام ، اوبارقهٔ کائنات افروزك کویا که ساحهٔ بی پایان تحسساتی ، کتلهٔ اجرام، عرش اعلای الوهیته دوغرو ذره ، ذره انشعاع و اعتلا ایله‌ین محشر افکار معالیاتیدر .

بوتون ممتازیت ادبیه‌سنی ، بوتون موفقیات شعریه‌سنی ، بلند تضادلرك سرائر بدیعهٔ مبهمیتی آراسنده کوستره‌ن بو استاد معظمك تقریباً اون ، اون ایکی سنه اول شرفیاب دعوت و ملاقاتی اولدیغم برکونده « بنی آرتیق سونمش بر وولقانه تشبیه ایده‌بیلیرسکز » کبی رونق ادبیسنك زوالنه دلالت ایده‌جك سوزلرله بر طرفدن اظهار محویت ایده‌رکه‌ن دیکر جهتدن اوتاریخدن بو کونه قادار شعشعهٔ پایدار سنوحاتنه جلوه‌کاه تحیر اولاجق علوی بدیعه‌لر ابداعندن خالی قالمامشلردر . دها اوزاقلره ارجاع خاطرات ایتمکه نه حاجت !

(یاپانجی دوستلر) بونك اك یکی و اك کزیده بر معکس منیریدر .

لسان ادبیمزك بوکون، حتی ، یارینکی شیوهٔ تلقیسنجه مظهر حرمت اولا بیله‌جك آچیق بر آهنك بیانله تجزیهٔ قلم وادیسنده یازیلمش بر محاورهٔ منظومه‌دن عبارت اولان شو ساحهٔ لطیفه‌نك مقصد تحریرنی ، مبدع عالی‌ اقتداری ، آتیده‌کی سطرلرله ایضاح بویورویورلر :

« قارئلرك دقت بیورمش اوله‌جقلری وجهله بو محاورهٔ منظومه‌نك بعض اقسامنی تورکجه اوله‌رق تنظیم ایتدم . ظن ایده‌رم ایکنجی منظرك مبادیسنه قدر او طرز اشا دوام ایدر . اصللری فارسی ویا عربی اولوب‌ده کثرت استعمال ایله تورکجه‌لشمش اولان‌ه‌لر بوقسملرده ، معدوددر . اونلرده سطر باشنده اشارت ایتدیکم وجهله (قرق کسور صحیفه) یازیده (یکرمی اوچ) لغتدن عبارتدر . یعنی اوچ یوزه قریب ابیات ایچنده آنجق یکرمی اوچ تورکجه‌لشمش فارسی و عربی کلمات واردر . اثرك اقسام بقیه‌سی مخلوط اولدی . صافی تورکجه ایله غیر صافی تورکجه‌نك مقایسه‌سیله هانکیسنك حائز ترجیح اولدیغنی ادبامز تقدیر و تعین ایده‌جکلرندن بونی اونلرك همتلرندن بکلر و کندی رأیی کندیمه براقمق ایسترم . بو منظومه‌نك ابیاتنده هانکی بحردن اولدقلرینی بیله‌دیکم بش مختلف وزن واردر .

[illegible]

Nazim Bey [illegible]

رئیس [illegible] ۱۹۱۲ عبدالحق

(شاعر و استاد اعظمیمز) ڭ اسكی تورك حرفلریله اولان یازیسنی بیلەنلر و طانیانلر پك چوقدر . فقط فرانسزجا یازیلارینی بیلمەینلر ، بیلەن‌لردن فضلە اولدوغو ایچین بوكا عائد بر انطباعی‌دە - بروجه بالا محترم قارئلریمزك نظر اطلاعنه وضع ائیلەمەكی فائدەسیز بولمادم .

ف . ن

عبدالحق حامد

١٩٢٣

٤ مارت

١٩٢٣

٤ مارت

سامی پاشازاده

سزائی

ایکی بویوك (داهیٔ شعر و نثریمز) یك مستثنی

تلطیفکارلیقلاری

داهیٔ اعظم شعر و نثریمز (عبدالحق حامد) و سامی پاشا زاده سزایی) بك أفه‌ندی « استاد اعظم » لاریمك بو تلمیذ عاجزله‌رینی - فوق. العاده تلطیف و تطییب ، آرزوی عالیجنابانه‌سیله حجرهٔ اشتغال تحریریمی تشریف ئه‌ده‌ره‌ك ، ساعتلرجه احیاکار مصاحبه‌لری ایله ، باکا فانی حیاتیمدا أبدی نشوه وسعادتله‌ر احسان ایتدیکله‌ری مباهات افزا کونون خاطرات لطیفه‌سنی تأبید ایچین یازی ماصا)م اوزه‌رنده کی فیرانسیزجا بیر منتخبات أشعار مجموعه‌سی‌نیك ایلك ایچ یاپراغی فوقینه وضع و تحریر بویوردوقلاری نورانی‌وجاودانی امضالارینی ، - اونه‌ده‌ن به‌ری حقیمدا تجلی‌ئه‌ده‌ن تقدیرات وتوجهات صمیمیه‌لرینیك لایزال بیرر - نشانهٔ معلای تأبیدی - اولماق اوزره کمال شکران و تکریم ایله - عیناً - بالا - یه نقش افتخار ئه‌دیورم .

ف . ن

برنجیسی : فعلاتن مفاعلن فعلن .

ایکنجیسی : فعلاتن فعلاتن فعلن

اوچنجیسی : فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن .

دردنجیسی : مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن .

بشنجیسی : مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن .

آلتنجیسی : مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن .

بومختلف وزنلری اختیار ایدیشمده هانکیسنك دها الویرشلی اولدیغنی و هجا وزننه هانکیسنده مقارنت بولندیغنی آکلامق ایچوندر . »

(یابانجی دوستلر) ی تشکیل ایدن صحائف منظومه‌نك صافی تورکجه ایله غیر صافی تورکجه‌یه تعلق ایدن اقسامی تماميله انتشار ایتلی‌که بوراده هانکیسنك حائز ترجیح اولدوغنه دائر برمقایسه‌اجراسنه امکان بولونابیلسین بناءً علیه بوبابده‌کی ملاحظاتمزی ، بواثرقیمتدارك ایکنجی جلدینك انتشارندن صوکرایه تعلیق ایدییورز .

برده (یابانجی دوستلر) ك نظرکاه استفاده‌مزه زینت بخش اولان جلدی یالکز :

فعلاتن مفاعلن فعلن

فعلاتن فعلاتن فعلن

وزنلرنده یازیلان اقسام منظوماتی احتوا ایتمکده‌در . حالبوکه بالاده دیکر درت وزنده سلك نظمه چکیلن قسملر ، هنوز کسوهٔ اطباعه کیره‌مدیکی ایچون بوواديده‌ده شیمدیدن بالطبع اساسلی بر مقایسه یوروتوله‌من شوقادارکه برنجی منظر منتشرده اصللرن فارسی و عربی اولوبده کثرت استعمال ایله ترکجه‌لشمش بولوندوغی فرق کسور صحیفه‌ده شارت ایدیلن کلماتك (یکرمی اوچ) لغتدن عبارت اولدیغنی زیره نقل ایله‌دیکمز مصراعلرده اوزه‌رلری چیزیلن کله‌لر کوسته‌رییور .

عجبا استاد اعظممز ، اوزرلرینه اشارت ایدیلن کلمه‌لرك اکثریتنی ، اسم اولمق اعتباریله او سلسلهٔ تعداده داخل عد ایتمه‌یورلرمی ؟ بونی آکلایامادم .

مثلا : شو مصراعلرده‌کی چیزلمش کلمه‌لری کوزدن که‌چیره‌لم :

هی کونش ! سن اویو ، سن آرتیق یات .

طان یرندمی دوشدك آه أی‌قیز ؟ !

بنه چیقماز سوقاق دیمك یولیکز

چونکه بن آدمم و سز حوا

شیمدی هرکس دییور : ـ چالیش‌ده قازاك ـ

شاه یاخود قاناتلی بر قاپلان

اوقاناتسز ملکسه بر جیلان .

قوشلرك شاهی قارتال اولمالی‌یم!

جانلی بر یلدیرم بو ییرتیجی قوش

ایشته بو نقل ایتدیکمز مصراعلرده‌کی کلماتك موضوع تعداد اولیشی، استاد دها منزلتمزك موفقیت ادبیه‌سین و شاعریتنی اصلا اخلال ایده‌من. مقصدمز، استاد مشارالیهك اساساً فرق کسور صحیفه‌لك اوزون برمنظومه‌ده عربی، فارسی ترکیجه‌اشمش کلمات اولارق صایدقلری (یکرمی اوچ) عددنه بر قاچ صاییتك داها انضمامی ایجاب ایتمك کبی پك اهمیتسز بر سهو رقمه اشارتدن عبارتدر.

استاد جلیل القدرمزك أشعار بدیعهٔ ماضیه‌سنده فضله امانه‌لردن دم اورمق ایسته‌ین معارضلری، مشارالیهك ساحات اخیره‌سنده، بو کبی اعمالات ادبیه‌نك‌ده محدود عد ایدیله‌بیله‌جك درجه‌ده آزالمش و قدرت علویهٔ نظمیه‌لرینك داها متکامل بر صفحه‌یه کیرمش اولدوغی البته انکار ایده‌مزلر.

دهانك، هرساحه‌ده و هرنقطه‌ده فروغ و لمعه‌فرماسنی کوسترمه‌سی، بر (حق امتیاز ازلیسی) بولوندوغونا ایشته بو حادثهٔ تکملکاری‌ده برهان اطمئنان بخشادر.

سلطنت مخیلهٔ جاهدانه‌مك ابدشده‌مه تجلیاتنه منعکس تصویر اولاجق بعض اعجازکار مصراعلره، اك ساده اسلوبله یازدقلری کواهر پارهٔ ادبیه‌ده بیله تصادف اولوناجاغینا شو نقل ایتدیکمز مثاللر، براعت استهلال صاییلابیلیر:

قوشلرك شاهی قارتال اولمالی‌یم

شاه، یاخود قاناتلی بر قاپلان
او قاناتسز ملکسه بر جیلان

جانلی بر ییلدیریم بوییرتیجی قوش

بر بولوطدن اوچار اوبر تپه‌یه

طوغسه طوفان اولور اونك بشیکی
أولسه بر طاغ باشنده‌در کمیکی

قورقو یوقدر ایچمده قورطنادن ؛
طوغمشم بن اونکله بر آنادن !

بر قیز آردنده‌در طوقوز طوغورر

کوك دیرز ، ماوی بر دومانْدر او
نه اوجاقلر ییقار ، یاماندر او !
طوغه‌جق کونلر اونده‌در صاقلی ؛
هپسی کوز یاشلی ، هپسی طوپراقلی !

اوکا سس کوك یوزندن ایتمه‌لیدر ؛
- دیکزدن کلیر بو - دیملیدر .

يره ايكمش قانادلرك أورولو ؟
نه كوزه‌للك بو ، سنده قاچ تورلو !

كوزلرك قانلى ، صاچلرك قينالى ...
بر باقيش واردى سنده فورطنالى !

باتماز آرتيق او بر تعلى كونش !

أسه‌جك ييلديريملى بر قره يل
بيله‌مم طوردورورمى كوكده‌كى أل ؟

صوكى واولقلرك بوتون هيچلك

باصامقدر او بلكه ايتمك ايچون

و دكزدن دوغان بو طوپراقلر
اونلرك پارماغيله سسله‌نيور ؛

« یابانجی دوستلر » ك شو برنجی جلدنده :
مخدرانمزك کوش افتخارینه ، الماس کوپه مقامنده تعلیقه سزا کوردیکم شو مصراع قیمتدار ، نه لطیف بر کوهر ادبیدر :

آنالق بر مبارك اکلنجه!

شاعر اعظمك دائما سمایه یوکسه‌له‌ن پری الهامی ؛ کسوهٔ نظمه بورونمش شویله رنکین بیتلرله بزلره تصویر معالیدن خالی قالمایور .

بو قاناتسز اوچان طاقدن ، أوت .
بوقسه کوکدنمی ایتدیلر دعوت
کیم اوچوب کیتدی ؟ ـ ئوپه‌دم دیزینی ،
اوپه‌یم باری شیمدیلك ایزینی !

استاد معظممزك پیوستهٔ جهان بالا اولان شاهقهٔ علیای شاعریتلرندن تشنکان معالی‌یه ـ دوکوله‌ن فیاض بر شلالهٔ شعر وادب حضورنده وجدانمزك اولانجا حیرت و حرمتلریله أکیلمك ، هرحالده الك علوی ، الك طاتلی بر وظیفه بدایع پروری و نعمت شاسی بولوندوغونو اونوتمایالم !

فیلورینه‌لی
ناظم

شوندن ، بوندن

(شاعر واستاد اعظمیمز) یك
تنورمدار وشایان دقت ونظر
بیر «مقالهٔ أدبیه» لری [*]

یکی یولده نشریاتی ایله شهرت بولمش اولان فرانسز أدیبلرندن - آندره‌زید - بو صباح أله کچن بر کتابنده ویقتور هوغونك - لوروسامونی - فاجعه‌سنده مندرج ابیانك بعضیلرینی شایان تنقید اوله‌رق کوستریور - ژید - بو بیتلری چوجوقکن بکه‌نیرمش فقط شیمدی قاله آلتاز بولوبور .

- بونلر چوجوقجه شعرلردر - دیمك ایسته‌یور . هم بونلرك نظماً یازلمش اولماسنه مستهزیانه بر افاده ایله حیرت ایدییور . دیمك که (بو مؤلفك زعمنجه) اوزی اشتهار ویقتور هوغو (بر وقت نه قادار یکی ایسه (شیمدی) اوقادار اسکی . هم (چوجوق) هم (اختیار !) چوجوقکن بکه‌نیلن شیلرك بو یودکدن صوکرا بکه‌نیلمه‌مسی البته بر ترقی‌در . فقط بیطرفلر دیه‌بیلیرلرکه [بکه‌ن‌ه‌ین هر کیمسه] ابتدا کندینی بکه‌ندیرمك اقتضا ایدر . (واقعا رجائی زاده اکرم مرحوم وقتیله بکا اولان بر تنقیدنده - بن هم یباماده هم بکه‌نم - دیمش ایدی . آنجق بو بر تواضع‌در . یوقسه اونك قلمی یا تنفه‌ده بیغمغه‌ده قادر ایدی .) هرنه ایسه احتمال که - ژید - فرانسه‌ده‌کی (صوك ادبیات جریانك) ممثللرندن‌در ، بن اونك بو ادعاسنی برم اون یدی اون سکز یاشنده) - قوداماق - کسیلن (کنج ادبیانجیلرمزك مدعیانه) بکزه‌تدم . بونلردن بعضیلری بیلدکلری لسانلری استحقار وجهلریله افتخار ایدیورلر کبی‌در .

[*] بو « مقالهٔ علویه » (ملیت) غازه‌ته‌سینك 2 تشرین ثانی 928 تاریخلی نسخه‌سنده انتشار ئه‌یله‌میشدی . ف . ن

کیمی دیوان ادبیاتی، ایچنده یالکز بایقوشلراوتن (بر خرابه) عد ایدر، کیمی (ادبیات جدیده) یی شایان تخریب کورور، یقمایه باشلار، کیمی بر مشعله ایله (فجر آتی) یی سوندورمك، فکرتی، جنابی، خالدضیایی قارا کاقده براقمق ایستر. هدفلری (خلق ادبیاتی) در. بوتون منورلر کوچه تاب اولمالی، (یوکسك فکرلر) قالدیرملرده طولاشمالی. اونلرك نظرنده (کهکشان) بر (دوه قافله سی) در، شمشکاری ایسه (آتش بوجکاری) بیله دکل! تازه لکلرنده (رطوبت)، یکیلکلرنده (بیوست) و کوزللکلرنده هیچ ایصیتماز بر (برودت) وار. (یکنسق بر وزن ایله) ـ عروغه میدان اوقویان ـ (بوپهلوانلر) بیلمم که (دیولردنمی) الهام آلیورلر. دها (باپاغان) بیله اولمادن (قارتال اولمق) ایستیورلر! وقتیله بزده (کنج اولدق)، فقط اسلافمزی (تحقیر) ایتمه دك. اونلرك (نظم ونثرینی) یالکز ـ ناکافی ـ کوردك. (یکی یول) کشاد ایتدکسه ده اونلرك (یولنی سد ایتمك) ایستمه دك. فضولی یی، باقی یی، نفعی یی، نابی و ندیمی (حقیر)، خصوصیله (فقیر) کورمه دك. اونلره التصاق ایتمه یرك التحاق ایتدك. شرقلیلقدن آیرلیه رق غربه متوجه اولدق. اوت، بز، شناسی مکتبلیلری، عربی وفارسیدن بر تورکجه یاپمق ایسته یوب موفق اولمامش ایسه ك (هجا وزنی) کبی (عروض وزنی ده) تورکلشدیردك. چونکه (عروضده کی آهنکی)، ـ پارماق حسابنده ـ بولامیوردق. بکا اویله کلیر که (هجه له مکده) بر آز (تجمیلك) واردر. مع مافیه (نظمدن زیاده) نثره یکزه دیکیچون (هجاوزنی) تیاترویه چوق یاقیشیر. اونکله کوزه ل داستانلرده یازیله بیلیر. ودهقانی بر موضوعده اولدقچه مؤثردر. فقط عروض وزنتك توافق ایتمیه جکی (موضوع) یوقدر. چونکه عروضده بی حد وحساب (اوزان) واردر. او بر (دائرالالحان)، بر (فحستسرای اوزان)، دیکری ایسه محدود ساحه ده یکنسق بر (کلبهٔ اخوان) در. فقط کوزل بنا ایدلمش اولمق شرطیله اونك ده ادبیاتده (بر یری وبر دکری) اولور. کوزه ل بر قیز، بدوی یاخود مدنی، هر ایکی قیافتده کوزل اوله جنی کبی بر (فکر شاعرانه ده) هر اسلوبده (کوزللکنی محافظه) ایده بیلیر. آنجق او کوزل قیز (طاووس صداسی) چیقارمامق واو (فکر ـ

شاعرانه) اویغونسز بر وزنده بوغولماق لازمدر . بنم اوزون سنه‌لردن تشکل ایدن حیات ادبیه‌مده استعمال ایته‌دیکم وزن، تجربه‌سنده بولونمادیغم اسلوب قالمامشدر دیه‌بیلیرم وزنی موضوعه واسلوبی مفهومه یاقیشدیرمه‌یه چالیشدم. بر نقطه‌ده و بر استقامتده طورمادم . (دائماد کیشدم، دکیشدیردم حتی دکیشدیرتدم. ادبیاتمز جریانلرینی تعقیب ایدنلر بو حقیقتك بیکانه‌سی دکلردر . ایستیورم که (کنج ادیبلرمزده) بر نقطه‌ده صاپلانوب قالماسینلر . مثلا نجیب فاضل بك ، (حقیقی بر شاعر) . [*]

اونك -اوروجك آغی- و -قالدیرملر- عنوانلریله نشر ایتدیکی شعرلری کوردم. هیئت عمومیه‌سنجه بونلر - کوزل- دیه تعریف اولونه‌بیلیر . فقط کنج شاعرك اتخاذ ایتدیکی وزن ایله (اسلوب) بکا براز - مونوتون- کوروندی. و بوندن طولایی اوللی که اخیراً نشر ایتمش اولدیغی - قالدیرملر- ده‌کی منظومات شعریت

[*] یه‌کی شاعرله‌ریمیز آراسیندا استقبالی پارلاق بیر سیما تلقی و تقدیر ئه‌تدیکیم (نجیب فاضل) یه‌ی برادریمیزك استاد اعظمیمیزك بویوردقلاری وجه ایله- حقیقی بیر شاعر - اولدوغوندا شبهه یوقدور .

آنجاق (شعر) له‌رینی یك نفیدن قورتارماق وداها جاذب بیر آهنك تأمین ایله‌یه بیلمه‌ك ایچین هرحالده (تنوع) ه اهمیت ویرمه‌له‌رینی - موفقیت أدبیه‌له‌رینك توالی و تعالیسی - نامینا ، بن‌ده شایان قید و یاد کورویورم .

نجیب فاضلمیزك ، یه‌کی نشر ئه‌یله‌دیکی (قالدیریملار) آدلی ساحات - شعریه‌سی حقیندا بن‌ده بیر شیله‌ر یازماق ایسته‌یوردوم ؛ فقط بوزمینده یازیلان یازیلار ایچنده الك کوزه‌ل- تصرفات ادبیه‌ده بولونان (عبدالحق شناسی) بکك (ملیت) ده کوردوکوم - نفیس مقاله‌سینده‌ن -صوکرا ، اوزون بویلو انتقادات و عرض مطالعاتی زائد بیر غیرت نشریه عد أیله‌دیم.

کمال الخلاصه تمنی ئه‌ده‌ریم : (شعر) له‌ری یازدیقلارینا منحصر قالماسین . (سیمای شاعر) ینی ، (پری موفقیت) یك هرحالده داها علوی وداها پارلاق-تجلی-له‌رله هاله‌دار اعتلا بولوندوراجاغی به‌نجه محققدیر!

ف.ن

نقطۀ نظرندن ، دها اول یازدیغی - اوروبجك آغی - نده‌کی أشعادك فوقنده دکلدر . هرایکی اثرنده بکه‌ندیکم برلره اشارت قویدم کندیسنی کوردیکم زمان بونلری کوستره‌جك وموفقیتنی تبریك ایده‌جکم. بو شعرلرك هر مزیتندن اول عربی و فارسی اصطلاحاتدن آزاده اوله‌رق هرکسك آکلایاجغی کبی صرف تورکجه یازلمش اولماسی بر موفقیتدر. نجیب فاضل بك بو اتخاذ ایتدیکی مسلکده (بدی مشعله) شاعرلرینی آکدیرمیور دکلدر، ففط اونلرك الك ممتازلرندندر واکر ایسترسه - مونوتونی- حدودندن چیقمق امتیازینی‌ده احراز ایده‌جکندن امینم. (تنوع) شعرك جاذبه‌سی تأمین ایدر ، وشاعرلکده ترقی (دکیشمکدن) عبارتدر. زمان (الك بویوك الهامکار) اولمق حسبیله کنج ، اختیار-بوتون شاعرلر ، ادیبلر-ده (حال حاضردن ملهم اولویورلر)که بویك طبیعی کورلمك اقتضا ایده‌ر . بن شیمدن صوکره بر- عبدالله صغیر- یازاجق اولورسه‌م آرتیق « پر عطر هوای کوه وحشت ! » دییه‌مم .

یاخود - طرخان - ایله برابر

ماتمزده سیار خرابات سفالت ،

مستغرق سیلاب سیهکون جهالت !

دیمکه جسارت ایده‌مم . - ساردانا پال-ده کورولدیکی وجهله

اویونجه بزه کاهنان نا کهان

اویار کاهنانه مهان و کهان ،

یاخود

هنرکسترانله وطنپروران ،

نبردآزمایانله دانشوران .

بولنده-تورکجه‌دن زیاده- (فارسی‌یه‌بکزه‌ر بیتلر) یازمقدن توقی ایدرم. بونلر آهنکلی ، بونلر معنیدارده اولسه‌لر بو (لسان انقلابی زماننده) هم

اجنبی هم. معناسز کورونور . آرتق بوقبیلدن منظوم و مصطلح افاده‌لر چکلمز اولمشدر . و چکلمز اولدقلرینه باتجربه قانع اولدم. ـ یابانجی دوستلر ـ نامیله بر قسمی صافی تورکجه اولمق اوزره نشر ایتدیکم اثر، اوقناعتك تحت تأثیرنده یازلمش ایدی . اونده شویله بر قارتال تعریفی واردر :

جانلی بر ییلدیرم بو ییرتیجی قوش ،
کوکده بوقدر دیور اینیشله یوقوش .
طوغسه بر چیغ اولور اونك بشیکی ،
أولسه بر داغ باشنده‌در کمیکی .
باقیشندن‌ده بللی ییرتیجیلق ،
و اونك وار سسنده بر آجیلق .
نه‌یه بیلمه‌م او هم‌ده قورقولودر .
قانلی بر قوش،فقط بو قوش اولودر !

ایشته بو سانحات هم صافی تورکجه، هم عروض وزننده‌در . دیمك‌که (تورکجه یزه‌ق)ـ هجه وزننه منحصر دکلـ، (عروض وزنیله‌ده)وعربی و درسیدن آزاده اولارق تورکجه شعر یازیله‌بیلیور ، و دهاده (آهنکدار) اولویور . سنه دییه‌جکم‌که « شاعرلکده ترقی » ده کیشمکدن عبارتدر .

18 تشرین ثانی 1928

عبدالحق حامد (*)

[*] تأثربخش بیر خاطرۀ ماضیه :

بیزده‌کی بو کسه‌ك أدبی شخصیتلره قارشی ؛

پەك قيمتدار و تلطيفكار خاطرەلار

استاد اعظميميز عبدالحق حامد بك أفەندى حضرتلەرى كە بوتون كائنات‌شعرك پەك علوى بر سيماى شعشعەدارى اولدوغو قادار تورك محيط و تاريخ ادبياتينك‌دا الى‌الابد اك بويوك بر شخصيت مباهات‌مداريدر . دفعاتلا بو آثر عدە موضوع بحث أيلەديكيم اوزرە بوجانلى عصر عرفان اد بيميزيك ، بوشانلى داهئ بديعيا تميزيك جهانە غبطە وەرەن اك عالى توجهات و تقديراتيلە محاط اولماق و اساليب شعريەميزيك اك يوكسەك و اك پارلاق لسان بيانى اولان اسلوب محتشم شاعرانەلەرنى ، اك صادق و موفق بير طرزدا ايداعكارانە تعقيب و تمثيلە موفقيت

قدرشناسليق و توقيركارلقدا كى لاقيدىميزە

عائد ماضىيە قاريشان أسف بخش

بير ❋ خاطرە ❋ :

عاجزانەم نقطەسیندان کندیلەرینەاك یاقین بیر موقع حیران واستحسانکاریدە طانیمنیش بختیاران أدبیاتدانیم .

و بو وادیدەکی مظهریت و موفقیت مغبوطۀ ادبیەی چکەمەیەن ایریلی م اوفاقلی بوتون معارضلاری حسدلەریندەن نە سویلەیەجەکلەرینی بیلەمەیەجەك و کویا خلق و قارئلەر نظریندا بەنی کوتولەمش اولماق ایچین اك معناسیز موازنەسیز ، اك متجاوز ، حتی کرلونج سوزلەرە، چارپیق آغزلالا استهز واسنادلارا قالقیشاجاق درجەدە جداً چیلغین،جداً پریشان.

آوارکیە کەتیرمەکلیکم یوزوندەن تورکیەدە تفرد ئەتمیش بیر شخصیتم .

سیف نجدت کەسیلوب کوکلەرە دەکمش بیر اوجوم ؛

او یوبازلار اولاماز پەردەکی عادی پابوجوم!

نقش أشعاریم ایکەن عالم بالادا نجوم ،

بەنی تذلیل ایدەمەز قهقهۀ سیل هجوم.

---

14 تشرین اول 339 تاریخلی (اقدام) غازەتەسیندە : « دکل یالکز غرب تورکلرینی ، بوتون شرق و غرب تورکلرینی ، تورکجە سویلەیلری ادبیات کونشیلە یاریم عصردن بەری ایصیدان ، اونلرك فکرلرینە ایشیقلر صالان ، کاه قهرمانلریك فضیلتلرینە بوتون أکدیرەن ، کاه فنالرە نفرت حس ایتدیرەن ، تورکلری حمایتە طاپدیران ، کاه سودا ایلە یورەکلرینی آتشلەیەن ، کاه یاقیجی آتشلەرە مقاومت ایتدیرەن ، پەرلەردە حقیقت آرادن کوکلردە روحلر ایلە انسانلاری قونوشدیران شرق شعری داهیسی » دییە توصیف و تبجیل ئەدیلەن شاعر و استاد اعظمیمز (عبدالحق حامد) کبی اك بویوك بیر شخصیت أدبیەمز ، اوزون مدت بولوندوقلاری (ویانا)دان استانبولە عودت و مواصلت بویوردوقلاری 339 سنەسی شباطینك 19 نجو کونو ، ـ هیچ اولمازسا ـ منسوبین أدبیات و مطبوعاتدان بویوك بر زمرۀ

*
* *

ويا : آشناى راز بدايع بعضى قيمت شناسان أدب وعرفانيميز چاعر بك مشهور أنام (معلقات سبعه) سنه فائق بر مرتبهٔ رفيعهٔ شعريتى حائز سانحات بلاغتكارانه‌مدن عد وتلقى اولونان و(فخريهٔ شاعرانه) عنوانيله — نفعينك يوكسك روحونا اتحاف — أديله‌ن شو :

سوزلرم ، بارقهٔ (جلوهٔ دوران) اولسون !
كوزلرم ، منظر تابانمه حيران اولسون !
طائر برتر الهامم آچاركن شهبال ،
آسمان فوقنه پر شعشعه پران اولسون !
شاعريتده بنم كعبمه يوقدر واراجق ،
وارسه چيقسين كوره‌لم ظاهره ، ميدان اولسون !
كعبهٔ قدر سنوحاتمه ياقلاشدقچه ،
يوز سوره‌ر (منبر أفكار) يه (حسان) اولسون ؟
جوشغون أمواج ايله چالقانمه‌ده‌در حيرتله ،

كمالاتيك مظهر استقبال واجلالى بولونماسى لازم كلمه‌زميدى ؟ خاير ! چونكو مشاراليهك درسعادته صورت ورود و استقبالندن بحث ئه‌دن (توحيد افكار) ك 25 شباط 1329 تاريخلى نسخه‌سيندا عيناً شو سطرلار انتشار أيله‌ميشدى :

« شاعر اعظم عبدالحق حامد بك ، دون صباح غلطه ريختيمنه ياناشان «فراچ» وابوريله شهريمزه مواصلت ايتمش و بر قافلهٔ عظمهٔ ادبيه‌نك

فیض أشعاریمی تصویر ایدەن عمان اولسون !
(چینجه یازسەم) .. ینه یکتا قالیریم شعرمله ،
هر (فسانه) م یاراشیر : (جن) لرە دستان اولسون !
زهرەلر شعریمی تشکیل ایدەن (آویزهٔ نور) ،
بریدر قبهٔ مینا ، با کا أیوان اولسون !
مشرق حس وخیالاتمی پارلاتدقجه ،
تاب ألواح سحر : کلشن دیوان اولسون :
برق خاطف‌دە یتیشمز بنی تعقیب ایتسه ،
ترك سنوحاتیمی قید ایتمکه امکان اولسون !
(اك بویوك شاعری) یم دور اخیر أدبك ،
بونو سویلردی نظیفانه سلیمان اولسون !

حال طوفان کبیدر حس تهیجکاریم !
نشر أنوار ایله بوکسلمەدەدر أفکاریم !

مظهر استقبالی اولمسی لازم کلیرکن بالکز داما‌دی (محمد أمین) بکله (سلیمان نظیف) ، (فائق عالی) ، (فیلورینه‌لی ناظم) بکلر کبی اوچ درت کیشی‌یه انحصار ایدەن تقدیرکارلری طرفندن استقبال ایدلمشدر . « توحیدافکار »

بن كه آهنك خروشان جهانتابمله ،
سونمه‌ين (ولولهٔ منقبهٔ أدوار)يم !
صانكه باشدن باشه بر عالم أصداد اولدم ،
كونده بيك شكل بديعيله تحسسداريم !
قودوروردبدبهٔ صيت كمالاتمدن ،
صرصر عجز ايله بی‌تاب وتوان أغياريم !
بن كه اقطاب أدب فوقنه (محراب) اولدم ،
قبله كاه أبد شعشعهٔ اعصاريم ! ...
شوق اعجاز ايله ، ـ باران كهر طرزنده ـ
شعلهٔ فكريمی، حيرت ويريبور ايشاريم !
ليل ابهامی آچان فجر منور كبی‌يم ،
اويله بر خارقهٔ بارقهٔ اسراريم!
او بهاری لمعاتيله ، سماوی كللر

انقلاب مدنی مرحله‌لری اوزرنده

بالاداكی ـ سرلوحه ـ ايله ، (اقدام) غازه‌ته‌سينك 7 شباط 341 تاريخلی نسخه‌سيندا (ادهم روحی) به‌ی طرفندن نشر اولونان وشاعر اعظمیميزيك 75 نجی سال حياتنی تسعيد ايچين منوران ، ملت ورجال حكومتيميزيك كوسته‌رديكله‌ری علاقهٔ علويهٔ قيمت شناسيده‌ن بحث أيله‌يه‌ن بير مقالهٔ بليغه‌ده (بوكونكو أدبی ظفر وانقلابلرك بانيلری نسل قديم أدبدر ،

صانكه عرض ايتمه‌ده آفاق بدايعزاريم !
فلكيلربيله حيران (مقام شعر)يم ،
عرش منظومهٔ شمسيه‌ده بن (دوار)يم !
چرخ دوران ييقلوب عالمی ويران ايشه ،
ينه بن (كوهر شعر) مله پيريلدار ، واريم ،

چيقاماز «برج ضيادار»يمه ، ـعنقای خيالـ ،
سايهٔ حشمتيدر يرلره ، اسرار ليال ،
رنك رنك شعله‌دن أزهار سماويه‌مدر ،

نامق كمال نسليدر .) ده‌نيلديكدن صوكرا « عبدالحق حامد » و « سامی پاشا زاده سزايی » بك أفندی استادلريمزا نقل كفتار و عيناً اقتباس ئه‌تديكيم شو (سطر) لار ايله بيان تحسسات و افكار اولونموشدو :

«شايان شكراندركه صوك كونلرده ملت مجلسمزده مبعوثلرمز آراسنده بوخصوصده بويوك بروجد و هيجان موجوددر . مثلا عبدالحق حامد بك أفندی حقنده ارادهٔ مليه‌يه اقترانی تحت قراره آلنان مكافات مليه‌نك ، صوك كونلرده أديب نجابتسيرت سامی پاشا زاده سزايی بك حقنده‌ده عينيله شايان كورولمسی ايچين مبعوثلر آراسنده بر جريان داها اويانمش ، يكرمی اوتوز بش مبعوثك امضاسيله يكی بر تقرير ويرلمشدر .

مبعوثلريمزی ، بوعلوی تمايللرندن تاريخ انقلابمز و عرفان مليمز نامنه تبريكدن كنديمی آلامام . زيرا سامی پاشا زاده سزايی بك ، كمال نسلنك اك عصری ، اك كزيده بر يادكار ذی حياتيدر . نظمده حامد بك نه ايسه ، نثرده‌ده سزايی بك ، نامق كمال نسلنك اك تكمل ايتمش بر نمونهٔ بديعيدر .

سزايی بكی بوملت بالكز « سركذشت » ی ويا « رموز الادب » ی ايله سائر برقاچ پارچه آثاری ايله طانير .

محشر انجمی تشکیل ایدەن أجرام کمال .
چشم امعانڭی آچ ، بحر سنوحاتیمە باق .
کورمك ایسترسەڭ اکر جوهر نور سیال .
انحطاط أیلەیەمەم منقلب خاك اولسام ،
بن کە یوکسلمکە اولدم ابدیاً میال ،
صانکە دارات معلای طلوعاتیمدر ،
قزحی قوس ایلە افلاکی دوناتمش أذیال .
کوکدە ییلدیزکەسیلەن حس معالی ـ تابم ،

حالبوکە سزایی بکڭ معظم آثاری ، سلطان حمید دورندە پارسدە انتشار ایدن « شورای امت » غزتەلرندەکی افکار حریتلە خروشان و جوشان ، پرفیضان مقالەلریدر . بن معارف وکالتنە و ملی کتبخانەلریمزە بو مقالەلرڭ بهمەحال طوپلاتدیریلوب بر کتاب حالندە نشر ایتدیرلمەسنی ، أدبی و تاریخی انقلابمزڭ اصل شایان اهمیت صفحاتنڭ بو صورتلە احیا ایدلمەسنی توصیە ایدرم .

سلطان حمید دورینڭ استبداد مجادلەلری ، اونوتمایەلم کە تاریخ انقلابمزڭ فاجعەلی صفحەلرینی تشکیل ایدر . اودورلردە لوندرە سفارت مستشارلغندە

. . . .

بن بو آیین تحسسله کلیرکن وجده ،
اوقشار آیینهٔ وجدانیمی انوار هلال ،
بانك (یا ..) له هوادار غرام اولدقچه ،
ایکلر آوازهٔ روحم ، کوپورور قلب جبال ،
بن که بالارو اطباق سماوات اولوردم ؛
چوقمی آفاق معالیده آچارسه‌م شهبال ؟
نازنینان جهان عظمت ، جذبه‌مله ،

بولونان استاد محترم عبدالحق حامد بکه لوندره‌ده و پاریسده بولونان بعض مجاهدین سلام ایتمشلر ، « استاد معظم ! بزه بوفکر جریتی ویرن سز سکز ، بیزی ارشاد ایدن سز سکز ، نه‌دن شیمدی قفنهٔ مجاهده‌مزك اوکنده سز چکمیورسکز ، نه‌دن عبدالحمیده عصیان ایتمه‌یورسکز ؟ » دیمشلر ایدی . توجه استاد درحال جواب صوانی ویرمش ، « أولادلر ! تاریخی سز یاپارسکز ، بز یازارز » دیمش ایدی . بو سهل ممتنع اولان جوابده یالکز حامد بکك لسانه یافیشان بر کلام بلیغدر . لکن بیچاره سزائی بك تاریخی یالکز یازانلر دکل ، یاپانلر آراسنده‌ده بولوندی . او نحیف وجودی ایله پاریسك محرا کوشه‌لرندن عبدالحمیدك استبدادینه قارشی شورای امت نسخه‌لرنده آتشلر یاغدیردی . أمین اولالم که بومقاله‌لر ، بونسخه‌لر بر بره طوپلانسه‌ده طبع ایدلسه ، نسل جدید أدب تاریخ قریب انقلاب و أدبمزك الك شانلی و عظمتلی صفحاتنی اوزمان کوره‌جك و آکلایه‌جقدر .

وا اسفاله بوکی معظمات تاریخیه‌مزك بك چوق صفحه‌لری کوشهٔ نسیانده‌در . فیلوریه‌لی ناظم بك کبی شعرك و صنعتك عاشقی بر شاعریمز جیقوبده حامد و سزائی بکلر ایچین ملت مجلسندن استشفاع ایلمسه ایدی ، نه حامد بك و نه‌ده سزائی بك ایچین مقتضی

مست أشواق اولارق ایتمەدەدر عرض جمال.

❀

باکا موهوب أزل ، جوهر مینای بیان ؛
شعرمك زینتیدر کوهر معنای بیان .
الله ، الله نه أشعار فسونسازیم وار ،
یانار آهنکنه هر سینهٔ سینای بیان .
صانکه أزهار بدایع کسیلیر هر قطعەم ،
بایبلیر شوقنه هر غنجهٔ رعنای بیان .
أبدی حسن ربیعیله مزهر کورویور ،
مزهر نظممی هر دیدهٔ بینای بیان .
شیوهٔ نازه بوروندکجه پری شعرم ،
تاج سر ایتمەدە هر شاعر دانای بیان ؛

بوکونکی توقیرلری بلکه کورەمیەجکدك . بولی خیرلی ایشلردە اثرله برابر مؤثرلریدە یاد و تقدیر وجیبهٔ ذمتدر(*). عرفان و فضیلتی توقیر ایدن ملتلر ، « انقلاب مدنی مرحلەلری اوزرندە » حقیقةً یوکسلمکه باشلامش اولانلردر .

«ادهم روحی»

---

[*] محتاج توصیح بیر جهت ، (شاعر و استاد اعظمیمیز) ا ـ خدمات وطنیه ـ ترتیبندەن معاش تخصیصی ایچین ملت مجلسی اعضای قدر شناسانینك لطف قیمتدانیسە مراجعت ئەدەن یالکیز بو عاجزدن عبارت دەکیلدی . باشقالاریدا اولموشدو !

فیلورینەلی
ناظم

زینب

منظوم ومنثور برفاجعه‌در

اکسلنسکریمه زاده سی افندی
حضرت اکرمه تقدیم
۲۰ مایس ۱۹۱۱ عبدالحق

شاعر و استاد اعظمیمزك اون ەدی ، اون سەكیز سنه أول بیله ؛ شخصیت أدبیهٔ عاجزانه‌ی شایان تلطیف و تقدیر بر وضعیت اعتمادکارانه‌ده — تلقی بویوردوقلارینك معلا و أبدی افتخار بر — نشانهٔ تأییدی . ن.ف

بکرمضمون ایله ملهم کورونن طبعمدن ؛
رقت حس ایله جوش ایتمه‌دەدر نای بیان ،
اویله بر (ناظم شهکار بدیعیات) یم ،
هر نشیده‌م که سیلیر (نور دلارای بیان)
اویله بر مبدعی یم سحر حلال نظمك ،
منجذبدر باکا ، کلچهرهٔ حسنای بیان ،
طاشی انطاق ایده‌جك قدرت فیاضه‌م وار ،
باکا بیر جلوهٔ غیبیه‌در احیای بیان ،
کلك تصویریمه نقش لمعات اولدقجه ،
باشقه بر تاب آلیور زهرهٔ زهرای بیان ،

❈

کرچه (حامد) أدبی ساحه‌ده یکتا (پیر) یم ،
(خاتم شعروأدب) شهرت عالمکیریم !
(ذیل مقبر) باکا داهیلیکی توجیه ایتدی ،
(مقبر حامد) ی بیر خارقه دیر تنظیریم !
حیرت مدهشه و ه‌رمه کده جهان فکره ،
کائنات ادبیاتی بوکون تدویریم !
فیض عمان قورویوب ، سیل خروشان سونسه ،
ینه طوفان که سیلیر پرهیجان تأثیریم !

شرقدن غربه قادار شعشعهٔ تجدیتیمی،
سیف خامه‌مله طانیتمش بیر (الهی شیر) یم
قهر خصم ایتمه‌ك ایچین ضربهٔ دها شمله ،
ید قدرتله چه کیلمش نه معلا (تیر) یم !
بیر بویوك شاهدیدر وارلیغیمك بی شبهه
(کرهٔ شعر)ی جلادتله بوکون تدویریم ،
ـ آسمان أدب ـ بك فجر ضیا کستریدیر،
شمس لاهوته بورونمش (علم تسخیر) یم !
آتشین طبعیمه (لاو) لر بیله دمبسته اولور ،
بیلدیریر کوزلری هپ بارقهٔ تصویریم !..

25 تموز 341

سانحاتیمله (بدایع) اولویور شعریمه ضم !
قوت ابداع ایله کچمه‌ز ، کچمه‌مز بیر لحظه‌م !
بیلدیریم سرعتی الهامیمه هر آن منضم ،
جانلی شاهد بوکا ، (حامد) کبی (قطب أعظم) !.. [*]

[*] شاعر اعظمیمیز (عبدالحق حامد) بك أفه‌ندی،ـ باشده، که‌ندیله‌ری داخل اولماق اوزره ـ که‌نج ، اختیار بوتون منسوبین ادبیاتیمیز آراسیندا سانحات (حواله)م نسبتنده سریع و برقی (خطوهٔ شعر) آتاجاق بیر شاعر نخطر بویورمادیقلاری ملدهمات، زمین تقدیرات دا بوعاجزه سوبله‌میشلردی .
بنده بوکا جواباً :
ــ استاد !
(نظم اشعار)دا مستثنی بیر سرعت وقدرته اولسابیله بونو قدار بویوك بیر موفقیت صایلاجاغنی ظن ائتمه‌یوروم . چونکو ، هرهانکی بیر (شعر) نه قادار سریع یازیلیرسا یازیلسین قارئله‌ر نظرینده شایان اهمیت بیر قیمت کسب ائتمه‌مز ،

شعرسيالمه آهنك طبيعت حا كم ،
برق طيار ـ ه دونوب الده قيمه‌ـدار (كلك) يم ،
خطوهٔ نظميمى (نثراً) آتاجاق داهى كيم ؟
فكرجوال ايله تصويرمعاليده (يلك) يم !

ويا شو :
احتشامات خياليه‌مه دنيا حيران ،
شمس دوران بيله حيرتله اولور هپ نكران :
شعريمك شعشعهٔ صفوت علويه‌سينه .
روحمك پرهيجان دالغالانان هر سسينه :
صانسكه آهنك معلاى كوا كب منضم . .
بو كونك « حامدى » يم « حامد » . فخراعظم
بخش ايده‌ن نسبت شعريه‌مى (داهى استاد) ،
فرط تقدير ايله آلقيشلايه‌رق ايتمه‌ده ياد .

(شعر) ده سرعتده‌ن زياده معالى وموفقيات اولماليدير . زمينده عرض جواب ئه‌تديكم صبرالاردا بيله ، استاداعظميميزدان آلديغم جوابلار « سزده هم سرعت ، هم معاليات وار دير . » ملاحظهٔ تلطيفسازيسينده‌ن عبارتدير .

ف . ن

بو ، « دها » دن‌ده بویوك بیر شرف اولمازمی با کا ؟
شو خطابات‌مباهاتیمی بن آکلایانا
عرض وتوجیه ایله تزییدنشاط ایتمه‌ده‌یم ،
دائما عالم بالایه باقوب ، کیتمه‌ده‌یم :
عدن‌فیاض‌سنوحاته‌ظفرسازانه .
سحر أنوار فضادر (قزحی آیینه)
کبی الهامیمی‌بیلك تابش‌جاذبله آچان ،
حزمات‌أبد آرای‌طلوعاتی صاچان
مهرفکریمله تجلی ایدییور أشعاریم .
شعر خلقتله دوغان فجر ضیابیداریم !..

(وقت)غازه‌ته‌ی : 52 تموز 925

ویاشو :
ایناتمازسه‌ك (فلك) . بر باق (سها) یه ،
ضیا اولمقده أشعارم دهایه ..
زمین‌شاعراعظمده نظمیم ،
واریر تابیله حد منتهایه .
که استحسان بی‌پایان (حامد) ،
که‌سیلمش انجم حیرت فضایه !

(زمانك شاعر داهیسی) اولموش،

جهان دیر : (ناظم) عالم بهایه

أشیم کلمەز عصرلرکەچسە دهره ،
کونشدر لمعهٔ شعریم سمایه !..

(یکی‌سس) غازەتەسی 21 مایس 926

ویا

« ضیا کوك آلپ ك نابوتی حضورنده) نامیندەکی أثریمده مندرج شو:

ك بویوك شاعرلر ، بنی آلقیشلار ..

اعصاره ، شعرمدر تاج افتخار .

شهامت فیشقیران دویغولریم وار ،

أهرام نظمیمله چیکنەنیر ادوار .

آتشین حسلریم ، شمشکلر چاقار ...

نایم پارلایاحق عصردن عصره ،

شرارأفکاریم آفاقی یاقار ،

کیم قادر ؟ صیتمیك تابینی قصره !

فضای الهامیم ، سمای املس
سحرلر ، شوقندن شعشعه آلیر .
برکان غیظیمه ایده‌نلر تماس ،
قهرندن کول اولور ، هپ طوکا قالیر .

أمواج أشعاریم ، آهنك سیال ،
سوزولوب یوکسه‌لن همایه بکزه‌ر .
شفقدن دلارا رونق خیال ،
فکریمده ملکلر کبی کولومسر !..

استانبول : 11 تشرین‌ثانی 140

ویا « شعر خرام » دییه یازدیغیم شو :

أی کوزلری آهولر،(محراب توجه)،
ای نور معلا .
کلرخلریکك لمعه‌سیدر تاب توجه ،

انجمله ایدەر سلطنت حسنکی اعلا..

❀

أی جوهرشعریت حسم ؛

سنسك بنم أك سەوکیلی ، نازنده أثیم

رؤیای تلاقیکه جهانلرکه فدادر ،

بیرنیر سحار خدادر :

دیدار لطیمك نظریمدا ،

مغبوط فلك بویله نشائد یازاریمدا :

کویا ،

پروازه مهیا

بر (عقدثریا) کبی تعلیق ایدەرم بن ،

بیر (کردنصاف) اوستونه بیر (بەن) .

21 شباط 927

ویا ـ داور دوران مطبوعات ـ یمیزا اتحاف ئەتدیکیم شو :

سکته ویرمەز(جلوهٔ دوران) یکه ،

چهرهٔ شعریم تجلی أیلەسه .

روحمك هرلمعهٔ پرانن ،

ناطقه‌م حشمت ویرر .. بیر سویله‌سه ..

بیر پریزار تخیلدر صانیر ،
سیر ایده‌نلر سحر تصویراتکی ؛
نازنینلر بن أمینیم قیصقانیر ،
غنجه‌زار جلوهٔ داراتکی

(جلوهٔ دوران) ده صورتیاب اولان ،
(نقش أشعار)یم سر اپانور اولور.
اطلس گردونده گویا آن بآن ،
شوق چشمیم موجه‌دار هور اولور .

مهوشان دهری تسخیر أیله‌ریم ،
رونق سحار أشعاریمله بن .
عشق لاهوتی‌یی تقریر أیله‌ریم ،
ساز شوق‌افزای انظاریمله بن .

هرسوزم (افسانهٔ اعصار) ایچین ،

کوهرین بیرتاج شطحیات اولور ..

وارلیغیم : آنی ـ محاط أدوار ایچین ؛

عالم آرا مشرق دارات اولور .

شاعران کائناتك رغمنه ،

(شاعراعظم) دیورلرذاتیمه ، [*]

منفرد قالدیم حیاتك رغمنه

داهیان حیران اولور داراتیمه ...

(روح نفعی) جان آثار آهنکنه ؛

---

[*] (شاعر اعظم) وصف بالاتری ، تورکیه‌ده یالکز داهی استادیم (عبدالحق حامد) بەی أفه‌ندینك حقیقی (عنوان مغبوط امتیازی) دیر . بو بیتده کی ـ معنای معلای تفاخر ـ ایسه محضا معارضلار عا قارشی حقیمدا ـ جعلی ومستعار ، بیر لباس افتخار مقامیندا قوللانیلمیشدیر .

ف . ن

شعرسيال زواهر داريمك

(زهره)لر مسحور اولور نيرنكنه

شعشعات نير افكاريمك ؛

❖

طاشلاياندر معبد اشعارمى ،

طاش كەسيلمش عجز و يأسندن بوكون .

شعلەدار اعتلا آثاريمى ؛

قيصقانان كوزلر قارارمش بوسبوتون ..

«صوك ساعت» غازەتەسى 10 تموز 341

فيلورينەلى
ناظم

❖

ويا

(طوپلو ايكنه) محرر جامع الفضائلنه يازديغيم شو:

دنيايى وزنه قويماغه آماده بير قلم ، [*]

[*] بلاد كى قصەءٔ شعريەم وزەرينه (طوپلو ايكنه) نامنى طاشييان (وقت) غازەتەسى قيمتلى محررلەرندن نورالدين بك شو سطرلرى يازميشدى ! « عاجزلرينى وزنه صوقامايەجغنى ادعا ايتديكم (خلف شاعر اعظم) بو ادعا و اسنادى سلطنت شعريەسيله غيرقابل تأليف بولمش اولاجق كه درحال

بیر (طوپلو ایکنه) نك نه‌یه وزننده لال اولور ؟
خامه‌م که شرق وغربی طوتان بر (بویوك علم)،
بحر عروضه دالدیمی سحرالحلال اولور

(وقت) غازه‌ته‌سی :28 تموز 1976

کبی سانحات مباهات کارانه‌م بعضی منتقد دوستلاریم خارجینده‌کی
ـ معارضین أدبیه‌مه ـ قارشی قوللاندیغیم الك قاهر ، الك مؤثر سلاح ظفر
سازیده‌ن صاییلیر .

بیر ده بالاداکی أبیاتیم بیر (ثنای شخصیت) ده کیل، قدرت خالقه‌یه قارشی ـ فیض
جوشان طبعیم نامینا (تحدیث نعمت) مقامینده انظم وقیدئه دیلمش اولدوغونو محترم قارئلر نه‌بیر
پیش نکاه تقدیرده‌ن دور طوتماملیدیر !
بیر مصراعیمدا ده دیدیکیم کیبی :

حقیقت طاشلا نماز محراب حقدیر .

فحواسینجا بدقدرتیك سایهٔ ابداع اعجازکاریسنده ، ساحهٔ ادبیاتدا هر
معناسیله ـ کوزه باتاجاق درجه‌ده یوکسه‌ك ـ وغرانیتدن په‌ك بیر وارلیق که‌سیله‌ن
موجودیت ممتازهٔ أدبیه‌می ، ظاهراً تجاوزکار، حقیقتده په‌ك قورقوف، یاوان ، ناتوان
حمله‌له‌زله، یونتماغا ، یقمایااوغراشان زاوالیلارینك عقلسیزلیقلارینا جداً شاشار
و بعضاً ده بحر محیط دالغالاری کیبی تهیجکار صدماتلا، اوکیبیله‌ره قارشی طاشار، طاشاریم .
اویله‌یا! اصلاحق و حدله‌ری اولمادیغی حالده ـ خاطیات عندیه قبیلنده‌ن ـ کویا تذلیل

لادی واسکدارله قوزغنجق آراسنده مطول ایضاحاته ترديفاً
یازدیغی قطعه‌یی صوندی . ایچنده بنیمی استخفاف، کندیسینیمی مدح ایتدیکی‌پك
بللی اولمایان قطعه یودر . « طوپلو ایکنه »

حیثیت و شخصیتمه قالقیشان بوکبی قدر ناشناسانه قارشی ، آلیناجاق الك مؤثر و انتباه مدار وضعیت و حرکتلەر بالاضطراز او وادیلەردە قرار ئەدەبیلیر .

ینه تکرار ایلەیوروم :

(عجز مطلق) ئی بو مذبوحانه و خاسرانه چیرپینیشلاری قیامته قادار دوام ئەتسەذاتاً حدود انحای وطنیمیزی چوقدان آشان ولولۀ شهرت ادبیەمیك توسعنەخدمتدەن باشقا بیر تأثیر یاپامایاجاقلارینی ـ دار قافالارینا حالا صیغدیراـ مایان تقدیرمنزلەرە ـ بیلمەم کە باشقا نە دینەبیلیر ؟

حدود انحای وطنیمیزی آشان ولولۀ (شهرت أدبیه) م دییوروم ؛
چونکو بویوك منجیمز واك بویوك (تقدیرکار اشعار) یم غازی
مصطفی کمال حضرتلەرینك رهبر و مشعلکشلیکی سایۀشهامتکاریسیله
خارجی تعرضات اعدادان قورتولان (تورك) وك نجیب وارلیغینی مدافعه واعلا اوغوروندا فدای جان و احراز شان ئەدن جنود ظفرنشان و (شیران وطن) بك ـ تبجیل معالی وفداکاریسی زمیننده یازوب نشر ئەیلەدیکیم (باشلیجه (حماسی شعر) لەریم آراسندا قلم ناچیزیمدەن ـ کەلیشی کوزەل ـ چیقان سانحات علویەم ایچنده قیمت أدبیەجە تالی درجەدە قالان ش .

قهرمان اوردوموزك شانینا دنیا حیران ،
کەچدی آرتیق قارا کونلەر .. سونەجەکدیر ، خسران .

کەجە ، کوندوز ئەدەلیم حقە کوکلدن(شکران) ،
یاشاسین دوشمانی قهر أیلیەن عسکر ، یاشاسین ...
دائما بویلە ظفرلەرلە مبشر یاشاسین .

یاقیلان جانی، یانان أولەر صاییلیر صانمایینکز ،
دایانیلماز .. یاییلان وحشتی هیچ آکماییکز.
سزدە قلبم کیبی - آتش - کەسیلوب یانماییکز .
یاشاسین دوشمانی قهر أیلەیەن عسکر ، یاشاسین . .
دائما بویلە ظفرلەرلە مبشر یاشاسین .

الخ... قطعەلاریندان عبارت منظومەم، - استانبول مطبوعات-یندان تا « ایران »لاراقادار مهیج تأثیرات حاصل ئەدەرەك (ظفرملی) میزی پیش انظار کائناتدا ترنم و تصویرە موفق اولموش و استانبول غازەتەلەریندە کورولەن او (سانحهٔ وطن پرورانە)م (طهران) دامنتشر (بهارستان جریدە-ینینك ۱۷ ربیع الاخر ۳٤۱ تاریخلی (نسخه)سینا شو :
« اخیراً (بمناسبت فتوحات کمالیون) شاعر شهیر تورك آقای

(ناظم بك فلوره) در استانبول أشعار شیرینی بزبان تورکی سروده‌أندکه درجرائد استانبول درج کردیده و اخیراً آقای (غ . سیاهپوش) أشعار مذکوررا باشعرفارسی در آورده کذا توأماً أشعار تورکی بطوریکه دریك‌ستون أشعار ناظم بك و دریك ترجمه آن برابر هم درج میکردود »

سطور تقدیرکاریسی ایله عیناً نقل و اقتباس ونظما (عجمجه) یه ترجمه ئه‌دیلمیشدیر.

بیرآز اولده اشارت ئه‌تدیم‌یا ! دهاة أدبیمیزیله - أشعار عاجزانه‌م - حقینداکی بیپانسیز تقدیراتینیك - افکار انام - دا حصوله که‌تیردیکی حسن - تأثیراتی ازاله ئه‌ده‌بیلمه‌ك غیرت واهیانه‌سیله وکه‌ندی (مالایعنی تصدی)نه‌ریله - خلق نظرینده - به‌نی کویا (تحمیق) (تجهیل) و (تذلیل)ه اوغراشان وغراشدیچا سه‌نده‌نه‌به‌ن ، سه‌نده‌نه‌دیکچه دوشه‌ن ، دوشدوکچه زه‌ده‌نه‌نه‌ن وایسته‌ر ایسته‌مه‌ز قیریلان (قوقلا موجودیت) نه‌ر ، آرتیق بوآجی و کولونج تجربه‌نه‌ریندن انسانجا عبرت آلالی ، انتباهه که‌له‌لی ، حد و موقعله‌رینی بیلمه‌لی ایدی دکیلمی ؟..

فقط ، - ذکاوتنبه - ه دلالت‌ئه‌ده‌جه‌ك بوایجه‌کاورایشلار و اویانیشلار نه‌ره‌ده ! (سه‌کیز ، اون سنه) ده‌ن به‌ری - بوتون تورکیه مطبوعاتنی - اشغال ئه‌بله‌یه‌بیله‌جه‌ك درجه‌ده - تهزیلات عنديه وعاديه ایله شخصیت علویه‌شاعرانه‌مه طاش آتان بیرطاقیم - حقانی‌مزاحجویان - یك - دوروب دوروركه‌ن - یه‌ك بوش و جوق حقسیز و مناسبتسیز یه‌ره بیتمه‌ك ، توکه‌نمه‌ك بیلمه‌یه‌ن وتقدیرکار فضیلت ، قارئین منورهٔ جدیه -

میزیك استهجابكار تأثرله‌رنی و استكراهنی دعوت أیله‌یه‌ن ـ صدای ـ ازعاجانی ـ؛ عاقبت بوس بوتون (سونمه‌یه محكوم بیر نفس) حالینه كه‌لدیكی شویله دوره‌ـون؛ ایچله‌ریندە حتی محترم دوستلاریم بولونان (داور مطبوعات) كیبی؛ (فلك بدیع النكاة) ، (قیمتلی طوپلو ایكنه) كیبی ـ أذكیای خوش بیان مناقب ـ یمیك بیله آزادهٔ كین، او (كه‌سیكین و آتشین قلم) له‌ری آثار لطیفه‌سینیك؛ به‌نی عادتا تسخیر و تسریر ئه‌دەن ـ تجلیات ظریفه ـ سی بیله، نهایت اواسكی فیض جاذب جوشانینی كوستەره‌مه‌یه‌جه‌ك صورتده آزالمیش ، جداً آزالمیش؛ آزالمیش ، آزالمیشدیر !..

نه‌ألیم محرومیت !..

(شخصیت أدبیه)م نقطه‌سیندان غایت عالی بیر مرتبهٔ غبطه‌سازیده بولونماسایدیم سنه‌له‌رجه آردی ، آرقاسی كه‌سیلمه‌كسیزین حقیمدا دوام ئه‌دەن حقیقةً ـ صوئوق و مستكره ـ : (نغمات استهزال) ی ، ـ بیرپارچادا باشقالارینا توجیه و تقسیم ایچین ـ اون دورت میلیون خلقیمیز آراسیندا ـ كه‌ندی (افلاطونانه) ویا (مجنونانه) كوروشله‌رینه نظراً ـ به‌نیم قادار لایق هزل (بیرایكی زاوالی) (!) داها البته بولونا بیلیردی. بدیهیدر كه ـ قاراجا احمد مزارلیغی ـ نیك ـ آغوش نسیانینا كومولەن میلیونلارجا انسانلار كیبی ـ اكثریتی فانی واونوتولماغا محكوم موجودیتله‌ری، (روح) لارینا (فاتحه) اوقویان خیر كارانیندان باشقا ـ بیر كیمسه نه تخطر ، نه‌ده یاد ئه‌دەر !

(سما) لارا سرچه كەن (مناره) لەرقادار يوكسەك بير - احتشام شعريتله - كوزه باتان بير وارليق تلقى اولونامش اولسايدىم يومظهريت عاليەيى چەكەمەيەن معارضلارىم، لسان خسران و هذيانيله يىللاردان بەرى كەجه، كوندوز بير - كابوس قضا - يا طوتولمش كبى عذاب واضطرابلار ايچندە شخصيت شاعرانەمى صاييقلاماق وضع تأثركاريسينه دوشەرلەرميدى . بوجهتله رقارئين حقايق بينيم دوشونسون و بيطرفانه وسر آزادانه حكمنى ورسين

ايشته بو سرد ئەتديكم معقول ملاحظات دا اثبات ايلەيوركه ييللاردان بەرى عاجز بەنليكيمدە تكاثف ئەتديرلمەك ايستەنيلەن هزلكار يازيلار آراسيندا - اوقونماسى ، بالخاصه قارئلەريك حسلەرنى بولاندىراجاق درجەدە چيركين، قبە ، ايكرنج عادى كورولەنلەرى بالطبع حسد و غرضى تأييد ئەيلەيەن غلطلردن باشقه بر شيئه قابل حمل اولاماز !

سيز سويلەييك أى كزيدهٔ حق بين
قارئلەريميز ! ده كيلمى اويله ؟ . .

باكا ، (زاواللى) ديمك بهتانينا عقورانه ديل اوزاتان - بەلك ئانى - و بلكه (يوز ميليار كره زاواللى) موجوديتلەريك حقيمدا كى جعلى وظاهرى معارضەلارينه رغماً چوق بويوك بير عذاب اضطراب وجدان ايله - چاتلايا ، چاتلايا - اعتراف مجبوريت قطعيەسيندە دير لركه حتى اخر و بتسراى خدايا انتقالدن صوكرادانەيم ايچين زوال ممكن و مقدردە كيلدر .

چونكو وقار علوى ادبيلرى ايجاباتجا - قناعت و تقديرات وجدانيەلرى حلادندە - مدت حياتلارندا بير :ممه اولسون مستهزيانه امضا آتديقلارنى قيامته قدار هيچ بير شخصك اثبات ئەدەمەيەجەكى و توركك تاريخ أدبياتينيك

یوز سنه ظرفنده یه‌تیشدیردیکی اڭ بویوك شاعر وادیبله‌ری استادانیندان (عبدالحق حامد) ، (سامی پاشا زاده سزایی) ، (توفیق فکرت) کبی غایت ممتاز شخصیتله‌رنك اڭ صالح وساطع قلم ولسانلاریله ـ عجزأدبیه ـ توجیه ئه‌تمك لطفکارلیغینده بولوندوقلاری (بویوك شاعرلیك) کیفیت باهره وبارقه‌سی ، داها بیرچوق سنه اول تارـغ ادبیاتیمیزیك لایزال وشعشعه‌دار صحیفه‌له‌رینه ـ سوز کوتورمه‌ز بیر قطعیتله ـ مال اولموش و بیر (حقیقت مشعشعهٔ ادبیه) شکل وصورتینی آلمشدیر.

قیمت وصلاحیت ادبیه‌جه استادان مشارالیهمك ذرهٔ لیاقتنه صاحب اولامایان وکندیله‌ری (دیوآینالارینده) دیوانه‌جه کورمه‌که چالیشان وآلیشان زوالیلار بهاتسیز اسراف انفاس وقلم بهاسیناوالله‌رنده موجود وسائط نشریه‌نك لطف مساعده وتسهیلاتینا کوه‌نه‌ره‌ك بالکز ـ اغفال عوام ایچین ـ صابون کوپوکی قادار هوالانوب پارلاسا بیله هر پارلایشی .

آنی بیر سونوش تعقیب ئه‌ده‌جه‌ك (و بویوك شاعر ایکیمی) کوچولتکه اوزه‌ندیکجه بالعکس که‌ندیله‌ری کوچولوب ، کوچولوب سونه‌جکدیر : وهر ـ موجود بشر کبی ـ طوپراغا کومولدوکده‌ن صوکراشو (خلقت قبه‌سی) آلتینده ایچله‌رینده‌یر سیوری سینك ویزلدیسی قادار بیله ئه‌لیرسیز بیر خاطره و بیرنوای حیات محافظه ایلیه بیله‌جه‌که‌رینی عجبا نه‌قادار آزدر. آرالارنده بیر آن ایچین اولسون بو حقیقت (المیه) دوشونه‌بیله‌جه‌ك کوز آچیقلاری یوقمودور ؟

(آقشام) غازه‌ته‌سینیك هرحالده ذکی بیر محررینیك بوسنه (توفیق فکرت) احتفالینده‌کی احتشام مظهرتیمی کوردوکده‌ن صوکرا ، به‌نیله آرزو ئه‌تدیکی بیر (ملاقات) وسیله‌سیله ـ سرکذشت حیاتیا عائد ـ بحث ئه‌یله‌دیکیم بیر ـ حادثه ـ یه اغیار أدبیمی چله‌ده‌ن چیقارتاجاق ـ آلایلی بیر رنك و ماهیت ـ وه‌روب‌ده (آقشام) یك بیرنجی صحیفه‌سینده ـ بیر قطعه

رسمله بر برجای انتشار احضار ثمره سیندن بر که نیله مه یه ن تلاش وتأمله دوشه ن
مضی معارضلاریمیك به نجه سزاوار خنده اولان ـ ذهاب ناصوابلاری ؟ وجه ایله ـ
آنجاق نفر اذهان وعرفان اربینیك مراجعت ئه یله بیله جه کلری طبی ـ ذکا راپورونا
استنادا كه ندیله رینه قارشی وضع تظاهرات و تجلدات آلماق کیفیت
عربیه ـ سینیك ـ حریم تفکر ـ دمدن ذره قادار که چمه دیکینی ـ صورت
قطعیه ـ ده تأمین ئه یله یه بیلیریم .

چونکو (ملیت) غازه ته سینده منتشر ـ مقالهٔ مخصوصه ـ مدا داخی تصریح
و توضیح ایله مه یشدیم كه ـ قدرت فیاضه ـ نیك ـ بیکانه جه شکر اولون ـ
کا احسان ایله دیکی یه لك علوی بر فیض أدبینك ـ شعشعهٔ آثار ـ ینا داهی
شاعر و خارقوی مبدعلریمیزیك بیله اظهار کال تقدیرات أیله مه لری کبی
معارضلاریمیك ـ چشم تأثر و تحیرلرینی قاماشدیراجق و که ندیلرینه الی الابد
سرمه دار سقوط و مجبور سکوت أیله یه بیله جه ك الك قاطع قیلیجلار قادار
پارلاق ـ جهاز امتیاز مظهریتیم ـ الده موجود ایکن ـ فقط سحراستکشاوینه
عائد حیرت و منسوبین طبابته متعلق حرمتلریمی کمالیله محافظه ایله برابر ـ
ی (ذکا راپورو) نا ، استناده هیچ بیر زمان لزوم و محل کورمه یه جه کیم
آزادهٔ تذکار و کونه ش قادار آشکاردیر .

بو ایضاحاتی ، کمال جدیت و اهمیتله عرض ایله دیکدن صوکرا به نجه
پك قیمتدار بیر خاطره مقامینا که چه ن راپوروك تنظیم و اعطاسینا تقدم
ده ن خاطراتیمی ، أثریمیك بیر آز صوکرا تعلق ئه ده جه ك مناسب بیر صفحهٔ
تحریرینده ایضاح وتصویر أیله مه ك اوزره شیمدیلك بو بابده (ملیت) غازه ته سنه
زدینم مکتوب منتشر علهٔ (وقت) غازه ته سنده عیناً چیقان مذکور راپور اوزرینه
انتشارایدن یازیلاری بر وجه آتی أثریمه قید ایله نشر و محق بوردکیبورم .

30 تشرین ثانی 928 تاریخلی (ملیت غازته‌سینک) (فلك) (ستون)

آیینه‌سی ایشلدی..

أدیب لبیب فیلوریته‌لی ناظم بك دون آلدیغمز شو مکتوبنی اوقویکز:

«استاد لطائفسازم، برادر محترم اعزازم!

که‌چه‌نرده سز اوروپاده ایکن آقشام غازته‌سنك 30 آغستوس 928 تاریخلی نسخه‌سنك برنجی صحیفه‌سنده - رسممك نشریله برابر -، عیناً شو سطرلر انتشار ایتمشدی:

«شاعر فیلوریته‌لی ناظم بکك کچنلرده کلخانه خسته‌خانه‌سنده کنیج بعضی دوقتورلر طرفندن عمومی بر (ذکا معاینه‌سنه) تابع طوتولمشدر.

دوقتورلر فیلوریته‌لینك ذکا اعتباریله قیمتنی تقدیر ایتمك ایسته‌مشلر، رونتکن شعاعی آلتنده فیلوریته‌لی ناظم بکك دماغنی تدقیق ایتمشلر و - اتفاق آرا - ایله (بوتك الك قدرتلی دماغلردن بری اولدیغنه) قرار ویرمشلردر.

بو نتیجه‌دن چوق ممنون قالان شاعر، سونیج ایچنده دوقتورلره مراجعت ایده‌رك بوخصوصده کندیسنه بر راپور اعطا ایدلمسنی رجا ایتمشدر. ناظم بك بو راپوری آلارق خسته‌خانه‌دن چیقمش و بلکه ایلریده ضایع اولور دییه راپورك متعدد فطوغرافیلرینی آلدیرمشدر. ناظمك کندینی کوره‌ن بر محرر مزه بو راپوری بر مکتوبه لفاً غازته‌لره ویره‌رك نشر ایتدیره‌جکنی و بو صورتله دشمنلرینی یکیدن هزیمته اوغراته‌جغنی - بیان ایتمشدر»

(آقشام) غازته‌سنك برنجی صحیفه‌سنك الك معتنا بر محلنده نشر اولونان بو خبر، - حقیقی اولارق - اوروپا مطبوعاتنده‌ده عکسلر حصوله کتیرمشدر.

حتی بنم بك مستثنی اولان موفقیت ومظفریت أدبیه‌می چه‌که‌مه‌ینلردن عنو..

شخصی طانیدیغم کنج وجسدکار برقلم صاحبی حضرتلرینك بزنده‌کی امضاسیله (حیات مجموعه‌سی) نك 27 ایلول 928 تاریخ و (99) نومرولو نسخه‌سینده مندرج اوزون وصاچما صاپان مطالعاتله آلوده مقاله‌سنك نهایتلرینی عیناً شو سطرلر تشکیل ایله‌یوردی :

« بو مسئله ، صرف حدودمز داخلنده قالسه‌یدی موضوع بحث ایتمزدك. استانبول غازه‌ته‌لرینك برینك (آقشامك) برنجی صحیفه‌سنده مهم برخبرمش کبي انتشار ایده‌ن بو راپور مسئله‌سی اوروپا غازه‌ته‌لرینه‌ده عکس ایتمش . فرانسزجه (قومدیا) غازه‌ته‌سنده کوزدك؛ اوده انکلیزجه « ده‌یلی‌مه‌یل » دن آلمش ، فقط بزم کبی بویوك ادبیلرینی هنوز اوروپایه طانیتامامش ویاخود اوروپایه طانیتامایه‌جق قدار بویوك ادبی وبایان برمملکت ایچون بو کولونج آدملردن بحث ایتدیرمه‌سی دوغرومیدر ؟

(قومه‌دیا) واقعه‌یی شرح ایتمه‌یور . ساده‌جه قارئلرینه بیلدیرمکله اکتفا ایتمش ، فقط شویله بر جمله علاوه ایده‌بیلیردی :

بو کولونج آدامك ذکاسی تورك طبیبلری ، أدبی اقتداری‌ده بویوك تورك ادیبلری طرفندن تصدیق ایدیلیور..

أوه‌ت ، بویله بر جمله علاوه ایتسه‌لردی ، نه‌دییه‌بیلیردك ؟ . »

عرب حرفلری بوکون یارین تاریخه قاریشه‌جق بر حاله کلمشکن - اوچ سنه‌یه قریب بر زمان اول أولوم حالنده کلدیکم خسته‌خانه‌سنه کیردیکم وچیقدیغم بر وضعیتده بوکنجلرك انتظارلریله احوال عمومیهٔ صحیه‌سی‌نی وشکلمله معاینه ایتدیر . دیکم صیراده اوزون سنه‌لره عائد ساحات شعریه‌سی عالم مطبوعاتده انتشار ایده‌ن ، بونکله برابر سزك کبی قیمتلی قلملرك یازیلریله (استغفرالله - ف) سنه‌لرجه بیلکیندن بحث اولونارق ولوله شهرتی دنیایه یاییلان بو عاجزك جوهرسر دماغیسی‌ده معاینه آرزوسنی اظهار ایتمش دوقتورلرك بکا عمومیتله اسعاف ایدیلن تمیانی قارشیسنده بنك ضیای مستثناسی ایله کشف ومعاینه اولنان جوهرسر دماغیمه عائد نتیجهٔ مشاهده‌یی حاوی ویرلن راپورك فوتوغرافیسی (ملت)ده نشر اولنور ایدیله تقدیم ایدییورم . یالکز شوراسنی علاوه ایده‌یم که ، بن ، آقشامك یازدیغی کبی معارضه‌لریمه قارشی طبیب راپورلریله أثبات ذکا

احتیاجمزه الی نهایه مستغنی بولوندیغمی دخی لطفاً بو زمینده یازاجغکز ظریف و پر لطائف یازیکزه الحاق اونوتمایکز !

معارضلریمه قارشی اولسه اولسه ، حجت اسکات واسقاط مقامنده بن ، بویوك شعر وادب داهیلری عبدالحق حامد وسامی پاشا زاده سزائی بك افندیلر کبی نه بویوك استادلریمزك بو بویوك تقدیرلرینه بحث ایلدکلری آثار ادبیه ملك شعشعهٔ لایزالنی کوستره بیلیرم ، ضیا پاشا مرحوم چوق دوغرو سویله مشدر :

آینه سی ایشدر کشینك لافه باقیلماز ،
شخصك کورونور رتبهٔ عقلی اثرنده !

بالوسیله .... فیلورینه لی
ناظم

سزدك شو سراپا نکته اولان چوق متواضع مکتوبنه علاوه ایده جك بر شی بولامادق . یالکز استاد ضیا پاشانك یوقاریده کی بیتنی :

آینه سی ایشدر کشینك لافه باقیلماز
شخصك کورونور رتبهٔ عقلی راپورنده
دیسه ایدی ، مکتوب داها پارلاق اولوردی .

فلك

قیمتلی (طوپلوایکنه) میزبك، مصرانه کوسته ردیکله ری آرزو یو محضا، یه رینه که تیرمیش اولماق اوزره پوسته ایله کونده ردیکیم (معروف عالم) راپور (وقت) غازه ته سینیك 30 کانون اول 928 تاریخلی نسخه سینیك بیرنجی صحیفه سینه عیناً قونولمش واطرافینا - آز ، چوق لطائف نثار - تلمیحات ایله ده علاقه دار اولان شو سطرلار یازیلمیشدی .

ه فیلورینه لی ناظم بکك مشهور عالم اولان بهینیك رونتکهن

واسطه‌سیله معاینه‌ئه‌دیه‌رك ایچینده «داهیلیك» ماده‌لری بولوندوغو بوندان بیر مدت اول یازیلمیشدی .

بو مهم خبر - یالکز بوراده نشر ئه‌دیله‌كله قالمامیش ، (اینکلیز) و (فرانسیز) غازه‌ته‌له‌رینه‌ده که‌چمیشدیر .

(دونکو پوسته‌)، بیزه ویلوربنه‌لینیك - بر معتاد - مفصل مکتوبیله به‌رابه‌ر بیر (قارت) دا که‌تیردی . بو کاغدده شاعریمیزك (ذکا) و (دها) سی تثبیت اولونماقدادیر . استنساخ و درج ئه‌دیپوروز . ناظم بك مکتوبونوك صوکوندا « شاعر اعظمیمیزی تبجیل » آدلی بیر اثر نشر ئه‌ده‌جه‌کینی واو اثرده بو (ذکا) - راپور - و، حقینده بیر خیلی معلومات وره‌جه‌کینی خبر وه‌رمه‌کده‌دیر . (وقت) »

*
* *

بو خصوصده وه‌ره‌جه‌کیمی وعد ئه‌یله‌دیکیم ایضاحاتدان اول ، اساساً عینینی بو اثریمه‌ده درج ئه‌یله‌دیکیم (راپور)و موك (وقت) غازه‌ته‌سینده چیقان صورتی ، اکثریتله اوقونماز بیر شکلده باصیلدیغی کورولدوکو ایچین محتویاتینی اوقوماقدا قاریئن محترمه‌مىز زحمته‌دوشمه‌مه‌لك اوزره - قالین حرفله‌رله - آتی‌یه عیناً قید ئه‌دیپوروم .

« استاد محترم و (شاعر اعظم) ویلوربنه‌لی ناظم بك افندی‌یه یاپیلان دماغ رادیوسقوپیسنده (حافظه) ، (ملکات عقلیه)، (اصابت عین) و (تخیل) مرکزلرینك فوق العاده نشو ونماده بولوندوغی و بو مرا کزه

توافق ایده‌ن « نواحی دماغیه » نك فوق‌العاده منور اولوب بوتنورك تنور طبیعیدن پك زیاده بولونمقده اولدوغی ، أز جمله (بطینات دماغیه) داخلنده موجود بولونان (مایع دماغی شوکی) نك فلوره سسانس [1] خاصه سنك متزاید بولوندوغی و حصوله کلن لمعاتك پك شایان دقت اولدوغی کورلمشدر .

معاینه نتیجه‌سنده دماغك طبیعی یه نسبت ایدیله‌جك اولورسه پك فضله نشو و نما بولدوغی - و بو سببدن - عظام قحفیه‌نك پك زیاده رقاقت [2] کسب ایتدیکی آکلاشلمشدر . »

11 نیسان 926

[1] تنور

[2] (رقت) ماده‌سیندن

صدده گه‌له‌لیم :

شاعر و استاد اعظمیمیزیك - اون یه‌دی سنه‌دن به‌ری - مختلف زمانلاردا - تورلو، تورلو سببله‌رله - شرفیاب مظهریتی اولدوغوم جهان بها التفات و تقدیراتینی و نادر آده - صمیمیت ادالری اعتباریله - به‌تجه علوی تلطیفلرندن قیمتدار عتاباتینی مصور و عادتا محترم بیربابانیك اوغلونا بیربار چاسه‌رت اخطاراتینی مخطر مکتوبلارینی کمال تکریم و مباهات ایله آتی یه‌ده‌ر چه‌ده‌ر کن - دارالقرار مساعیمده - واسع بیغینلار تشکیل ایله‌یه‌ن اوراق پریشانیم آراسینده بونلاردان هنوز بولونامایان و بو اضطرار لا اثر عمیزه آلینامایان قسملرده اولدوغونو عرض و قیدئه‌تمه‌مك ایسته‌یوروم .

استادمشارالیهیك حد منتهای تقدیرات و توجهاتینا مظهریتله انفراد ئه‌ده‌ن عاجز به‌نلیکیم حقیندا که‌ندیله‌رینیك صمیمت حسیه و مودت حسبیه‌له‌رینیك ده‌نه قادار

عالی و آهنگدار اولدوغو [illegible] ولو الا [illegible] آ [illegible] که بو رایه بوتون معارضین أدبیه‌مه (ابدی تحت اسکات) اولماق وقارئین محترمه‌یه‌ده [illegible] بیر [illegible] تشکیل ئه‌یله‌مه‌لـك اوزره [illegible] ترجیح [illegible] مکتوبلارینك تاریخ [illegible] ضروری [illegible] صانیرم .

بونلاریك انتشاریندان صوكرا دابینه ـ غفلت وضلالات ویاجهالت ـ پرده‌سیندن [illegible] شاعر و استاد اعظمیمزك ومشارالیه کبی [illegible] بیوك [illegible] ادبیه‌میزك صمیمی قناعتلرینه مستنداً یازدیقلاری ـ تقدیرات علویهٔ ادبیه ـ یی [illegible] (آلای) [illegible] وتشهیره جرأت [illegible] درجه‌ده ـ پردهٔ عاروحیادان عاری متجاوزین ادبیات، کورولدوکو صورتده بو پك زاواللی و [illegible] ـ عقل ومنطقك [illegible] ـ [illegible] وتودیع [illegible] یاپیلاجاق معامله [illegible] اولوناجاق [illegible] قالمامشدیر .

ییلدیز : 23 کانون اول 928 فیلورینه‌لی
ناظم

— كه‌چميش ييللارا عائد — برانطباع —

(شمس دوران) كيبى يوكسه‌له‌لى (ناظم) شيمدى ،
ساكا قيمت وه‌ريبور خايلى (اعاظم) شيمدى !
شعر فخريكله آكيلساك (متعظم) شيمدى ،
آلديريش نه‌تمه‌ادى : سه‌ن، (شعشعه سازيم) شيمدى !

فيلورينه‌لى
ناظم

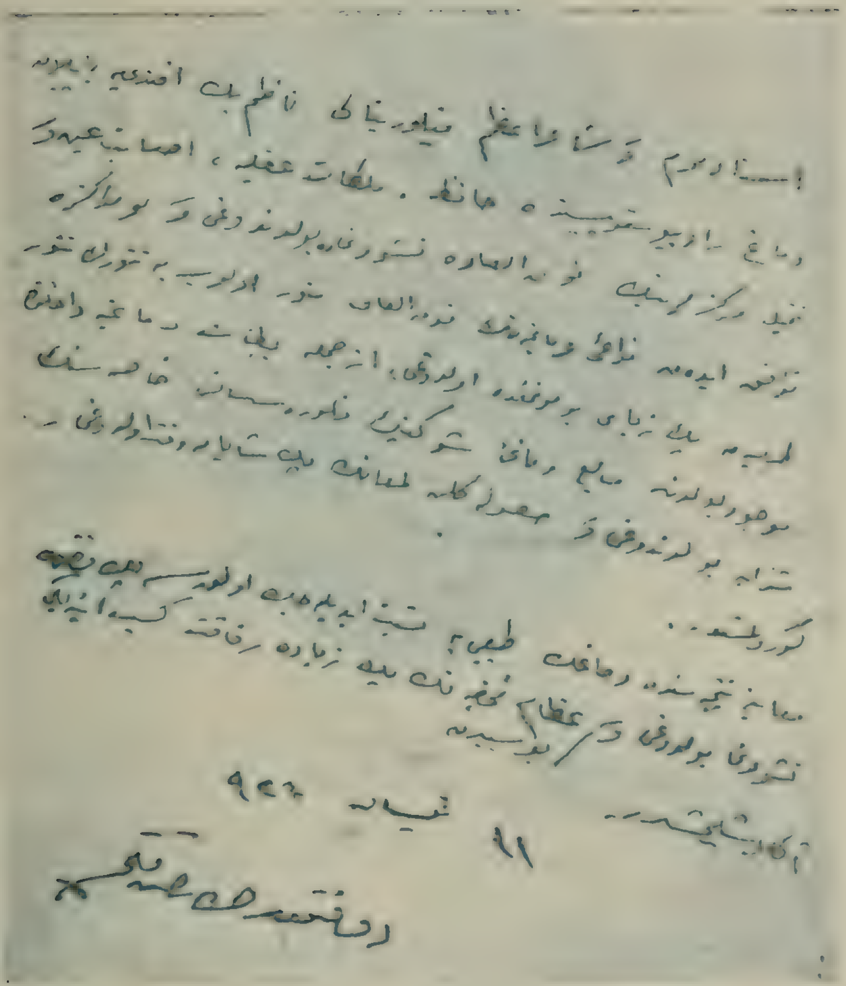

(فیلورینه‌لی ناظم) بك ، - اوچ سنه‌یه قریب زمان اول - آغیر بر
خسته‌لق یوزوندن کاغدخانه سربرلی خارجیه بر جی قسمیه گیردیکی و وضعیات
عمومیه صحیه‌سنی - متعدد دوقتورلرك حضور وندا روشکه‌مله بقدیردینی صیرادا
- جوهر دماغیسی . حیدرکی ستکشاف نتیجه‌سی حاوی آیریجا وه‌ریله‌ن
وخاطره‌سی آوروپا مطبوعاتنده قادار عکس ایده‌ن راپورلرك قوپیه‌سی :

استاد اعظمیمزك جهان قیمت مکتوبلاری :

داخلیه تحریرات قلمنده ناظم بك افندینك یادنامه لرینه

عزیزم ناظم بك افندی

محب معززم . حقنده بنده کزه دیه بیلیرم که کندیسنك منقبهٔ علم و عرفانی بتون عثمانلی صنوف متفکره سنك محظوظ قلب و وجدانیدر . مشار الیه مناصب کمالاتك همان جمله سنی احراز ایتمش و بو مظهریتك آثار مقنعه سنی هیئت اجتماعیه مزه بالدفعات ابراز ایلمشدر.

ادیب بر شاعر و حکیم بر خطیبدر ، متفنن در ، منقد در ، قدرداندر ، حق شناسدر ، وطن پروردر ، خیرخواهدر ، متین در ، فداکاردر ، غیوردر ، فعالدر ، و بو مظهریات مبجله سنه بر ده طرز لطیف صحیتی ایله حسن اسلوب لسانی منضمدر . محاسن لاتحصا اخلاقی ایله بو مملکتده خیر ایشله ملك ایچون طوغدیغنه قناعت حاصل اولملی در.

بنده کز بو آثارینی تقدیر ایتمکله مفتخرم ؛ چونکه او داهی ٔ معرفتك

قیمتنی بیلمك ده برمعرفتدر . باقی مودت و محمدت .

توقاتلیان — 25 مایس 911

عبدالحق حامد

دخلیه نظارتی مأمورین کرامندن ـ شاعر بنام ـ ناظم بك أفندی یه

عزیزم ناظم بك أفندی :

سزه کزه کوجه نه جکسکز بیلیورم . لکن نه یاپایم بازی یازمغه ، مطالعه بیان اتمکه حال و مجالم یوق جسمانی ، روحانی برحال ناتوانیده یم .

یالکز دیه جکم که حماسات ده ادبیات ده برموقع مخصوصه مالکدر . السنهٔ اسلامیه ده اك چوق اونلر داتر اولور . سزك او وادیده کی أشعارکز ایسه دیدیکم دورانه جداً سزادر .

دیکر شعرلرکزه کلنجه :

طرز متخذکز نقطهٔ نظردن شایان استحساندر . برشاعر

سوق طبیعی ایله اتخاذ ایتدیکی طرزده دوام ایدرسه البته موفق اولور . شونی ده علاوه ایده‌یم که عقل قاصرانه‌مجه أشعار گزیدن برقسمی ، بلکه ده قسم کلیسی مبالغه‌دن عاری دکل ! بونک بر نقیصه اولوب اولمدیغنی تعیین ایتمک قولای کورولمز . — هرکس بگندیکی یولده ذوقیاب اولور — (نفعی) مبالغات ایله مالامال اولدیغی حالده بوکون الک بیوک شاعرلردن عد اولنیور . بنم یازدقلریمده ده خیالات مفرطه ، حتی حشویات طولودر لکن بن‌که اونلری بر دها یازاجق اولسه‌م بو نقایصدن قورتارمغه غیرت ایدردم .

شاعریته کلنجه :

سنکز اقتضاسنجه ، بالطبع سزك بزی چیقاردیغکز مرتبه‌ده سزی کورمکه هنوز نفس حقیرانه‌می مستعد بولمیورم . شوقدار وارکه استعدادکز طبقهٔ علیاده کورونیور ..

و استعداد ، سزی استقبالکزده امین و امید وار ایده بیلیر [*] عزیزم ؛ افندم .

جمعه ایرتسی ، توقتلیان : 23 ایلول 1911   عبدالحق حامد

[*] استاد اعظمیمزك ، شاعر تیمه عائد صوك سطرلرداکی مطالعه‌سنه مستند اولدوغو آکلاشیلا بیلمه‌ك ایچین شو ایضاحاتك عرضی ایجاب ائدیيور :

صوك سنه‌لرده ، سیاسیتك کرده‌ده تأثیراتی ایله وطن حدا بر وضعیته دوشه‌ن وشاعرلکی فقط سیدال شهره سزلك بوده یره قدر کوسته‌ره‌ن بر سیمای معروف اولان یه‌دی سنه اول ، یازدیغیم (شعر)له‌ری اوقودوغو زمان ، شاعر داهیمزه (ازلی ، دیلورینه‌لی ناظم) سیزبك درجه کمزده (شعر)له‌ر یازیبور کبی استعداد ادبیمك انکشافینا عائد پك خیرخواه سوزله‌ر صرف ائتمیشدی . او زمان ایچین مطالعه‌ی مبالغه‌لی بولان استاد اعظمیمز ، بالاداکی صمیمی قناعتلارینی بزمیش و فقط « استعدادکز طبقهٔ علیاده کورویور . بو استعداد ، سزی استقبالکزده امین و امید وار ایده بیلیر » ملاحظاسینی داعلاوه ایلمیشلردی .

دها کار استاد بزمك بو ملاحظه‌لارینداکی اساتی ، ینه کندی صلاحیتدار قلملریله تأیید و تأیید ایچین 22 حزیران 923 تاریخینده (ذیل مقبر) نامینداکی اثرینه عائد یازدیقلاری (مطالعه‌نامه) ده داها عالی توجهله‌رله تثبیت ایله بو عاجزه ، نهایت (بویوك شاعر) نامینی توجیه بیوردولار.

ایشته ، الك صالح و ساطع بر قلمك خش ... تاریخ ادبیاتمزا داها چوق زمان اول مال اولان بو عنوان مغبوط شاعره‌یمی چه کمه‌یه‌له‌ردن بو مظهریت علویه‌ی بالطالاماق ایسته‌یه‌نله‌ر حدا بیهوده یره رولو بورلار . حصوصیله داها که‌چه‌ن کونله‌ر (ثروت فنون) دا مختلف آثار ادبیه‌مك تحلیلنه قالقیشان و هر حالده حدود تقدیر وادراکی هنوز بو قدار یوکسه‌لتمه‌وادمله‌رده دولاشیلاماسا عدا ولمادیغی واضح دلائلله اثبات ائده‌ن ظییجه استقبالی آچیق - بیر کنجك دائرهٔ تیقن واحاطه‌سینیك چوق دوقیننده ... تأثیرله‌رله یازیبورم - شاعر اعظمیمزك

داخلیه تحریرات قلمی خلفای کرمندن و شعرای نامدن ناظم بك افندینك صوب ادیبانه‌لرینه

محب ندیمم . عزیزم ناظم بك افندی

یکانه بر درجکمك ارتحالندن طولانی ارسالنه همت بیوردیغکز ورقهٔ وفاکاری، شیمدی‌یه قادار جوابسز براقدیغم ایچون جداً متأسفم . حتی تأخر واقعك اهمالدن بشقه سببی

ـ محق انفعالله‌رله ـ صبری توکه‌نه‌ن ـ پەك آغیر و آجی ـ بیر درس انتباهینی دعوت ایله دیکینی ونهایت ـ استغفار ادبی ـ یه مراجعتدن باشقا چارهٔ خلاص بولامادیغینی ـ ثروت فنون ـ قارئه‌لری البته تخطر ئه‌ده‌ر ـ بویوك شهرت شاهقه‌لارینا ـ طیرما ناق صورتیله حقینده اورتا لیغیك جلب نظرینی که‌ندی لهینده بیر معرفت وفرصت عدئه‌ده‌ن وحدذاتینده چوق نائله غیرتکشایکله‌رله که‌ندیسینی‌ده بوردوغونو و ـ چیزمه‌ده‌ن یوقاری ـ چیقدیغی ایچین هر خطوهٔ مطالعه‌سینده بیر منزله داها دوشدوکونو ـ مع الاسف میدانا قویدوقدان صوکرا نتیجهٔ تحلیلاتینده : (فیلورینه‌لی ناظم ، محقق شاعر، هم‌ده قدرتلی بر شاعردر ، فقط شخصیت شعریه‌سنی ، حامدك شخصیتنده غایب ایدیشی کندیسنه (بویوك شاعر) دیمه‌یه مانعدر . اکر بونلری (یعنی ـ ذیل مقبر) ده‌کی موفق شعر پارچالارینی) ـ مقبر ـ دن اول یاز ایدی (بویوك شاعر) اوزمان اوله‌جقدی .

نه‌وت ؟ (ذیل مقبر)ك الك بویوك قباحتی (مقبر)دن صوکرا یازلمش

اولدیغنی دوشوندکجه براز محجوبیتده حس ایدیورم. فقط آثاری کورمکله مفتخر اولدیغم توجه و محبتکز سزه بنم بو قصورمی عفو ایتدیرر.

برادرمك غیبوبت أبدیه‌سی عائله‌مز ایچون پك عظیم ضایعات تشکیل ایدیور. بونلری تعداده حاجت یوق. شو قدرکه (ذات عالیکز کبی صمیمی دوستلردن) نائل اوله‌مادیغمز

اولمشیدر. «احتمال اسانلی داها دوزکون، قافیه‌لری داها زنکین الخ..» کبی غریب، عربی نسبتینده ستمحانی موجب و حکمسزلکو آشکار دوشونجه‌لر اظهار ایدیوردو. شو پك حوجوقجا، پك بوش فکر اسرافلارینا قاپیلان آدام قیطلیغینا آصم ودایم) ضرب مثلنه مصداق اولان بو چالیشلاریله معززوارلیغنی فائده‌سز دوشونجه‌لرله یورار. حقیقة بزه کلنجه، برطاقم حسود وغرضکار معارضلارینك تأثیرات وکرمه‌سی آلتینده قالماسایدی عالم ادبیاتمزك اك معظم شخصیت ادبیه‌سی اولان حامدیك، هر حالده کندیسندن دنیالار قدار یوکسك بر جوهر تقدیر و استحسانلا شخصیت شعریه‌سنك عمق نجیبه و شبهه‌سیز هر دورده شائبه‌ [illegible] متعالی بر وضعیت حق کوری ولمد بر حس تقدیرکاری ایله [illegible] مصون الزوال صحائف عالی العالیه تو ایم و ترصیع ایله دیکی (او بوك شاعرلیکیمه) قصدی یولونده نی‌سود عبرتکشیکه‌زه قالمیشی باجاغی به‌نجه تخففدی: چونکو کندیسیله اساساً داها ایلك ملاقاتیمدا پك نزاهتکار بر کنج تلقی ئه‌دلکیم بو جه‌ریکسیز معارضیه‌مك وهر حالده ماهرانه وصیمدا جوق عجمی وفقط به‌یتشمه که قابیتلی بو آرقاداشیمیزیك (مطالعه)لاری آراسیندا کی صارقیقلیق ودوشوکاو کله‌ری کمال اخلاص ایله ایضاح صددینده یازدیغم اوزون بر تحلیلنامه‌ادبی که بیم (شرق) لارعامقابل، اوته‌دن به‌ری حقیمدا صمیمی حرمتلرله متحسس ونوازشکار خطابلارینادا مظهر اولدوغوم

تسـيتنز تخفيف آلامه خيلى مدار اولويور . اونك ايچون سزه خاصة تشكر ايدرم .

يالكز بن دكل ، بتون عثمانليلرك محبى و محبوبى اولان .. دن كلن (صداى تعزيت ادهبى كنديسنه برقات دها مجلوب ايتدى، همان جوب يازوب بكه بوللادم .

سليمان نظيف بك افندى بنم فنتن تياتروسنى غزتهسنه قبول ايتدى . اوون محضا اوسايهده كسـب قيمت ايدهيلهجكدر . ملفوفا كوندرديكـكز منظومهلرى اوقودم، دهاده اوقويهجغم . بكنديكم شيلرى بالدفعات اوقومق عادتمدر .

سليمان نظيف بك افنديدن فنتنك صكرهدن كوندرديكم

شاعر مستثنى قيمت (يحيى كمال) بك ـ مدافعهٔ شعريهسى وكالتينى ـ درعهده ايلهميش كبى بيرطور وأدا آلاراق، (كمال بى عماليميز) بك ـ أيى بير ناظم اولماديغنا ـ مع الاسف صريحاً دلالت ئهدهبيلهن بير شرقيسنى ، ـ آهنكدار ايغا ـ دا مثل كوستهرمهكله ـ آهـنكهدائر ـ هنوز كافى بيروقوف ومعلوماتى اولماديغينى (ثروت فنون) داكى مقالهسيله تثبيت وكهندى ياكليش كوروشو حسابينا بهنى جداً متأثر ئهيلهيهن كهنج منتقديه ـ توسيع نظر اطلاع ـ ئهتديرمهكه مساعدماهيتدهدير . اسكى حرفلهرله باشلانيلميش اولان بواثره درج ايچين كافى زمان وامكان بولاماماقليغيم نهقادار شايان أسفدر . بونو كلابهرابهر ـ ممكن اولورسا ـ يللك فرصتده بو مفصل ـ أدبى تحليلنامهـ يى آير بجا بيررساله شكلينده طبعه غيرتله كهنج انتقادكارى اوزون مدت ، أوزوجو انتظارلار آلتيندا ـ محروم آرام ـ ئهتمهمهك بهنجه غايهٔ مرامدير .

ف . به

قسمنك اولجه استنساخ ايدلمسی و بعده مستنسخ پارچه لرك مرتبه ويرلمسی و خط دستمله اولان اصلنك بنده کزه اعاده سی خصوصلرينی رجا ايتمش ايدم .

رجامك اخطارينی سزدن رجا ايدرم و کنديسنه عرض اشتياق و احترام ايدرم. کتاب مطبعه يه خط دستمله ويريله جك اولورسه بر تبلو اوقويه ميه جقلرندن پك چوق يا کلشلر اولور . ايشته بويله عزيزم ، تشکراتمله برابر دعوات خيريه لرينی تکرار ايله ختم کلام ايدرم افندم .

بروکسل - 4 نيسان 1912

عبدالحق حامد

∴

شاعر و استاد اعظميمزيك ، بيرذات عالی قدره خطاباً حق عاجزانه مده بيرقدرت اوزه رينه يازديقلاری بو جهکار سوزلر : ف . ن

« سزلك ده سوديککزی بيلديکم (شاعر وطن پرور) فيلورنه لی ناظم بك افندی اوغلمزك حسن انتاج تشبثاتنه همت بيورمه کزی رجا ايدرم . »

14 حزيران 331

عبدالحق حامد

مجلس اعیان

خصوصی

حربیه نظارتنده ارکان دیوان حربی [*] امور تحریریه‌سی
مأمورین کرامندن فیلورینه‌لی ناظم بك افندی‌یه

عزیزم ناظم بك افندی

اعیان ریاستی وکالت ثانیه‌سنه تعیین عاجزانه‌م مناسبتیله احسان بیوردیغکز تبریکنامه‌یه آنجق بوکون دسترس اولدم، تشکرلر ایدرم. بو وسیله ایله اوته‌دنبری مألوف اولدیغم آثار محاسن توجهات عالیه‌کزه انضمام ایدن کلمات تطییبیه‌یه باعث ممتداری اولمغله دوام عمر وعافیت وهرخصوصده حصول موفقیت ادیبانه‌کز دعالرینی تکرار ایتدم افندم.

23 تشرین ثانی 1332

عبدالحق حامد

---

[*] حرب عمومیده وظیفهٔ علویهٔ عسکریه و وطنیه‌سی، (ارکان عالیهٔ عسکریه) دیوان حربنده ایفا ائمه‌کده اولدوغوم صیراده، شاعر واستاد اعظمیمیزدان کمال مباهات وتعظیمات ایله آلدیغم بر التفاتنامهٔ مستثنای تاریخی ..

ف، ن

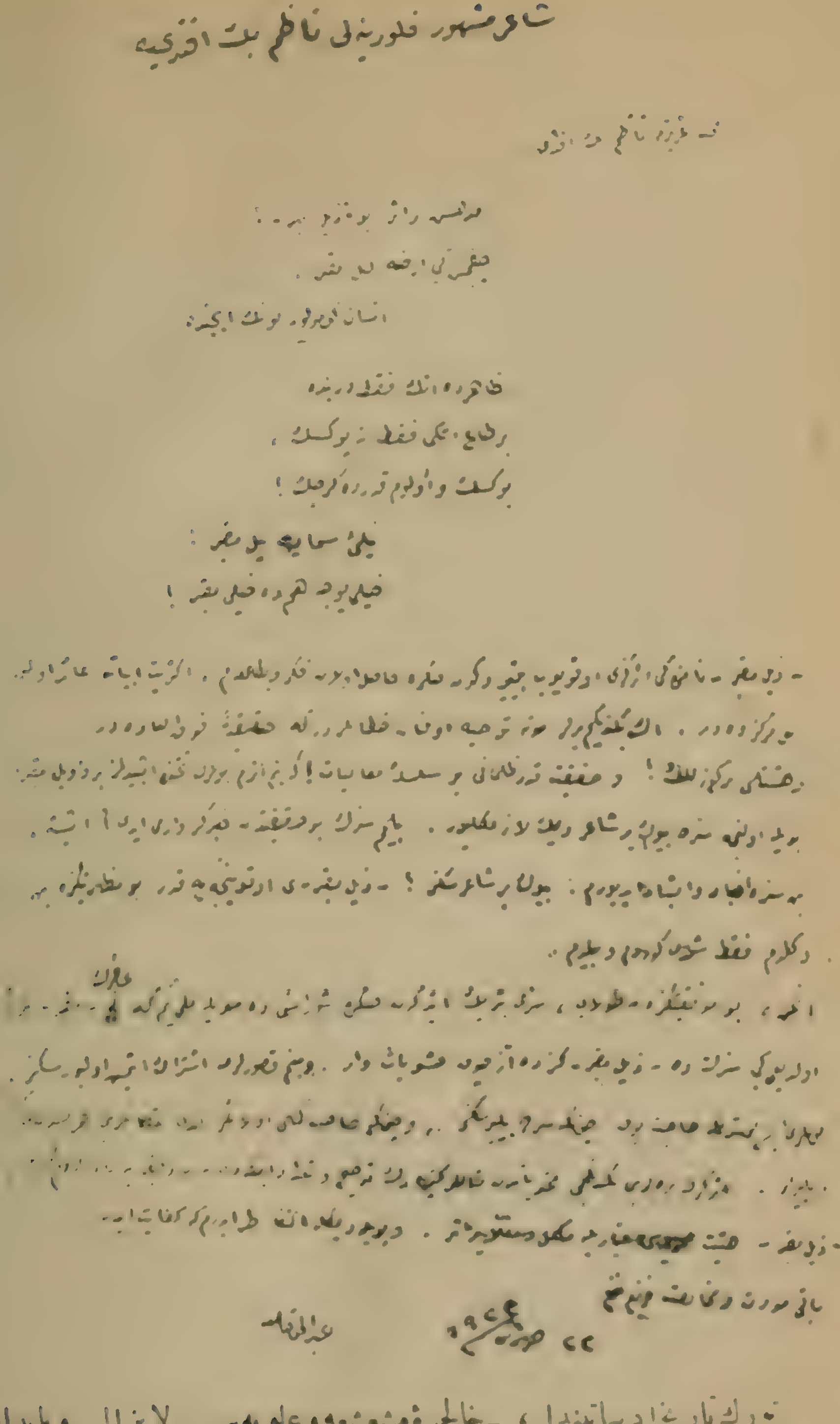
شاعر مشهور فوتوريستی ناظم بك افنديه

تورك تاريخ ادبياتنده ، -خاطره‌مشعشعه‌وعلويه‌سی- لايزال وپايدار احتشام بيرشاه‌اثر التفاتكاری .

شاعر مشهور فیلورینه‌لی ناظم بك افندی‌یه

مدهش بر اثر بو (ذیل مقبر) ،
چیقمش کبی أرضه (لیل مقبر)
انسان کومولور بونك ایچنده ،
ظاهرده أنك، فقط درینده ..
بر طاغ أتکی، فقط نه یوکسك
نیلی سمایه نیل (مقبر)،
(خیلی یوجه) ، هم ده (خبی مقبر) !

ـ ذیل مقبر ـ [*] انامنده‌کی اثر کزی اوقویوب بیتیردکدن صکره حاصل

(ذیل مقبر) ایچین استاد بلند شعر و ادبیمز جناب شهاب الدین بك افندی نیك یازدیقلاری غایت قیمتدار و تلطیفکار بر مطالعه‌نامهٔ ادبیه‌نیك بعضی سطرلارینی عیناً آتی‌یه اقتباس ئه دیورم :

« ذیل مقبر » ی کوکلك دیله دیکی صورتده انتقادایده بیلمك ایچون سزکردِ حکزه نفوذایده بیله‌لی وحرمسرای حسیاتکزك بتون عروق والیافنی دیکله‌دکدن صوکره سوز ونظم شکللرینه کیرن قلبکزدن

اولان فکر و مطالعه‌م ، اکثریت ابیاته عائد اولمق اوزره ، بو مرکزده‌در . بکنمدیکم یرلرمونه توجیه اولنان خطابلردرکه حقیقةً

والکزدن ییکی بر شعر وجوده کتیره‌بیله‌جك استطاعتده اولمالی‌یم . ایسته‌ردم‌که اثرم اثرکزك لایق و صادق بر آیینه‌سی اولسون و بو بنای صنعی بر بنای صنعتله ایضاح ایده‌یم . فقط انتقادمه بو شعر بوکسکلکنی تأمین ایده‌بیلمك (سزك قدر [illegible] بر شاعر اولمامه منوطدر) .

« ذیل مقبر » شعرك بلاغتیله شونی آکلاتیورکه بیوك بر فاجعه اهلیه سزی خردخاش ایتمش . غائب ایتدیککز قیمتلی و طالعسز مخلوقك قبری باشنده وبر وی اوستنده بر غلایان بلبل ده سز کندیکز اولمق ایسته‌مشسکز . بونك ایچون تولومدن و ماتمدن بر نشیده ابداع ایدییورسکز .

سودیککزك کوزللك خرابه‌سنده منظومه‌کز بر ناله و بر ترانه‌در . سویله‌دیکلرکزك شعر اولماسی طبیعی ایدی . (عدم کنارنده) بو تسلی او بنای تحسری هیچ اولمازسه حرمتله زیارت ایتمه‌لی‌یز .

بن صانیوردم‌که (مقبر) تنظیر ایدلمز . زیرا شهکاردر . و هر شهکار بی‌نظیرلکله تمایز ایدر . سماده بعض منفرد ییلدیزلر واردر . هیچ بر برجه ، هیچ بر جمله‌ٔ اجرامه داخل اولمقسزین فضای نامتناهیده کندی کندیلرینه کزر و یاناررلر . عالم صنعتده شهکارلر اونلره تشبیه اولونور . و « مقبر » ده اونلرك قدراولولرندن بریدر . سز ،

فوق العاده در .

— هشتلی بر کوزلك — ! وحقیقت قدر ظلمانی بر — سلسلهٔ معالیات — ! که نیم اثرم ا [**] بونلرك تحتنده ایشیدلمز بر (واویل مقبر) در . حال بویله

افادهٔ الملکز ایچون اونی تنظیر ایتمکله بنی جداً متحیر ایدن بر «جلادت بدیعه» کوستردیکز .

بر کره داها آکلادم که حیاتده انسان دائمی برشا کرددر وهر آن بر بیلمدیکنی دها اوکره نیر . مع مافیه ، « ذیل مقبر » ی « مقبر » ك حذاسنده ، فوقنده ویادوننده دییه جکم . چونکه حامدك مخلدشهکارینی وسعت مطلقه ده قیدابعاد وجهاتدن آزاده طانیمقده مصرم .

ایکی اثر آراسنده سطح تماس ووجه قیاس آرامق اعتقادمجه بی لزومدر . شو قدرجق دییه یم که ایکیسنده ده قافیه نك اوته سی عدم ووزنك بنیه سی قلبی برماتمدر . ایکیسی ده ئولوم وفرقت شعری . . مقبرده وذیلنده هر مصراع براوچورومه آچیلیور وهر قطعه بر مدفنك مدفنی اولویور .

جناب شهاب الدین

ف . ن

[**] مقبر

اونجه سزه (بیوك بر شاعر) دیمك لازم کلیور. بیلمم سزك بو حقیقتدن خبرکز وارمی ایدی ؟ ایشته ، اکر بیلمیور ایسه‌کز ، بن سزه اخبار وابشار ایدیورم. (بیوك بر شاعر) سکز !

— ذیل مقبر — ی اوقونجه‌یه قدر بو مظهریتکزه بن ده مطلع دکلدم ، فقط شمدی کوردم و بیلدم .

آنجق ، بو موفقیتکزدن طولایی ، سزی تبریك ایتدکدن صکره شونی ده سویله‌ملی‌یم که عاجزك — مقبر — نده واقع اولدیغی کبی سزلرده — ذیل مقبر — کزده آزچوق حشویات وار . و بنم قصورلرمه اشتراك ایتمش اولیورسکز .

بونلری ایسه کوسترمکه حاجت یوق ؛ چونکه سزده بیلیرسکز.. وچونکه صاحب کمال اولانلر کندی قصائدلرینی هرکسدن ایی کورورلر وبیلیرلر . اثرکزك نه‌لرینی بکندیکمی محتویاتندن مثاللر کتیره‌رك توضیح وتعداد ایتمکده ینه — بو دقیقه‌یه بناءً — لزوم کورمیورم .

— ذیل مقبر — هیئت عمومیه‌سی اعتباریله مکمل ومعلا بر اثر — وبویله دیمکله اکتفا ظن ایدرم که کفایت ایدر .

باقی مودت ومخالصت عزیزم افندم .

22 حزیران 1923

عبدالحق حامد

دیوان یولی جوارنده فوأد پاشا تربه‌سی قربنده شرفقیم پولیس مجموعه‌سی مدیری فلورینه‌لی ناظم بك افندینك حجرهٔ شاعرانه‌لرینه

عزیزم پك وفاكار فلورینه‌لی دوستم ! [*]

برزماندن بری، كورنمز اولدیكز . انشاءالله عافیتكز بركمالدر وبو تمادیٔ غیبوبت بر اثراهمالدر ، اگر اویله دكلسه وهم وخیالدر .

سزه صباحلری كیمسه ایله ملاقات ایده‌میه‌جك حالده ، یعنی عدم‌اشتغالده اوله‌جغمی سویله‌دیكم زمان ـ كه بونی بتون دوستلرمه سویله‌مش ایدم ـ ساعت اون ایكیدن صكره ـ سزی هر كون ممنونیتله

[*] بیرالتفاتنامهٔ سرزنش آمیز ـ كه شاعر واستاد اعظمیمز نزدینده ، نازفرزندانه‌میك نه‌درجه‌ده اهمیتله چه كیلدیكینه ـ حجت علویه وأبدیه‌در .

ف . ن

کوره‌جکمی‌ده‌[*] . علاوه ییتدیکمی اونوتدیکزمی که بویله اختفا ایله اکتفا ایدییورسکز ؟ هرحالده بر کون ، یا بن زیارتکزه انتظار ایده‌جکم عزیزم .

حازم بکدن‌ده بر مکتوب آلدم . معهود مسئله‌دن [**] هیچ بحث ایتمیور . دیمک که ایش ینه مصادف موانع واولمیه‌حقنه‌ده بو عاجز قانع اولدی . باقی دعای عافیت .

طوله‌باغچه ، چهارشنبه 12 کانون‌اول 1923
منتدار ومتحسرکز

عبدالحق حامد

---

[*] هردورلو وظائف مبرمهٔ حیاتیه‌می - سه‌وه ، سه‌وه ترك واعمالی کوزه آلدیرماق صورتیله اوکونلرده استاد اعظمیمی صیق ، صیق زیارته مسارعتم ، که‌ندیلری ایچین - موجودیت عاجزانه‌مك من‌کل‌الوجوه لزوملو ومفید اولدوغونه کوره‌ك مشارالیهك ، که‌ره‌ك بو لحیه عاجزلرینك قانع اولماسیندان منبعث ایدی .

ف . ن

[**] اوزمانلار شاعر داهیمیزه بویوك ملت مجلسنجه (خدمات‌وطنیه) ترتیبنده‌ن تخصیصینه هر طرفدان اوغراشیلان و ایشیلك بیر آز اوزاماسی که‌ندیلرینی مبینه‌ده‌ن معاش مسئله‌سی . . بو خصوصده استاد اعظمیمیزی اعظمی درجه‌ده اسوار و موقت ایله نه سه حه‌ك نسلیتکارسوزله‌ریم ، نن ، عمان هر کون عادتا مراقب صحت وحیاتی وصمیمیتده مشارالیهی زیارت‌ه‌ده‌رکه‌ن - که‌ندیلرینه تعلق ایله‌ن بودوکه بوکا عائد حسیات وتأمیناتیمك نه قدار محق اولدوغونو بالاخره زمان اثبات و بو عاجزی بالطبع مستغرق مباهات ئه‌تدی . ف . ن

شاعر بنام فلورینه‌لی ناظم بك افندی‌یه

محب وفا کارم ناظم بك افندی

ـ ترنملر ـ تألملر ـ نامیله منتشر اثر کزك فقیره اهدا ایتدیککز نسخه‌سنی براعتنای مستفیدانه ایله اوقودم .

ادبیات ایله علاقه‌دار اولمق ادعاسنده دکل ایسه‌مده بو اثر شاعرانه‌نك مطالعه‌سیله نه‌قدر محظوظ اولدیغمی تعریف ایده‌مم . بکا برقاچ ساعت امتداد ایتمك اوزره بر ذوق ادبی وبرلذت‌فکریه بخش ایتمش اولدیکز. تشکر ایدرم . سزك کوندن کونه اعتلا ایتمکده اولان مرتبهٔ شاعریتکزی ـحدم اولمیه‌رق ـ صوك درجه‌ده تقدیر ایتدیکمی « ذیل مقبر » حقنده‌کی مطالعه‌نامهٔ عاجزانه‌مده تثبیته چالشمش ایدم. بو اثرجدیدقیمتدارزی، انتقاد واعتقاد سابقده نه‌قدر محق اولدیغمه دلیله عد ایدرم .

درین حسیات ایله ، یوکسك خیالات ایله مالی وهر وجهله عالی اولان بوـ مجموعهٔ اشعارـ بخه برچوق امثاله فائق وخصوصیله شرقیلرکز،

قسم عظمی اعتباریله حقیقةً امثالسز دینیلمکه لایقدر . فقط سز بك اعلا بیلیرسکز که قصورسز انسان اولمه‌جغی کبی یازیلان اثرلرده البته بی نقصان اوله‌مز . معرفت اثر ویا مؤثرده نقیصه‌دن زیاده کمال بولونمسنده‌در . مخلوقات ربانیه‌ده گناهدن چوق ثواب ومخلوقات انسانیه‌ده خطادن چوق صواب بولونورسه مظهر عفو وغفران وبناءً علیه سزاوار حمد و شکران اولور . ایشته عزیزم ، ناظم بك افندی ، دوشوندکده اولدیغم مؤثرله اثر بو یولده تجلی ایتدیکیچون بن ده داخل اولدیغم حالده (وجدانامه)‌لری واشعارلری ثناء ودعالرله یاد ایده‌جکدر باقی اخلاص ومودت .

16 مایس 1924 .

منتدار ومحبتکارکز

عبدالحق

استاد، الهام آلیر که‌ن .. (بویوك غزته)

بیر سؤالیك جوابی :

بعضی‌ه‌ ده‌ن صورویورلار که : - نیچین نذایله
قافیه‌شیرلار، سه‌نی - گوده‌ن گونه بیر چوق (هزله)؟
- چونکو (اغنیا) ریعا هر ضربه‌ سیتیم - : (سله) ،
هر (سوز) وم اونلاری بیك پارچا ئه‌ده‌ن بیر (گولله) !..

فیلورینه‌لی
ناظم

— خنده‌ٔ استخفاف —

عالم أدبیاتیمزدا کی منفرد و متفرد - موجودیت شاعرانه - میك شعشعه‌ٔ علویه‌سی

حضورونده ، ـ قهرجفه ـ اوغرامش کبی حقیقةً جنتکار و پریشان افکار بر
وضعیت بدبختی ـ به دوشمش ومعنی بر ـ صاعقهٔ جانشکاف تأثیر ـ نه الی الابد قضازدهٔ
تأثرات اولماق اضطراریله ، بن کوپا انظار عامه ده تذلیل صورتیله ـ تخفیف برأ کدار ـ
ایچین یازدقلاری قوف ، کولونج ، متجاوز یازیلاری ـ باصیهٔ خیر ـ لرینه الی یوما
چیقماز وسوءمز ـ قوبو اکه ـ لر علاوه ـ یندن باشقا بیرشیئه یارامایان هم
معناسیله کوچوك و چوروك بعضی قلم صاحبلرینك ـ زوکورت تسلیسی
قبیلندن ـ باکا فکراً ـ استاد معلولیت ـ درجه سینده کی حیاسیز وباوه ساز
نشریاتینا مقابل ، آلاجاغم طور استحقاری صورانلارا یکانه جوابم : بر
(خندهٔ استخفاف) دان عبارتدر .　　　　　　ف . ن

«خاطرات حامد» یك تاریخچهٔ نشریاتی:

استاد عظیممزك «هیچ» سنه‌یی متجاوز صفحات حیات و خاطراتینی، مشارالیهه یازدیرماق و غازته‌سیله پی‌درپی نشر ایتمك، (اقدام) غازته‌سی صاحب محترمی احمد جودت بك افندینیك أخص آمالی ایدی. فقط شاعر داهیمیزی بو وادیٔ نامتناهیٔ تحریره امالهٔ و احضاره، «نزد علویٔ» دها كاریله‌رینده پك زیاده حائز التفات و اعتبار اولان سلیمان نظیف مرحومك بیله موفق اولامایاجاغینا قناعت كتیردیكی ایچین بو مشكل الانتاج خصوصی استاد اعظمیمیزا مال ایتدیره بیله‌جك یكانه شخصیت تلقی أیله‌دیكی بو عاجزیك دلالت استرحامكارانه‌سینی رجا و التزام ایتمه‌سی اوزه‌رینه اك بویوك بیر سیمای شعریمزیك تاریخ أدبیاتا غایت قیمتدار بیر وثیقهٔ بارقهٔ حیاتیه‌سینی قازاندیرماق آرزوی صمیمیسینه اتباعاً داهی استاد عزیزه قارشی بوزمینده كونله‌رجه و حتی آیلارجا نیاز كار بیر وضعیت آلمیش و نهایت همت قلمیه‌له‌رینی تأمینه موفق اولمشدوم. بو مظهریت علویه‌مله الی الابد مفتخر اولاجاغیم.

شاعر اعظمیمیز، «حیات و خاطراتی» نامینا هر یازدیغی مقاله‌نیك مسوده‌سینی بو تلمیذ تعظیمكارینا تبییض ایتدیریر و صوكرا (اقدام) غازته‌سینه كونده‌ریرله‌ردی. بو صورتله آیلارجا (اقدام) دا انتشاری دوام ایده‌ن (خاطرات عالیه) له‌ری

ملاحظه‌سی و اهتمام رجای عاجزانه‌م اوزه‌رینه (وقت) غازته‌سینك صحائف شعریه‌سنده استقبال ئه‌یله‌میش و اورادا نشری اكمال اولونمشدور .

اك لزوملو بیر زمانینده ، شاعر اعظم ابداعكاریمیزا بلكه بوتون آثار ادبیه‌سینده‌ن آلا بیلدیكی اجرت یكوننا قریب بیر استفادهٔ مشروعه حصوله كه‌تیره‌ن (خاطرات گزیده) له‌رینك تحریری ، نه گبی شرائط آلتینده حاضرلاندیغنی مصور وثائق بر وجه آتی عیناً وضع انظار و - تاریخ دنیاتلا علاقه‌دار ذوات یادكار ئه‌دییوروم . دولاییسیله عرفان مملكتینه ده ، یه‌كانه بیر خدمت معنویه‌م مقامینا كه‌چه‌ن بو شرفلی مساعیمه قارشی ، استاد اعظمیمدان مظهر اولدوغوم بی پایان التفاتیك یكده بیری درجه‌سینده اولسون یاد خیراتیه‌بیله قدرشناسان أدب و عرفان بو عاجزی ده شایان كوروله‌ر صانیرم . ف . ن

عزیزم ناظم بك افندی

مضایقه‌می بیلنلر ترجمهٔ حالمك نشرندن مادةً مستفید اولمامی آرزو ایدیورلر . بر مقاوله تحریریه یاپلماسی تكلیفنده بولنیورلر . هر مقاله یوز سطری كچمه‌مك اوزره سزه هیچ اولمازسه بش لیرا تأمین ایتملی در دیرلر . مثلا هفته‌ده ایكی مقاله نشر ایدیلورسه اون لیرا ویرمسی اقتضا ایده‌جكنی بیان ایدیورلر .

احمد جودت بك افندی بویله تحریری بر مقاوله یاپلماسنه راضی اولورمی؟ كندیلرینه مشتاقانه تحیاتمله برابر بو جهتك اسماع و استمزاجیله نتیجه‌سنك بنده‌كزه تبلیغنی ذات عالیكزدن رجا ایدرم .

به‌راپالاس : 21 كانون ثانی 1924

محب منتداركز

عبدالحق حامد

اقدام غزته‌سی اداره‌سی
درسعادت : باب عالی جاده‌سی

ناظم بك افندی

استاد اعظمك تنسیب عالیلری وجهله هر مقاله ایچون بش لیرا ویرلمسی بنده‌کزجه‌ده قبول ایدلمشدر . هر مقاله کلدکجه ، امر ایتدکلری محل ویا ذاتنه بش لیرا درحال تسلیم اولنه‌جقدر . حتی ممکن اولورسه هفته‌ده اوچ مقاله تحریر وارسال ایتملرینه بزم طرفمزدن هیچ بر مانعه اقامه ایدیله‌جکی یوقدر . باقی مودت ومحبت افندم .

21 کانون اول 1340

احمد جودت

حمدجودت به‌ی أفه‌ندیئیك بوتذ کردستانی شاعرد هییرا نقدیم ئه‌تدیکیم کوندەن اعتباراً استاداعظمیمز (خاطرات عالیه) له‌ریی یازماغا وهر قلمه

آلدیقلاری مسوده‌یی، اوصیرالاردا هرکون آقشام، صباح زیارت داهیانه‌لرینه کیده‌ن بو عاجزه تبییض ایتدیردیکده‌ن صوکرا (اقدام) ا کوندرمه‌که باشلادیلار.

مقاله اجرته‌ریی- تنسیبیمیز وجه‌ایله- هرآی نهایتینده احمد جودت بەی أفه‌ندیده‌ن آلیر، داهی شاعریمیزه بالذات تقدیم ئه‌ده‌ردیم. زیرده‌کی بیر ایکی (خاطرهٔ تحریریه) بو افاده‌می مؤیددیر.

ف ن

اقدام غزته‌سیله نشر ایدلمکده بولنان مقالات اجوراتنه محسوباً فیلوریه‌لی ناظم بك افندی یدیله احمد جودت بك افندی حضرتلرندن اللی لیرا اخذ ایتدم.

جمعه ایرتسی 9 شباط 1924

عبدالحق حامد

اقدام غزته‌سنده انتشار ایتمکده بولونان مقالات کمترانه‌مدن طولایی بوکره دخی احمد جودت بك افندی حضرتلرندن، ناظم بك افندی یدیله اللی لیرا اخذ اولنمشدر.

جمعه 29 شباط 1924

عبدالحق حامد

بوغاز ایچنده قوزغونجقده شرفقیم پولیس مجموعه‌سی مدیری فیلوریه‌لی ناظم بك افندینك صوب شاعریپناهیلرینه

عزیزم ، محب وفاکارم افندم ناظم بك افندی

دون تلغرافمه جواباً سز کلمدیککز، کی خبرده کوندرمدیککزدن راحتسز بولوندیغکزه حکم ایتمش و بوکون ینه تلغرافله استفساره قرار ویرمش ایدم. ایشته بونی دوشوندیکم صیره‌ده، شمدی آلدیغم مکتوبکزدن راحتسزلغکز حقنده‌کی حکممك مع التأسف طوغرو اولدیغنی آکلاشلدی، بناءً علیه کچمش اولسون عزیزم.

مقالاته کلنجه اول امرده سزك تماميله کسب عافیت ایتمکز لازم، اوندن صکره نه لازمسه اووقت دوشونورز. بوکون جمعه، یارین سرایه کیده‌جك [*] و پازارایرتسی آقشامی ینه اوتله عودت ایده‌جکم اما بو

[*] استاداعظمیمیز، او صیرالارده دولمه‌باغچه سرایی قربنده‌کی سرایدا که‌ندیله‌رینك اقامتله‌رینه مخصوص محله‌ بیتوتت ئه‌ده‌ر و هفتادا بر کون (په‌راپالاس) اوته‌لینه کیده‌رله‌ردی. بولادا کی لطیفنامه‌ده ایانله‌رینی په‌راپالاسدان بو عاجزه یازمیشلاردیر.
ف . ن.

دفعه چوق قالمیه‌جغم ظن ایدرم . بن بیلدیککز حالده‌یم . نه ترقی‌وار ،
نه‌تدنی . متلون بر صحت ، وسطی بر ریاضت غدائیه .

کوزلرکزدن‌اوپر، خبر عافیتکزی بکلرم . صاغ و وار اولاسکز
آمین .

22 شباط 1924

بوآی پك ظالم وخائندر . اوندن چوق صاقنمالی !

عبدالحق حامد

شاعر مشهور فیلورینه‌لی ناظم بك افندی‌یه

کچمش اولسون مکتوبکزدن و آلدیغکز مکتوبدن [*] چوق ممنون
اولدم . سزك بوکون تماماً اعادهٔ عافیت ایتمش بولنه‌جغکزی تخمین ایله

---

[*] استاداعظمیم ، اوصبرالاردا فوق‌العاده تقدیر آثار شعریه‌مه دائر
بویوك عازیمیزدن ـ کمال تعظیمات ومباهات ایله آلدیغم جهان قیمت بیرالتفاتنامه‌دن

تشریفکزه انتظار ایدیوردم . هرنه‌دنسه کلمدیکز.

امیدارم که مانع تشریف راحتسزلق دکلدر. بوکون واپور بولورسه‌م سزایی‌یه کیده‌جکم . یارین سزه بوراده، سرایده منتظر اوله‌جغم . پنجشنبه‌دن صکره ایچون مقاله قالمادی دیوردیکزده هم اونک ایچون ، همده سزی -کاسب عافیت- کورمک ایچون بکله‌یه‌جکم. نزدمده بریکمش خیلی مقالات واردر . اونلری‌ده ویرملی‌یم‌که جمعه‌ایرتسی کونی غزته بوش قالماسون . پوسته ایله کوندرمکه جسارت ایده‌میورم . باقی اخلاص واشتیاق .

چهارشنبه 27 شباط 1924

عبدالحق حامد

چوق ممنون اولدوقلارنی یازیور وسویله‌یورلار. بوعلوی التفاتنامه،-هر معناسیله بویوك وقدرشناسلیقدا یکتا- غازی مصطفی کمال حضرتلرینه تقدیم ئه‌یدیکیم:

مەن (ناظم کائنات شعر) یم ،
أشعاریا (حامد) اولدی مسحور !
دنیا یازاماز بویولده تاریخ ،
بیر تجربه ایت، دیلەرسەڭ أی نور !

الخ .... زمینینده‌کی -منظومه‌فخرأفزا- ما جواباً شرفورود ئه‌تیشدی .

ف ، ن

— تلغرافنامه‌لر —

بوغاز ایچنده‌قوزغونجقده شرفقهم فیلاریننی ناظم بك فندی‌یه .

یارین ساعت درتده ، مانعکز بولنمدیسه اونده تشریفکز موجب ممنونیت اولور .

340 - 2 - 20

عبدالحق حامد

یلدیز سراینده پولیس مجموعه‌سی مدیری ناظم بکه

اقدامده مسوده قالمامش . بوکون ایجابنك اجراسی مرجودر.

9 مارت 340

عبدالحق حامد

بوغازایچنده قوزغونجقده شرفقیم ، پولیس مجموعه‌سی مدیری شاعر بنام فیلورینه‌لی ناظم بك أفندی‌یه

عزیزم ناظم بك افندی

چوقدندر سزدن بر خبر آلمادی و براثر کورونمه‌دی. نه حالده‌سکز؟ اومارم که عافیتکز بر کمالدر . هر حالده عافیتکزدن خبردار اولمق ایسترم .

آنقره‌یه کیتدم، کلدم . اوراده آلتی کوندن فضله قاله‌مدیغمه و بیوك غازی‌یی بر دفعه‌دن زیاده کوره‌مدیکمه تأسف ایدییورم . [*]

عجبا مشغولسکزده اونك ایچونمی سزی کورن اولمیور ؟ سزانی‌ده ، مراق ایدوب طوریوردی . [**] هر نه ایسه جواباً

---

[*] اوصیرالاردا فوق‌العاده خسته اولماسایدم شاعر واستاداعظمیمزلا بەرابەر (آنقارا) یا کیده‌جه کدیم. اساساً بوجهت، داهاأول داهی استادیملا آرامیزدا موضوع بحث اولموشدو ، فقط مع‌الاسف قدر آرزومزا توافق ایتمه‌دی !

[**] بالاداکی سوزله‌رله ، بوتون موجودیت انسانیه‌سی و توجهات قلبیه‌سی ایله بو تلمیذ عاجزینه متوجه ومفتخر اولان استاداعظم ادیبمز سامی پاشا زاده سزایی بەی أفەندیدەن بحث بویورولویور. سزایی بەی أفەندی حضرتلەری که رقت وشفقت حسیەلەرینیك (عمان) لار قادار واسع آثار هیجانی ، بالاخره کلخانه سریریاتینداچله کش اضطراب ونهایت عافیتیاب اولدوغوم صیرادا بیر محب محترمەلەرینه یازدیقلاری شو وجیزسوزلەرله اظهار بویورمشلاردیر :

بکا برشی یازارسکز، یاخود لطفاً کلیرسکز .

وفاکار وحقیقی دوستم افندم .

2 تشرین ثانی 1925

متحسرکز

عبدالحق حامد

محب محترمم افندم ،

مکتوب عالیکزله بو صباح مشرف اولدم . انشاءالله سزکله ده جمعه کونی .

سانحات شعریه‌سی برغلیان ، کندی جوشان وخروشان ایکن بودرجه‌لرده حال بیتابی‌یه دوشن فلورینه‌لی ناظمی دوشونه‌رك محزون ومتأثر اولدم . بیلمم نه‌یاپملی ؟ الدن دعادن غیری برشی کلیور ..

أولدیرمه أی عوالمك (الله اکبر) ی ،

نورکله کشف راه صواب ایله‌ینلری !

بر هفته اول کلخانه خسته‌خانه‌سندن تلفونله صوردیغم زمان ، دوقتوربك ، حالنك أیی اولدیغنی سویله‌مشدی . بو تبشیرمدن تهلکه‌لی دوره‌نك کچمش اولدیغنی استدلال ایتمشدم . ذاتاً اك بویوك تهلکه

---

[۰] خاصتاً ایفه‌یك امیدسیز (دوره) لرنده اندیشه‌ما تیملا، معظم استادینك یتمدددیمه‌رلا کوز یاشلاری دوکمه کدن که‌ندیله‌رینی آلاماديقلارینی سویله‌ین ذوات مقدره اولموشدو ! نه‌قدر وحقیقت عالیجنابانه ده کیلمی ؟!.

ف . ن

حیاتك کندیسی .

سامی پاشازاده سزایی

حال حیاتده ایکن سلیمان نظیف بهی استادیمزدان (شاعر شهیر) خطاب التفاتیله جواباً آلدیغم قیمتلی بر التفاتنامه‌ده « 28 تشرین ثانی 925 تاریخلی اومکتوبده خسته‌لغکزدن بحث ایدییوردیکز . بوکونه قادار سزی کوره‌مدیکم و آثارکزه تصادف ایده‌مدیکم ایچون مرضك تمادیسندن اندیشه ایدییورم . بنی پیام عافیتکزله تطمین ایدرمیسکز ؟ استادده ـ شاعر واستاد اعظمیمزـ سزی برقاچ کره مراق ایده‌رك صوردی . »

دیورلاردی و مشارالیهك 7 نیسان 926 تاریخلی دیکر بك قیمتدار بر لطفنامه‌لرینده‌ده:

« بوسنه هلال شوال ، بری (امت محمد) ، دیکری (عائلهٔ ادبیه) یه اولمق اوزره ـ ایکی بایرام ـ کتیردی.

بزی بر چوق مراق ایچنده قیوراندیرمش اولان خسته‌لغکزك اندفاع تامی ، ـ دیار شعرـ ك بویوك بایرامی در .

— سزی آرتیق کوره‌میه جکمی یز ؟ جداً متحسرم.. » کبی عالیجنابانه، وفاکارانه التفاتلار ایشارئه‌دیورلاردی . جناب حق، مزارانی کاشنسرای نور ئه‌تسین !

ف . ن

بوغاز ایچنده قوزغونجقده : یونیس مجموعه‌سی مدیری فیلوزینه‌لی ناظم بك افندینك نظرگاه شاعرانه‌لرینه

بك عزیز دوستم ناظم بك افندی

سزی دوشونمکدن خالی قالمدیغمه لله شاهد اولدیغی کبی (سزنی) و (سلیمان نظیف) حضراتی ده اشهاد ایده‌بیلیورم .

مکتوبکز صحت و افاقتکزه عائد جهتلر نجه بنی بر درجه‌یه قدر اندیشه‌دن قورتاردی .

بو مسرت خلاصه‌، برده خالصانه بر دعای عافیت تامه ترديف ایده‌رم . کیفسزلکك امتدادی ایی باقلمامقدن اولمشدر کبی بنده بر ظن وار . سزه کیم باقیوردی ، اهمالی ایدلدی ؟ یوقسه سزمی مهمل طاوراندیکز ؟ بو راحتسزلغك مهلك دکل اما ، مزعج اولدیغنده شبهه قدر .

باری آتیده و حال نقاهتده بر احتیاطسزلق اولماسون . قوزغنجقده جهوددن برهکیم الده ایسه کز تأسف اولونور .

برده مادامکه بحث ایدییورسکز ، سزی تأمین ایده‌رم که او مزاج

آمیز تفاخر کزدن بن قطعیاً متأثر اولمادم . فقیر بعض کره کندمده فخریه‌لر یاپار وینه کندی کندیمه کولرم . المدن کلسه سزی زیارت ایتمك اوزره قوزغونجغه [*] برسفر یاپاردم لکن هوالر چوق بوزوق کیدییور . بن‌ده معلومکز اولدیغی وجهله کوندن کونه بوزولمقده‌یم . آنقره سیاحتمدن چوق ممنون قالدم. بیوك غازی‌یی کورمکله شرفیاب اولمق و ته‌ دن بری آرزو ایدییوردم که بیلیرسکز . بناءً علیه مرادمه ایرمش اولدیغمی تخمین ایدرسکز. سز همان صاغ اولك ، بزده صاغ اولالم. انشاءالله برکون ملاقی اولورز . کریمه‌کزك کوزلرندن اوپرم وجمله‌کزی حقه امانت ایدرم .

ماچقه بالاس - 6 کانون اول 1925

متحسر کز

عبدالحق حامد

---

[*] بیرقاچ سنه اول (قوزغونجوق) دا اوطورردوغوموز صیراده آرابه ز که‌ن، یانیندا بولوندوقلاری بیرذاتِ عالی یه خطاباً بورا‌سی نه‌ره‌سیدیر بیلیرمیسکز ؟ سؤالنده بولونان وبیلییورم (قوزغونجوق) جوابینی آلان شاعر اد واعظمیمیز حاییر بوراسی قوزغونجوق دکیل، (ناظم آباد) دیر ؛ جواب نکته‌پیرا و توجه‌فرماسینده بولونمشلار !

ف . ن

وزغر نجزاده شرفقي ، پولیس مجموعه‌سی مدیری شاعر
مشهور فلورینه‌لی ناظم بك افندی‌یه

عزیز ناظم بك افندی

بیرام مناسبتیله یازدیغکز مکتوبی ممنونیتله آلدم . تبریکاتکزه متشکراً مقابله ایدرم .

سزك نه درجه‌ده مقتدار مهر ومحبتکز اولدیغمه – اکر بکا اینانمیورسه‌کز – سزانی وسلیمان نظیف بك‌افندیلر شهادت ایدرلر .

راحتسزلغکزك برطرف اولماسی بزجه اسباب ممنونیتدن اولدیغی کبی دوام عافیتکز ایچونده دعاخوان اولدیغمزی الله بیلیر .

سزدن چوق یاردم کوردم . هله بوکونلرده یاردیمکزه‌دها زیاده محتاج ایسه‌مده [*] نه‌فائده که‌موانع پرانداز اوله‌میورم یاقینده، چاملیجه‌یه کیده‌جکم. سزانی‌ده کیدر صانیرم بلکه برکون اوراده ملاقی اولورز.

همان الله سزه، بزه وجمله‌مزه عافیتلر احسان بیورسون عزیزم، وفاکار دوستم افندم .

23 جزیران 1926 — خیرخواهکز
عبدالحق حامد

[*] استغفرالله

ف . ن

خاطرات حامد – صوك ياپراقلرنده

اولجه برقسمی (اقدام) ده وبالاخره قسم دیکری (وقت) غازه‌ته‌سینده انتشار ایدن – خاطرات حامد – بك (صوك یاپراقلر) اشارتیله (وقت)ڭ 17 مارت 341 تاریخلی نسخه‌سینده منتشر سطور عالیه‌سینده شخصیت ادبیهٔ عاجزانه‌م حقینده – بوتون کائنات عرفانه قارشی – شوصورتله اظهار توجهات وتقدیرات بویورولیوردو:

ف . ن

« ذهنمدن بشقه محفظه‌سی اولمایان بو (خاطرات) ی ، برمقاله شکلنده نشر ایتمکه دوستم فلورینه‌لی ناظم بك‌یکانه‌شوقدر . قارئلرك بوندن طولایی اوڭك حقنده نه‌دیه‌جکارینی بیلەمم . فقط بن کندیسنڭ منتداری‌یم . چونکه حیاتڭ محکوم‌نسیان اولان ، یاخود نسیانه شایان اولان صحیفه‌لرینی بکا او ، آچوب کوستردی ، اعاده‌سی قابل اولمایان برماضی‌یه – اوڭك همتیله – عودت ایتمش اولدم . بوذاتده بر (انسان کامل قلبی) وار‌در . بوتون انسانیته آچیر . اوڭك ایچون بکاده آچیمش و خاطراتڭ هدر اولماسنی ایسته‌مش ایدی . (مکمل برشاعر اولان فلورینه‌لی ناظم بك) هرکسك ایشنی ، کندی ایشندن دها اول کورمك ایستر . مرحوملرك بیله احیای ناملرینه چالیشیر . واویله دیه‌جکم کابیرکه اوصاغ اولدقجه دوستلرندن کیمسه أولمیه‌جك ، یاخود أزقضا أولیرسه تکرار دیریله‌جکدر . زیرا او ، (هرکسه دائمافضله برحیات) ویرر .

بو خاطره‌لر ایله بکا ده بر حیات علاوه ایتدیکی کبی

هیچ بر وقتده کیمسه‌نك بدخواهی اولمامق ، بز دائما دیکر کامروا خاص و عام اولمق نه مستثنا بر مظهریتدر ! ناظم بکك کیم دشمنی اولابیلیرکه و دشمنلقلره بیله قهقهه‌لرله کولر بر دوستدر ؟ اکر آثاری ییلك بر قصور ایسه فلورینه‌لی دوستمك قصوری اودر .

کندیسی ایکی سنه‌دنبری هر ملاقاتمزده مطلقا بر مناسبت کتیره‌رك ، بکا
- خاطراتکزی یازیکز - دیردی .

— ایو اما بنده مضبوط ، مقید برشی یوق !

— خاطرکزده نه قالمش ایسه اونلری یازیکز .

سنوات کچدی . احمد جودت بکله قونوشدی . اکر یازیلیرسه خاطراتمك بو وسیله جمعی تأمین ایتدی . بن ده یازمغه باشلادم . بو (خاطرات) بکا اونك یادکاریدر .

فیلورینه‌لی ناظم بکك - ذیل مقبری - حقنده‌کی مطالعه‌می اوّلجه نشر ایتمش اولدیغمدن بوراده تکرار ایتمیه‌جکم . - تألملر ، ترنملر - نامنده‌کی اثری ده شاعرانه‌در . خصوصیله محتوی اولدیغی شرقیلرده بن شمدی‌یه قدر امثالنه تصادف ایتمدیکم بر (ذوق ناکر) واردر

ناظم بك هر کس کبی - اولا - شعرده مبتدی ایسه ، صکره (بردن بره) منتهی اولمش و اوکا - تقلید - ایله بدأ ایده‌رك - ایجاد - ایله ختام ویرمشدر . فیلورینه‌لی دوستمه اخطار ایده‌رم ، بو - ختام - ایله - قناعت ایتمه‌سین ، مساعئ مشکوره اصحابنه توفیق الٓهی رهبر اولور .

خاطراتده بر چوق سهو و خطالر اولدیغندن اونلری ده ناظم بکك همتیله تصحیح ایتدکدن صکره میدانه بر کتاب چیقارمق ایستدم . »

عبدالحق حامد

تورك عالم طبيعيسنده ذي حيات بر شاه اثر خذاقت:

يد بيضاى حاذقانه و نازكانه سيله ، - فيلورينه لى ناظمى - ايكى دفعه أولوم اوچوروموندن قورتاران كلخانه سريرياتى معلمين ممتازه سندن اوپراتور م. كمال بك أفندى.

كلخانه سريرياتى خارجيه رنجى ضابطان قوغوشنده فيلوزينه‌لى
ناظم بك افنديننك صوب شاعرانه‌لرينه

ناظم بك افندى !

مكتوبكزى آلدم . سز ، بلكه ممنون اولدم ظن ايدرسكز . بالعكس پك زياده جانم صيقيلدى .. له اوغراشمامكزى چوق دفعه رجا ايتدم . بردرلو رجامى اسعاف ايتميورسكز .

. . . .

. . . .

كنديكزدن ايسته‌ديككز بولده بحث ايتمكده مختارسكز ، فقط

. . . .

براقكز معنوى وخفى توجهاتكزله اكتفا والدن ، دلدن كلديكى

. . . .

قدر سزه دعا ایده‌یم .

. . . .

. . . .

ایشته پك جدی اوله‌رق رجا ایدیورم . خسته‌سکز . اللهدن شفا و افاقت تمنی ایدیکز . بن ده بو تمنیکزه اشتراك ایده‌یم [*] !

25 کانون ثانی 1928

عبدالحق حامد

---

[*] کچن ایکی اوچ سنه یه قریب زمان ظرفینده کلخانه سریریاتیدا (اوچ دفعه) کیرمه‌ك عن دفعهٔ دخولومده مدهش و منزعج بیره‌ر عملیه کچیرمه‌ك اضطرارانده قالمیشدیم . بو صیره‌لرده فوق العاده کسب ضعف ئه‌ده‌ن حیاتیمی تهلکه‌له‌رده‌ن قورتارماق عزم عالیجنابانه و صادقانه‌سنله ، مملکتمزك الك ممتاز اوپراتوری استادمبجلم . کمال بك أفه‌ندینیك مظهر اولدوغوم علو همت و عنایتله‌رینی الی‌لابد لسان شکران ایله یاد ئه‌ته‌ك مجبوریت و مفخریت وجدانیه‌سینده‌یم .

کلخانه‌ده تحکیم صحت و اعادهٔ عافیتم ایچین پك مشکور لطفکارلیقلارده بولونان اساتذهٔ ممتازهٔ طبیه‌میزدن (توفیق سالم) پاشا حضرتله‌ریله میرآلای (طلعت) . قائممقام کنعان ، ثریا هدایت ، ثانی یور ، عبدالقادر ، بیکباشی ناظم شاکر ، شکیب حبیب ، زاهده‌ی افه‌ندیله‌ره و اوپراتورم . کمال به‌ی افه‌ندی استادیمیزیك سابق باش آسیستانلارینداn الیوم (آنقارا) جبه‌جی خسته‌خانه‌سی اوپراتوری شوکت خلدون ، یینه باش آسیستانلاردان احسان ، رشدی به‌یله‌رله آسیستان فکرت ، رضوان ، نوری ، اسعد و ستاژیه‌رله‌ر دز حلمی ، ثریا ، صالح به‌یله‌ره و الحاصل

کلخانه‌نك ممتاز شعبات تجربه‌سنده مناسبتده سابق اولدوغوم عموم عصر منوره‌یه وبیرده به‌نیم کلخانه‌یه دخولومدان أول یه‌ك بیتكین بر وضعیتیمی صلاحا براعدیکی و بو طرز تیکه‌زمله به‌نی منتدارینه‌دن معروف دوقتورلار بیردان بر غامیان فه‌ندی ایله حذاقتینیك اولانجه مساعده‌سی نسبتنده بر مجابته امداده قوشان طبیب ادیب و ماهر بخرالدین کریم و کاظم رضا والکساندر ثرئه ایه‌یه‌ی اطبای محترمه‌سیندن حسنی و مخدومی حیدر پاشا خسته‌خانه‌سی سیسته‌لارندان صدرالدین بکلره خاصةً عرض شکران ایله‌ریم .

شعر واستاد اعظمیمز به‌تیش کسور سه‌لیك بیم حیاتمسنده کلخانه خسته‌خانه‌سینه - ایکی دفعه - آیاق باصمیشدر .

1 — عالم حیات وحذاقتده عرض موجودیت ئه‌تدیکی صیرده دوقتور سلیمان نعمان پاشادان ، صحت قیمتدارلری تأمین نامینا کوردوکلری انسانی یاردیملارا ، أبدی منتدارلیقلارینی فعلاً اظهار ئه‌تمیش اولماق اوزره طبیب مشارالیهك وفاتیندا کلخانه‌دن قالدیریلان (جنازه‌سینی تشییع) ایچین

2 — کلخانه سرباتیندا ایکنجی دفعه اجرا ئه‌دیلن عملیاتی متعاقب ، یکانه تلیذ تجیلکارلاری فیلورینه‌لی ناظمی بالخاصه تلطیف وتسلیه ایچین ..

بوندان باشقا خسته‌خانه‌ده بولوندوغم وخسته‌خانه‌دن چیقدیقدان صوکرا استاد اعظمیمزك وسائط مختلفهٔ عالیه ایله استفسار وتطبیب خاطرینا متعلق و بو بونلر لطفکارلیقلاری سبق ئه‌تدیکی عمرمك صوکونا قدار کمال امتنان ومباهات ایله یاد ئه‌تمك ، دا کا الطاف واك عوی بر وظیفه‌در . هله ذکر استاد معظمه سامی پاشا زاده سزائی به‌ی أفندی حضرتلرینك سامی پاشا عائلهٔ مجلله‌سی ارکانیندان بعض ذواتلا برابر - بو عاجزی عیادت و تسلیت زمیننده‌کی اعزاز کارلیقلاری کندیلرینی حد منتهای انسانیته اعلا ئه‌تمیشدر . جمله‌سی وار وپایدار اولسونلر !.

(مابعدی 225 نجی صحیفه‌ده)

وطن‌پرور معظم ، ادیب اشهر . . . ق کمال مرحوم :

شاعره ناظمه افندیه

۱۹۱۱

عبدالحق حامد

ئى يا ظفر يكارده

— ظفرمنديت جوق سردار معظّم غازى مصطفى كمال

۱

بجيرم بن كه شانلى عسكر ،

قورتاران سز سكز بو ملكى ،

وطن اوغرنه جان ويرن ارلر !

هيكز فدائى هر جهتى ،

اى مبارك كتبهٔ شهدا !

۲

قيد امنده در سزك بركز ،

برده سز ، شبهه يوق كه مصفا سز ،

زنده بر دولت ايديكز اهدا !

۳

خون زى قيمت حميد

يازديكز ترك الخيم بو شعار !

بريدر آچانكز سزك ،

اولسه بر محشر عجب بو ديار !

شاعر و استاد اعظمیمیزك مقدما وساطت عاجزانه مله و بو سبه ایله بو يولك غازى عزيزه تقديم
بويديكلرى ألبامز للادرخ

٩

بوجهت ترك اوغلی ترك اولانه نفرات !

بوجهدر هم سزك قهرمانلغكز ؛

مظهر دیمكده هر یانكز ،

و بو ، خلقك دیلنده در نقرات !

١٢

بیلیرم ، عجز شاعرانه مله

كه سز اولمازسكز بوكون معطوب ،

بو ستارده ایكی ترانه مله ،

سزه بن اولمه ایشیرم مغلوب ،

بن نه یم ؟ سالخورده برشاعر ،

نالەزن برمزاری زائر ؛

قفسلی آشیان روح افكن !

دهشه ور جسم مضطرب ، هیهات ،

هم نشانه دوشمك اوزره ایكن ،

ویره بلمز سزاو هیچ تازه حیات !

١٩٢٤ عبدالحق حامد

محب حقیقت پرورم ناظم بکه

آستانه: ۱۵/۲۸ حزیران ۱۹۱۱ توفیق فکرت

(افکارت امرحوموك دور مطالعتی صارصان شهمت حسیه‌سنی حاوی بر (شعر) ینك ؛
پك بزیسیله پیرایه‌دار بر پارچه‌سی .

سیس

— ١٨ شباط ، ١٣١٧ —

صارمش نه ایشانقلی بر دود معنبر ،
بر شئت بیضا که بالی منور
تنبیعلر آلتنده سبزه‌لی اشجار ؛
بر قورقولو کاشانه عبارت بوتون الواح ؛
بر قورقولو و لطیف کاشانه که نظرلر
بر قلبه نفوذ ایدرز عفونته قورقار .
بکه شکالاتیه بو درجه ستره قولم ،
لاتیه بو سترلکا ای صحنه مظلم :
ای صحنه مظلم .. اوت ای صحنه غرا ،
ای صحنه ذی شعشعه لعاله برا !
ای شعشعه بنك ، کوکبلك مهدی مزاری ؛
شرقله ازلی حاکه حاذبه داری ؛
ای قابلی محشری جن لرزشی تعرق
بورده ایرنه سینه مسهوف سفاهت ؛
ای مرمره نك مائی درآغوشی اکده

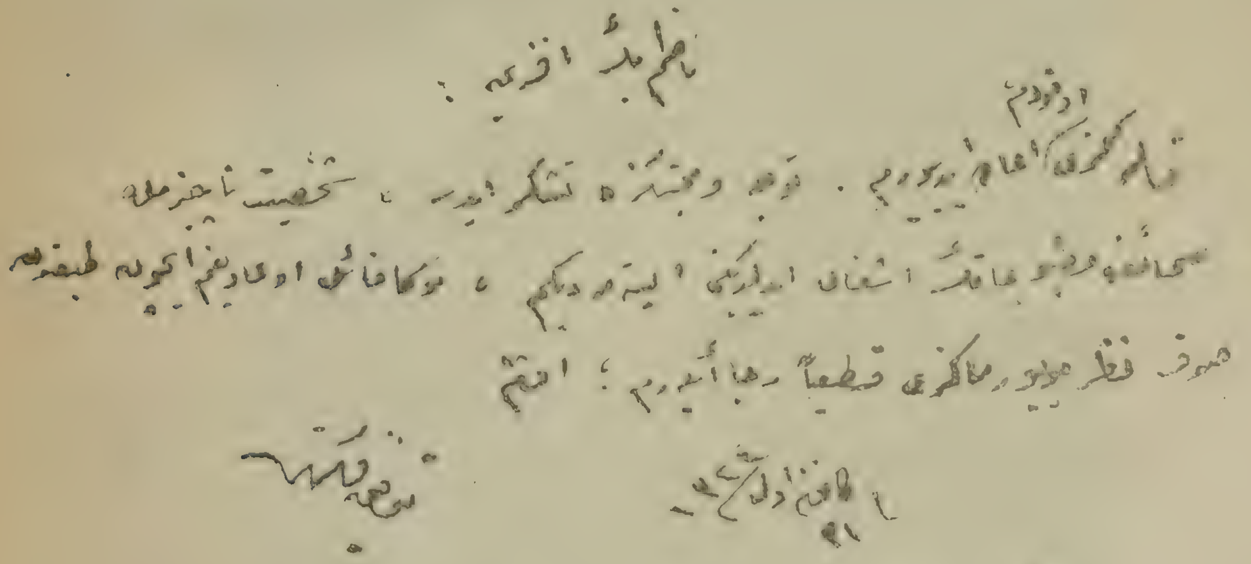

(فكرت) مرحومك، حياتنده بوعاجزه خطاب ئه‌دن ايلك يازيسی:
- مقالەم، فكرت علهنده نشر باتدا بولونان علی كاله قارشی يازيلمشدی. -

عزیز دوستم سوگیلی شاعرم خیالی یزلی ناظم بک افندیه

سعید پاشازاده

سرائی

20 تمـ 1928

شورای امت غزته‌سی سرمحرری

شورای امتده‌کی نشریات عالیه جلادتکاریسیله دور زائل مطلقیته الك بیوك
ضربهٔ استحقاری ووران بیر سیمای دهای شاعریتیمیز بی نظیر و معلا
استاد شعر و ادبیمز سرائی بك افندی

هر لمعهٔ نشریاتی تورك محیط ادبیاتینا بیر جهان بدایع آچان منفرد ـ جناب ـ عیز

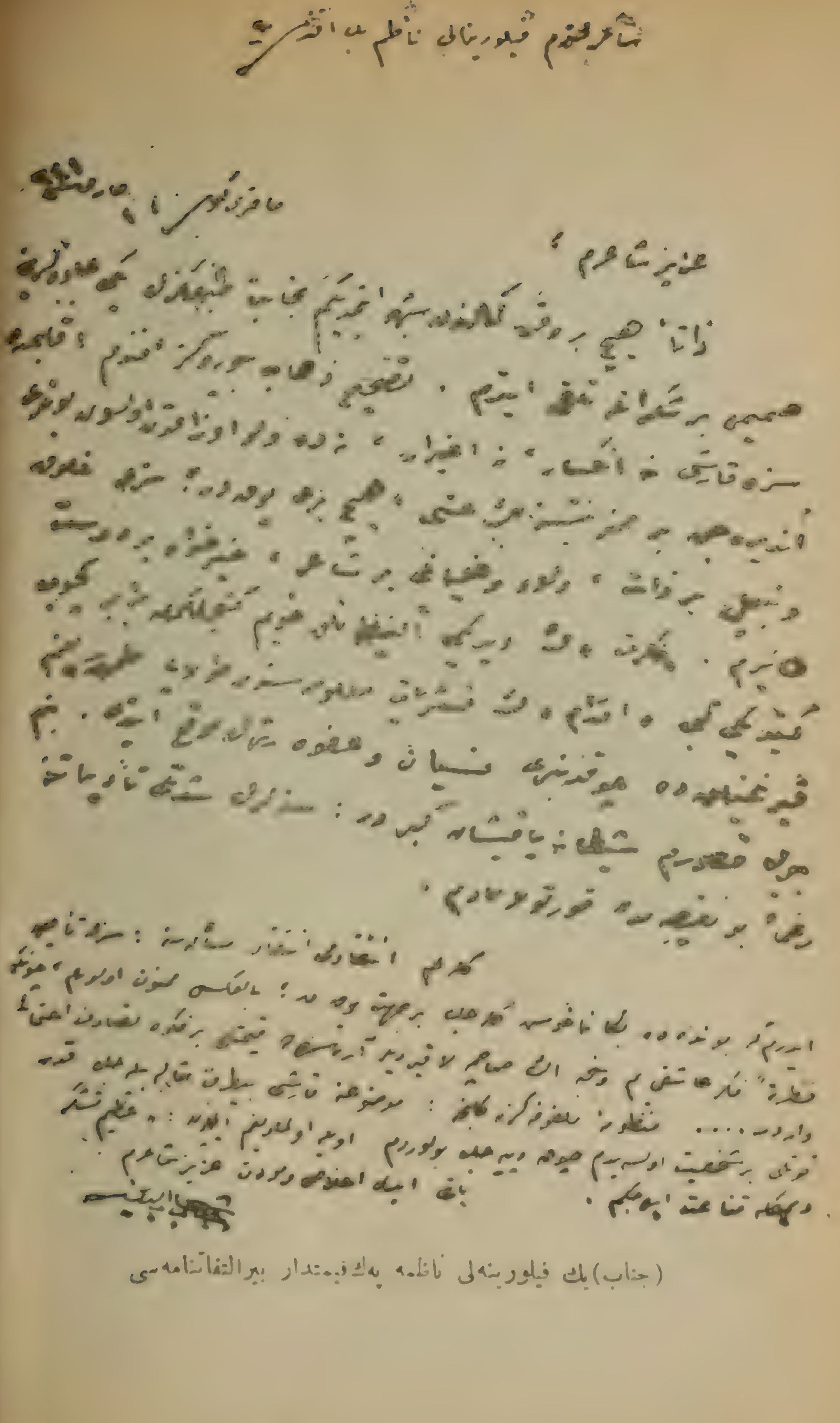
شاعر محترم فیلوریه‌لی ناظم بك افندیه

عزیز شاعرم

(جناب) بك فیلوریه‌لی ناظمه پك قیمتدار بر التفاتنامه‌سی

(فکرت) نسل ادبیسینک ممتاز شاعرلرندن اسماعیل صفای مرحوم

شعر ظریف و نثر نزیه خلوتینك نائلی بك
افندی‌یه تقدمهٔ اخوت

٢٤ ایلول ٣٢٩

مفتی اوغلی
احمد حکمت

ته‌ر که. که‌به‌ك عالی خدمه‌تا‌ه‌ری سبق‌نه‌ده‌ن ممتاز و نزیه و زحمت مولا‌به‌ متوجه بیرادیمیز:

«حرب عموميده» - ارکان دیوان حربنده کی حیات عسکریه سنده - فیلورینه‌لی ناظم‌ه
اونوتولماز لطفکارلیقلارده بولونان و هر کسه ایییلکلریله معروف اولان ملنی اعیان
اعضای کرامندان دیوان حرب مذکور رئیس اسبقی مرحوم فریق حسین حسنی پاشا!

(٢٠)

استانبولده

يولجى مجموعه سى مديرى اديب محترم نجيب بك افندى يه
تقديم

اديب نجيب افندم ،

بك ظريف بر طرزده لطف بيوردن تبريكاته عرض شكران ايدرم .
هديه لرى لذتله اوقودم ، مثلثه صاحب اولديغم . شو حينده ...
توركـ ملتنك اعلاى شأنى خادم قيمتدار آثارك توالى ايدركـ
فردوسينك شهنامه سى كبى لايموت بر داستان معاصر مجموعه احدا...
باشاريلمسنى ديلرم . موفقيتلرى تبريكـ و حسيات مودتكارانه مى تقديم ايدرم
محترم افندم .

آنقره ١٦ مارت ٣٤٠

... زاده

كاغدانه خاطره لرى :

فیلورینه‌لی ناظم ، پدر ، والده ، کریمه‌سیله بیر آراده:

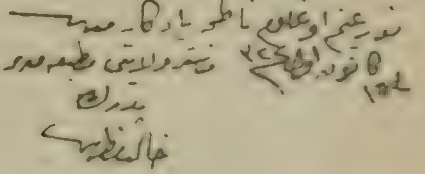

ییلدیزده، پولیس مجموعه‌سی مدیر محترمی فیلورینه‌لی ناظم بك افندی‌یه عرض تقدیم

عزیزم ناظم بك افندی !

— بیوك قلبکزده — مکنوز اولان درین مهر و محبتدن بر نشانه اوله‌رق اهدا ایتدیککز نامهٔ تبریکی بایرام کونی اخذ ایله کسب مسعودیت

بوقاریداکی، بحث ئه‌تدیکیم وجه‌ایله کاغذنه سربرباتینا ، اوچ ییللا قریب مدت ایچینده اوچ دفعه کیرمه‌ك اضطرار صحیسی ، ناصیهٔ مقدراتیما یازیلی اولماسی ، به‌نی بیر طرافدان مایوس ئه‌ده‌رکه‌ن، دیکر جهتده‌ن اورادا بیر چوق بعضی قیمتلی ذوات ایله تماس و پیدای آشنالق ئه‌ئمه‌ك امکانینی احضار ئه‌یله‌مه‌سینده‌ن دولایی درجهٔ نهایه‌ده منشرح بولوندوغومو عرض ئه‌ده‌رسه‌م استعجاب بویورولمامالیدیر. آلیمه‌ش تورماوزدیغینه بازلادوزمین ، زمانیك بو قدار واسع نشریاتا عدم مساعده‌سی الجاآتیله محتویات محرره‌سینده خایلی تعدیلات اجرا ئه‌دیله‌ن بو اثرده ، او ذوات محترمه‌نیك — مع الاسف — تعداد اسامیسینه بیله امکان بیراقامیشدیر. هله محیط اضطرابیما دنیای بو حهالااقوشان

ایلەدم . بن دە مقابلةً سزی تبریك ایلە دوام عافیتکزی اللهدن دیلرم.
یاقیندە چاملیجەیە کیتمك نیتندە ایسەمدە کونی تعیین ایدەمیورم.

معزز آسیستان وستاژیەر بەیلەردەن بیر تفصیل بحث ئەیلەمەك فرصتینی بولاماماقلیغم، فوق العادە داغ درون احلاصیم اولمشدور.

ایلك وخیم خستالیغمدا ، ازالۀ تهلکۀ صحیەامرخیرندە با کال ونوتولماز انسانیتلەردە بولونان بعوث عالی وجدان وقدرداز نورالدین علی وتحریرا استفسار صحت عاجزانەمە بذل عنایت بویوران نافعە وکیل جلیلی رجب بەی أفەندیلەر حضراتی کبی مملکتیمزیك اك بویوك رجال قیمتداریندان و اك موقر ارباب أدب وکمالی ایلە بیر چوق محبان کرامیمدان مظهر اولدوغوم عالیجنابانە تسلیت وعیادتلەرە عرض شکراندا لسان امتنانیم جداً عاجزدیر.

هلە کانخانەیە ایلك آن دخولومدە پەك مبجل شخصیتلەریلە تشرف وبایانسیز درجەدە تفاخر ئەتدیکیم میرآلای ثروت بەی أفەندی کبی امثالینە تصادف ئەدیلەمز درجەدە ممتاز ، نازك ، کبار ، دلنواز بیر ذات ایلە شرف رفاقت ومشترك بیرچلەکشلیك یوزوندەن هافتالارجابیر آرادا تمادی اقامت وملاقاتیمزدن حاصیل ایلەدیکیم حظوظات تسلیتکاری یی الی الابد اونوتامایاجاغیم. او (ثروت) بەی أفەندی کە آنافارطەلار حربیندە بویوك غازیمزیك عملەحیرت وەرەن خوارق جلادتلەرینە یاقیندان شاهد وناقل توقیر اولمشدور !

کانخانەیە هراوچ دفعە کیریشیمدە آسیستانلار آراسیندا اك بویوك مزاحم تداویمە قاتلانان اوبراتور م . کمال بەی أفندی استادیمزیك یکانە ممتاز شاکردلەری وباش آسیستانلاری مرحوم شنامی بەبیك ضیاع أليمینی کمال تأثر ورقت ونام کزینی دەمزید شکران وحرمتلە یاد ئەدەرەك روح مجیدیە حقدان رحمتلەر دیلەریم .

ف . ن

سلطان احمدده‌کی سطرنجخانه‌ده [*] بولوشمغه کلنجه :

بن که‌صباحلاین اویاندیغم زمان برساعت صوکرا نه‌یاپه‌جغمی بیلمم بارکاه معهودده نه‌وقت کیده‌جکمی ، ایکی کون اول کندم ناصل بیلیرم‌که سزه بیلدیرمکه موفق اولایم .

چاملیجه‌ده ایکن استانبوله اینه‌جکم کونلری آزچوق تعیین ایده‌بیلیردم. اورایه کیتدکدن صوکره اویله برملاقات حاضرلایه‌بیلیرز عزیزم. مکتوبکزی أوده براقشم. اسکدارده‌کی آدرسکزی اونوتدیغمدن بومکتوبی قلوبدن‌بیلدیزه[**] کوندریورم. هرحالده صاغ ووار اولاسکز افندم .

ماچقا 2 حزیران 1928

عبدالحق حامد

[*] داهی استادیمیز ، اقربا واحبای محترمه‌سیندن بعض ذوات ایله ملاقات ایچین سطرنج وسیله‌سیله (سلطان احمد) ده‌کی (سطرنجخانه) یه نادراً اوغرادیقلاری واقعدیر .

[**] سرق دوریاندا .

ف . ن

بر التفاتنامهٔ معلای ادبی :

صالح صائم بك استاد عزیزك نظر عالیٔ (حامد) ده‌كی موقع رفیعلرینك تقدیرینی تأیید ایده‌ن بر التفاتنامهٔ قیمتداری عیناً آتی‌یه نقل ایله‌یورم .

ف. ن

ادیب پرتشویقكار ادبا و شاعر نیكخواه اودبا واحبا اولان خاطرنواز وتسلیت ساز دوستم صالح صائم بك افندی‌یه

محب مودتكارم صائم بك افندی‌یه .

التفاتنامهٔ عالیكزی ید افتخار واحترامه آلالی ، ایجه بر زمان كچدیكی حالده عهدهٔ شكرانه ترتب ایدن مقابله‌ده قصور ایتدیكمی مع الحجاب اعتراف ایدرم . خصوصیله نزد عاجزانه‌مده پك قیمتدار بر نشانهٔ صمیمیت اولان امرلرڭزی انفاذه وقتمه كی محنتلرده مساعد

اوله‌میه‌جغنی بو انتظار دورنده آکلادیغم جهتله اعتراف ایتدیکم قصور بنده‌کزی دها زیاده بی‌حضور ایدیور .

وبرده حیات ادبیه‌مده ایشله‌مش اولدیغم کناهلرك مجازاتنی چکمکده بولندیغمدن مکافات ایسته‌مکه یوزم اولمیوب معناسنی ـ فیلورینه‌لی ناظم بك افندی اوغلمز تعبیر ایده‌جکی وجهله عالم ادبیاتی رؤیاده کورمکله اکتفا ایدیورم [*] که بو جهت تأمل بیوریلور ایسه البته بنی عفو ایدرسکز دییورم .

بناءً علیه نوازشنامه‌کزدن پك ممنون و متحسس اولدیغمی متجاسرانه بیان ایله برابر تکریر حکایهٔ کنهکاری ایدرم افندم .

22 کانون اول 1924

عبدالحق حامد

❋

اسکدار آچیق تربه یوقوشنده (29) نومرولو اقامتکاهنده

شاعر محترم فیلورینه‌لی ناظم بك افندی‌یه

تبریکاتکزه تشکرله مقابله ایدر وعافیتکز دعاسنی بووسیله ایله

[*] استاد اعظمم شو بیانات وتصویراتی ایله ـ اسرار حیات عالیه‌لرینه ـ انفاذ نظر ـ صلاحیتینی حائز منفرد دبیر بختیار اولدوغوما اشارتده بولونمشلار .
ف . ن

دخی أدا ایدرم افندم

28 مارت 928

عبدالحق حامد

قونیه‌ده مدعیٔ عمومی طارق بك افندی [*]

عزیزم بك أفندی

رجای عاجزانه‌می اسعافاً ولطفاً فیلورینه‌لی ناظم بکه – اجرای عیادت – وناجی پاشا حضرتلرینه‌ده احترامات کمترانه‌می ابلاغه آیروجه

[*] شاعر واستاد اعظمیمزك بالاداکی التفاتنامه‌لرله شرفیاب اولان ذات، بیرچوق مفید – آثار عدلیه – سیله معروف أنام – مهرهٔ ارباب حقوق – وموزدان والیوم استانبول حقوق محکمه‌سی اعضاسی کرامیندان (توفیق طارق) بك استادیمزدر. کانخانه سریریاتنده ایکینجی عملیاتی متعاقب شاعر داهیمز ذات عیادتیه عنایت بویورمقلا بر بر حق عاجز بنده‌کی عالی توجهلرینك درجهٔ فوق العاده‌سینی بکیدن کوسته‌رمیش اولماق اوزره،

عنایت بویورمش اولدیغکزدن طولایی خاصةً عرض تشکرات ایله آثار عدیده‌سنک شرفیاب تلقیسی اولدیغی توجهاتکزک دوامنی رجا ایده‌رم افندم .

ماچقا 19 تشرین ثانی 1927

عبدالحق حامد

خسته‌خانه‌دن چیقوب‌دا (اسکدار) دا آچیق تربه‌یوقوشوندا کی اقامتگاهیمیزدا استراحت کزین بولوندوغوم صیرادا ، نام علوی‌ٔ داهیانه‌لرینه ـ استفسار خاطر وتبلیغ التفاتا ـ وکیل ومأمور ئه‌یله‌دیکلری توفیق طارق بەی‌أفه‌ندی کیبی پەك قیمتلی‌بیر شخصیت منوره‌میزیك ایفای وظیفهٔ نجابت وبوعاجزی جداً مستغرق دریای‌منت ئه‌تدیکیمدن صوکرا ـ قونیه ـ بەعزیمت واورادن شاعر دها کاریمزا عرض کیفیت أیله‌مه‌لرینه مقابل نائل اولدوقلاری مستثنی التفاتنامه‌یی ، کمال ممنونیتله ـ بالا ـ یانقل‌وقید ئه‌یله‌دیم . کلخانه سریریاتیندا بر مقتضای‌قدر اوچونجو دفعه تعلق‌اقامت ومداواتیم‌اثنالارینده میرموی‌الیهك بالذات‌عیادتیمه مسارعت صورتیله اظهار کمال‌نجابت وانسانیت ئه‌تمیش اولمالاری بەنیم‌ایچین آیرىجا ، زوال‌ناپذیر بیر ـ خاطرهٔ ومفخرت ـ بولوندوغونو ، ده‌رین بیر ـ حسن‌منتله ـ مواجههٔ قارئینده یادأیله‌ده حقیقةً انشراحیابیم .

کلخانه‌یه بو اوچونجو مسافرتیم اثناسیندا داخی شاعر واستاد اعظمیمیز نامینا استفسار خاطر وعافیتیمه که‌له‌ن داهیٔ شعر وادبیمیزیك الك سه‌وکیلی دوستلاریندان بحریه‌میرآلایلغیندان متقاعدجمال‌بەی‌أفندی ،ـ مقتدای معظم ادبیاتیمیز عبدالحق‌حامد ـ یك بەنی دنیا قادار سه‌ودیکلرینی وفقط احوال صحیه ومعذرت ذاتیه‌سی الجا آتیله بالذات عیادت وزیارتیمه که‌له‌مه‌دیکلرینی مشارالیهك پەك عالی التفاتلاریله بەرابەر تبلیغ وتبشیر أیله‌میش و ـ قصوره باقیلماماسینی ـ علاوةً سویله‌میشدی . ایشته علویتده کمال وکمالده علویت نی‌حال آنجاق بوصورتله کوسته‌ریله‌بیلیر ده‌کیلمی ؟..

ف . ن

پولیس مجموعه‌سی مدیری فیلورینه‌لی ناظم بك افندی‌یه تقدیم

بو هذیاننامه[*] نك بنم اولدیغنه بیلمم که نصل راضی اولدیکز . بنده‌کزدن صاییقلارکن بیله بویله خرافه‌لر صدور ایتمز . (شباب) غزته‌سی بونی طبع ونشر ایده‌جك اولورسه صبر و سکونمی - حشر ونشر - ایتمش اولور .

منظومه‌کز کوزل ایسه‌ده بنده‌کزده - انتظام فکر ونظر - قید بندندن شیمدیلك برشی دیه‌میه‌جکم علی العجله یازدیغم بو سطرلردن طولایی عفوکزی رجا ایدرم عزیزم افندم .

23 تشرین اول 1926

عبدالحق حامد

---

[*] استاد ، بو کتابك تمهیدنده بولونمشدور . بن ، کندیلرینه بحث بیوردقلری - اوبدورمه بر شعری - بر ذی معلومات جلب نظر ایچین تقدیمه تشبث ایتدم .

ف . ن

بیر ـ اعتذارنامهٔ ادبی ـ [*]

بك محترم افندم ،

التفات عالیكزك منتدارییم. ذاتاً ـ وطن وملتمزه اولان خدماتكزی دوشوندكجه ـ حمد وشكرانم تضاعف ایدیور . آنجق محبم ناظم بك (فیلورینه‌لی) افندینك شفاهاً ابلاغ ایده‌جكی وجهله حال صحیه عرض مافی البالە وسزكله حسبحاله مساعد دكلدر . بناءً علیه بر نمونهٔ حمیت وحماست اولان اثركزی بلامطالعه اعاده ایدیورم .

باقی حرمت .

28 نیسان 1927

عبدالحق حامد

---

[*] شاعر داهیمیزك مهم برذاتا وساطت عاجزانه‌مله كوندردیكلری اعتذارنامهٔ ادبی .

ف ، ن

مشاهیر ادبای فاضله‌میزدن ابن الامین محمود کمال به‌ی
افندی استادِ محترمیزه

بیرقاچ سنه‌ده‌ن به‌ری خایلی همت فاضلانه صرفیله وجوده که‌تیردیککیز (کمال الشعرا) ایچین ترجمهٔ حالیمه دائر آرزو وامر بویوردوغوگوز معلوماتی ممکن مرتبه قیصاجا عرض ئه‌ده‌یم :

— اوتوز سنه‌یه یاقلاشان شرف معارفه ومودت تمییز اعتباریله به‌ك اعلی بیلیبو سو گوز که ، سنده‌کیز مناستر ولایتینیك (فیلورینه) قصبه‌سی متولدله‌ریندنیم . تاریخ تولدم 1299 دور . بیر آرالیق مناستر ولایتی مطبعه مدیریتینده‌ده بولونمش اولان پدریم ـ خالد مظهر ـ به‌ی ، ولایت مذکوره اوراق مدیر معاونلکیندن متقاعد والیوم سنا ـ شاعر اعظمیمزا قریب ـ وقرق به‌ش سنه‌لیك غایت ناموسکار وحسن احلاق ومعاملاتیله نامدار بیر مأموردور . بلافاصله دوام ئه‌ده‌ن زمان مدید مأموریتینده هرکسه امکانیك اك صوك درجه‌سینده تسهیلات ومعاونتدا بولونارق شکران عامه‌یی قزانمیش خیرکاران ملتده‌ندیر . اشعارئن پروزانه‌مده‌کی د (شهامت حسیه)یی الهامه سائق اولان ـ جوهر معنوی ـ اکا پدریمیك معروف وموقر اجدادیندان و (قیریم فاتحله‌ریندن ، علی سپاهی) نامینداکی یوزو ، اوزو تورك اولان بیر شخصیت قهرمانیده‌ن انتقال ئه‌یله‌میش بیر ـ موهبهٔ کمال ـ اولدوغونو ، پدریم دائما لسان مباهات ایله یاد ئه‌یله‌مکده‌دیر .

الیوم آلتمش به‌ش یاشینا واران والده‌م نجیبه خانم ایسه مناستر ولایتینیك (کره‌به‌نه) قضاسینا ملحق ـ حصار ـ قریه‌سینده متولد

وباباسی حسنی أفه‌ندیده‌ن اعتباراً ماضی‌یه‌ارجاع نظر ئه‌دیلینجه‌یه‌دی قوشاغا وار نجابا قادارله الحمداو حوالینیك‌الك بویوك بیر خاندانینا منسوبدور. (حصار) قریه‌سی ده‌یوپ‌ده‌ که‌چه‌بیلیرز. فوق‌العاده بیر قیمت واهمیت تاریخیه‌یی حائز پولونان بو کوی، من‌القدیم اورادا ـ تنزه صیفی ـ که‌چیره‌ن قراله‌ر درجه‌سینده مهم انسانلاریك جای اقامت وانبساطی اولدوغونو سویله‌یه‌نله‌ر وار!

اوفصیح بیرلسان ایله (روموجه) یی تکلمه مقتدر اولان والده‌م اسکی بیر (تربیهٔ‌ دینیه) نیك بوتون عنعنه وخصوصیتله‌رینی تمثیل ئه‌ده‌ن وبه‌ش وقیتده ألینده‌ن (قرآن کریم) دوشمه‌یه‌ن صلاح حالی وتمیز قلبیله محیط عائله‌میزه ـ تاج افتخار اولان ـ په‌ك خیرکار وفدا کار بیرقادینه‌دیر. بواعتبار ایله الی‌الابد ناملاری حرمت وروحلاری رحمتله آکیلماغا وسیله تشکیل ئه‌تمه‌ك اوزره که‌ره‌ك‌پدر، که‌ره‌ك والده‌میك رسمله‌رینی‌ده بواثریمه درج ئه‌یله‌دیم.

باکا، شاعرلیکیك ـ أجداد والده ـ مده‌ن منتقل بیر ـ کوهر مغبوط امتیاز ـ بولوندوغونا شبهه یوقدور. چونکو بدایهٔ (کره‌به‌نه) قضاسی مفتیلیکینده بولونمش اولان والده‌میك بویوك‌پدرله‌ری مرحوم ـ فیض‌الله أفه‌ندی ـ دیرکه بیر زمانلار ولولهٔ صیت علم وعرفانی بوتون روم‌ایلی آفاقینی صاران بوذات اجلهٔ فاضل امتده‌ن وبالاخره اهالینیك پایانسیز رجا واسترحاملاری اوزه‌رینه قبول ئه‌یله‌دیکی (یانیا) قاضیلیغینی، ـ مشهور ـ ته‌په‌ده‌له‌نلی علی‌پاشا زمانینده‌ایفائه‌ده‌ن والده‌میك‌وافاداتینا نظراً بیرچوق منظوم اثرله‌رده یازان په‌ك قیمتلی بیر ـ علامهٔ ادب ـ ایمیش! اوحوالیده‌کی عناصر غیر مسلمه‌نی‌ده

دین مبین اسلامه دعوته تشویق و ترغیب ایچین، حتی (سلیمان دده‌) نیك
الیوم زبانزد انام اولان (مولد شریف) ی طرزینده روحجه لسانیله
بیر - مولد - ده یازمیش که بو سانحهٔ منظومه :

طوپروتیماس ، طوروتیماس
کیپروت، ایتاس تیریاماس

خطاباتیله باشلایور ومناجات باری مناقب علویهٔ پیغمبریدن باحث
ابیات بلیغه ایله ختام بولویورموش !

ته‌په‌دولنلی علی پاشا زماننده‌کی (یانیاقاضیلیغی) بیرنوع - شیخ الاسلاملیق - قیمت واهمیتی حائز اولدوغونو بالطبع تقدیر بویوروز. سو کوز ایشته فیض الله افندی نامیله بنام اولان بو ذات جامع الفضائل اولدوغو قلباً وروحاً عشق وشوق پیغمبری محراب معلاسینا منجذب ومتمایل ایچین یانیا قاضیلیغندان صوکرا - برای حج - مکهٔ مکرمه‌یه گیتمیش، حجی متعاقب مدفن عالیٔ خاتم النبیینه رومال انجال اولدوقدان صوکرا - حصول احل موعودیله - سکونتگاه اخرویٔ مصطفی قرب اعلی و اعتلاسینده - قرق دورت یاشینده - جانشین رحمت مولی اولموشدور .

عاجزلری تحصیل ابتداییدن صوکرا اون اوچ ، اون دورت یاشلارینده فیلورینه مکتب رشدیه‌سیندن بیر تحلیلکله شهادتنامه آلمشدیم. متعاقباً بیرچوق ذواتك ده اشتراك ایتدیکی مسابقه امتحانی نتیجه‌سینده او زمانکی معارف نظارتینك ترجیحیله مکتب مذکور حسن خط معلملکینه اصالةً وعلاوه اولاراق ده فیلورینه قضاسی تحریرات وتجارت اوطه‌سی کتابتلرینه وکالةً تعیین اولونمشدوم. وبیر طرافدان ده افاضل

علمای محلیه‌دن بعضی ذواتدان صرف، نحو، منطق و قسماً تفسیر شریف کبی درسلر کورموش و فارسیده‌ن کلستان و بوستان کبی مدار تنور آثاری و بیراز فرانسیزجا اوقویوب یازمیشدیم 14 یاشینده بولوندوغوم صیرا‌لرده‌ ایلک‌ده چیقان (چوجوقلار اخبار) غازه‌ته‌سینه کونده‌ردیکیم نقطه‌سیز – مهمل – یازیلاریم (اقوال حکمیه) عنوانی آلتینده انتشار ایتمیشدی. خاطریمده قالان برقاچ مثالنی عرض ایده‌ییم.

هر درده دوا واردر . اما (حسد) ه دوا محالدر .
دار عدمده دوام عمر آدمه مدار وواسطه:
اولا هوا وصو کرا کمك ، ضو وسائره‌در .
الله هر محلده آماده ، هر امره مطلعدر .
الخ . . . .

تحصیل اعدادی‌یی صورت خصوصیه‌ده اکمال ایتدیکده‌ن صوکرا 1317 سنه‌سینده استانبولا کله‌ره‌ك بش یوز اللی کیشی آراسینده اجرا ایدیله‌ن مسابقه امتحانی نتیجه‌سینده قزانان اللی کیشی میانینده مکتب حقوقه داخل اولاراق 321-322 سنه‌سینده اعلی درجه‌ده شهادتنامه ایله نشأت ایله‌دیم.

و 317 تاریخینده‌ن اعتباراً آماغی داخلیه نظارتینك مکتوبی و مخابرات عمومیه و هیئت تفتیشیه ملکیه قلملرینده ملازمةً و موظفاً بولوندوقدان صوکرا 335 سنه‌سی کانون ثانیسی ایچینده ملغی امنیت عمومیه مدیریتی ، دوردونجی شعبه مدیرلکیه متعاقباً پولیس مجموعه‌سی مدیریتینه تعیین اولوناراق – اون سنه‌ده‌ن بری – بو وظیفه ایله مشغول بولوندوغوم معلوم عالیلریدیر . یکرمی بش سنه‌ده‌ن بری عالم دنیاتا آتیلاراق بو کونه قدار دوام ایده‌ن حیات

ادبیه‌مك صفحاتینی و شیمدی‌یه قادار نشر ائدیله‌دیگیم اثرله‌ریمی طبیعی بیلیورسوكوز. مشروطیتی متعاقب 324 سنه‌سینده چیقان - اشرف - غازته‌سینده آچیلان بیر (مسابقهٔ ادبیه) ایله به‌رابه‌ر حرب عمومی سنه‌له‌رینده عسكرلیكه اطاعت و فداكاری حسله‌رینی تلقین ائدیله‌جك بیر شرقینك بالمسابقه انتخاب و اوردویا قبولو ایچین مذكور سنه‌له‌ردن بیر آز اول ملی حربیه نظارتینجه، ادبامیزك دعوت اشتراكی ایله اجرا اولونان مسابقه‌ده برنجیلیكی قازاندیغیم بلكه ده خاطر عالیله‌ریندن بلكه ده چیقمیشدیر .

بو قادار ایضاحات و معروضاتیمی جواب كافی عد بویورماكیزی رجا و اوتوز سنه‌یه قریب حقوق مودتكارانه‌میزی حرمتله‌ریمله تأیید ایله‌ریم .

محترم استاد ! ییلدیز 30 كانون ثانی 928 فیلورینه‌لی

ناظم

— آتشین بیر گنج شاعریمیز

(اجتهاد) داكی شهامت شعریه‌سیندن پارلاق - بیر ده كای استقبال - كوردوكوم - عزت صبیح - بگی حقینداكی مطالعات تقدیركارانه‌می داهی استادیمادا قبول ائتدیره بیله‌جه‌كیمی قویاً امید ائدیبوروم !

(فیلورینه) نیك منظره

تحسر

دوغدوغوم مقدس یه‌ر ایچین ..

باکا مقدس فیلورینه‌نیك رسمنی کونده‌ره‌ن لطفکار شاعریمیز خمامی زاده‌یه !

به‌ن بیر زمان سینه‌کده نازان ، ناران اویوردوم ..
(آننه) میك (آغوش) وندان مقدسدی‌قوجاغك!
کابوسلار اورتاسیندا ایکله‌یه‌ن (قیرغین‌یورد) وم،
جنت قادار کوزه‌لدی ویران اولان بوجاغیك !

صالغین طوفانلار کیبی ، روحوم هپ حایقیراجق ..
کابوسلاری بوغاجاق ، عفریتله‌ری قیراجق !

دلزما داغین اولسوزدا اوبایقوشلار بیغینی ،
اوزریکده آزغینجا ته‌پینمه‌یه دالماسین !
خینجیم ، ـ نجه‌مده اولسا ـ ، سوکه‌ریم وارلیغیکی ،
کوکه‌ره فیرلاتیریم ته‌ك دوشماندا قالماسین !

حیاتیمدا أوج آلماز ، آلامازسام دوشماندان،
قانیملا طوپراغیمدان فیشقیران نسلیم آلسین !
یالین قیلیچ که‌سیله‌ن عرقیمه آچان میدان
بو (انتقام شعر) یعدیر ، بیر یادکاریم قالسین !

استانبول 30 کانون اول 928

فیلورینه‌لی : ناظم

- افادهٔ مخصوصه بیراعتذار -

بو (اثر أدبی) یی تقریباً - 55 فورما - تشکیل ئه‌ده‌جه‌ك محتویات ورتینده حاضرلادیغیم حالده زمان، 15 فورمادن زیاده نشریاتا امکان اقادی. بوضرورتله بالطبع مندرجاتیندا تعدیلات مهمه‌ده‌بولوندوم.

املا بحثیناکه‌لینجه أسکی یازیلاریمی اولدوغو کیبی نقل ودرج ئه‌رکه‌ن، یه‌کی یازیلاریمی، اسکی تورکجه‌مزده‌کی حرفله‌رله ؛ یه‌کی لاسیناتورکجه‌میزیك - مطرد بیرشکل تحریر - یاقلاشدیرماق ایسته‌ئسه‌ده - مع الاسف - بوکادا موفق اولامادیم .

اسبابی، بورادا ایضاح ئه‌دیله‌مه‌یه‌جه‌ك قدار واسع ومتنوعدیر. علیه قارئین کرام ، نظر دقتنه چارپاجاق اوکیبی قصورلاری لطفا …ش ومعذور کوره‌لیدیرله‌ر .

بوندان باشقا اثر ، ضبط وربطی کلیاً اخلال ئه‌یله‌یه‌جه‌ك واملا خطاسی صایلاماپاجاق درجه‌ده، نقصان وفضله‌لیقلار ایچینده‌یوزویوز لاری اه زون بویلو خطا، صواب جدولیله قید وایضاح ایسه حالاً ممکن زوله‌مه‌دیکی ایچین - چاره‌سیز - الک اساسلی بعضی خطالریك اشارتیه اکتفا ئه‌دیلمیشدیر . بیرده کچه‌لین باصیلان صوك قورمالاریك …دن صوکرا، که‌رك کاغدلارینده کوزه باتاجاق وحداً ذوق سلیمی …ده‌ئه‌ده‌جه‌ك بیلك غریب تحوللار حصوله کلدیکی صوکرادان کوروله‌سی …لاریك بعضالیه یکیدن باصیلماسینا - مع الاسف - نه زمان ونه‌ده امکان مانی وضع حاضر انضباطاتینا نکاثاً ثله بافقدان باشقا بیرشی یاپیلامامیشدیر. …معذرت مهمه‌میزی ده أر هر جهت …سزاوار تحریر واشارت کوردوم.

یالدیز : 30 کانون اول 928 قلورینه‌لی : ناظم